

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2016 30 stp
Institutt for landskapsplanlegging (ILP)

”Å planlegge det uplanlagte”

Retningslinjer for gjennomføring av temporære byromstiltak i Oslo - Case: Thorvald Meyers gate

”Planning the unplanned”

Guidelines for Implementation of Temporary Urban
Measures in Oslo -

- Case: Thorvald Meyers gate

Kjetil Olai Torgrimsby
Landskapsarkitektur

INNHALDSFORTEGNELSE

s 2 - 3	Innholdsfortegnelse
s 4 - 5	Forord
s 6 - 7	Sammendrag/Abstract
s 8 - 9	Innledning
s 10	Metode
s 11	Begrepsavklaring og forkortelser
s 12	DEL 1 - INNFORING I TEMPORÆRE TILTAK
s 14 - 19	Temporær bruk av byrom
s 20 - 21	Opphav
s 22 - 23	Hvorfor bruke byrom temporært?
s 24 - 25	Temporære tiltak og utfordringer
s 26	Lowerk
s 27	Oppsummering del 1
s 28	DEL 2 - PROSJEKTVURDERINGER
s 30 - 31	Vurderingskriterier
s 32 - 37	Thereses gate
s 38 - 41	Torggata
s 42 - 45	Tøyen Torg
s 46 - 47	Rangering
s 48 - 49	Oppsummering og lærdom
s 50	DEL 3 - RETNINGSLINJER
s 52 - 53	Introduksjon
s 54 - 55	Inspirasjonseksempler
s 56 - 57	Sammenligning og oppsummering
s 58 - 71	Forslag til retningslinjer for Oslo kommune

s 72+

DEL 4 - CASE THORVALD MEYERS GATE

s 74-75	Innledning
s 76 - 77	Fase 1 - Bakgrunn
s 78 - 79	Lokalisering
s 80 - 81	Bakgrunn for gjennomføring
s 82 - 83	Fase 2 - Registrering, analyse og mål
s 84 - 85	Et historisk tilbakeblikk
s 86 - 87	Demografi
s 88 - 103	Sosiokulturelle Grünerløkka
s 104 - 105	Funksjonssammensetning
s 106 - 107	Fotgjengere
s 108 - 109	Trikk og sykkel
s 110 - 111	Thorvald Meyers gate
s 112 - 113	Biltrafikk og trafikkmengde
s 114 - 117	Sekvenser
s 118 - 137	Arealdisponering og aktører i første etasje
s 138 - 145	SWOT-analyse
s 146 - 147	Mål for gjennomføring
s 148 - 149	Mulighetsplan
s 150 - 163	Illustrasjoner
s 164 - 165	Fase 3 - Aktørinvolvering
s 166 - 173	Aktørinvolvering og aktørbibliotek
s 174 - 177	Hvordan involvere

s 178

DEL 5 - AVSLUTNING

s 180 - 183	Oppsummering og refleksjon
s 184 - 191	Kildeliste

FORORD

Denne masteroppgaven markerer slutten av mitt femårige studie i Landskapsarkitektur ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), fakultet for samfunnsvitenskap, institutt for landskapsplanlegging (ILP). Oppgaven utgjør 30 studiepoeng.

TAKK TIL:

Jeg vil først takke NMBU og ILP for en spennende og lærerik studietid med engasjerte og inspirerende lærere.

Jeg vil deretter rette en stor takk min veileder Einar Lillebye for engasjement, inspirerende og oppmuntrende ord i oppturer og nedturer i løpet av masterarbeidet.

Takk til Odd Helge Løyning fra Bymiljøetaten i Oslo kommune (BYM) for veiledninger og epost-korrespondanse.

Takk til Matti Lucie Arentz fra Byverkstedet for inspirerende intervju.

Takk til Statens Vegvesen for trykking av oppgaven.

Takk til familie, gode venner og oppmuntrende kjæreste igjennom studietiden.

Til sist vil jeg rette en stor takk til mamma og pappa som alltid har støttet meg og vært her for meg – jeg er veldig glad i dere.

Kjetil Olai Torggrimsby

Oslo, 13. mai 2016

SAMMENDRAG

Temporære tiltak i byrom har blitt et mer forekommende fenomen i Norge og har blitt et synligere og aktuelt element i Oslos bylandskap, og i utviklingen av det. Dog finnes det få helhetlige hjelpemidler for å ivareta en hensiktsmessig gjennomføring. Masterarbeidet retter seg inn mot dette fagområdet og har følgende problemstilling: Hvilke innholdsmomenter bør retningslinjer for gjennomføring av temporære byromstiltak i Oslo Kommune inneholde for å ivareta fenomenets prinsipper, og hvordan kan disse være utgangspunkt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate?

I en teorigjennomgang defineres og utdypes fenomenet *temporære tiltak*. Med utgangspunkt i teorien er det utført vurderinger av Thereses gate, Torggata og Tøyen Torg, som er byrom i Oslo hvor det er gjennomført temporære tiltak i perioden 2011 – 2016. Her undersøkes styrkene og manglene i prosjektene. Ut ifra kunnskapen og lærdom fra teori, prosjektvurderinger og videre internasjonale eksempler, vil det i masterarbeidet utformes forslag til retningslinjer for gjennomføring av temporære byromstiltak i Oslo. De utformede retningslinjene forholder seg til fenomenets prinsipper for en hensiktsmessig gjennomføring, og setter involvering og medvirkning fra lokale aktører som et "fundament" ved gjennomføringen. Dette kan sikre at prosessene knyttet til de temporære tiltakene, og større transformasjonsprosesser som disse kan være en del av, kan demokratiseres, effektiviseres, være økonomisk samt ha sosiokulturelle og miljømessige effekter. Gjennomføringen kan også danne et diskusjonsgrunnlag for videre utvikling av området.

For å eksemplifisere hvordan retningslinjene kan anvendes, vil disse være utgangspunkt i et forprosjekt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate på Grünerløkka i Oslo.

Registreringene og analysene, som videre er utført i prosjektområdet, forteller at det er utfordringer i gata og bystrøket, hovedsakelig knyttet til arealdisponeringen i byrommene og en truet stedsidentitet. Det er med utgangspunkt i disse utfordringene laget fem mål for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate. Disse er tatt tak i videre med en utformet mulighetsplan som viser områder det kan være hensiktsmessig å gjennomføre temporære tiltak. For å sikre en god involvering og medvirkning av relevante aktører, presenteres det videre en gjennomgang av aktører som er hensiktsmessige å involvere videre i prosjektet. Det legges også frem forslag om hvilke arenaer det kan være hensiktsmessig å involvere aktører i.

Det håpes at masterarbeidet kan være et utgangspunkt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate, og i andre byrom i Oslo. Dette kan forhåpentligvis bidra i at menneskene, sammen, står i sentrum når byrommene utvikles.

ABSTRACT

Temporary urban measures have increasingly become a visible and topical element in the urban spaces of Oslo and the urban development. Although the phenomenon is being used more, including local and private initiators, or as a municipal utility in urban development, there are few comprehensive guidelines to ensure a proper implementation. The research question is therefore: What content should guidelines for the implementation of temporary urban measures in the Oslo Municipality contain to maintain the phenomenon principles, and how can these be the starting point for the implementation of temporary urban measures in Thorvald Meyer Street?

A theory review examines the phenomenon of temporary measures. Based on theory it has been done analyzes of Therese street, Torggata and Toyen Torg, which is urban spaces in Oslo where it has been implemented temporary measures during the period 2011 - 2016. The analyzes examined the strengths and weaknesses of the projects. Based on knowledge from the theory, the analyzed project and international examples it has been designed guidelines for implementation of temporary urban measures in Oslo. These guidelines relate to the phenomenon principles for appropriate conduct and puts the involvement and participation of local actors as a "foundation" by an implementation. This can ensure that the processes related to the temporary measures and a transformation processes which may be part of, can be more democratic, efficient, economically and have socio-cultural and environmental effects. The implementation may also form a basis for discussion for the further development of the area.

To exemplify how the guidelines can be used, they will be the basis for the implementation of temporary measures in Thorvald Meyers gate at Grünerløkka in Oslo.

The registrations and analyses, which is further conducted in the project area, shows that there are challenges in the street and city area, mainly related to the priorities in land use in the urban spaces and an threatened local identity. Based on these challenges, five goals are created for the implementation of temporary measures in Thorvald Meyers gate with a plan showing areas that might be appropriate for the implementation of measures. To ensure a good involvement and participation, relevant actors who are appropriate to be involved later in the project, are being presented. There are also a presentation of different platforms that might be relevant to involve these in.

It is hoped that the work this thesis presents will contribute to the implementation of temporary urban measures in Thorvald Meyers gate and in the rest of Oslo. This can ensure that the people, together, is elemental in the development of our urban spaces.

INNLEDNING

BAKGRUNN OG UTGANGSPUNKT

Oslo er en hovedstad i kontinuerlig utvikling. Nye arealer bebygges og allerede bebygde områder utvikles videre. Det sies at byrommene, arealene mellom bygningene er de viktigste felleselementene i byene (Miljøverndepartementet 2000). Temporære tiltak, som et verktøy i utviklingen av byrommene, anvendes i økende grad, både nasjonalt og internasjonalt. Dette fenomenet har blitt et synlig element i Oslos byrom de siste årene, da det stadig gjennomføres flere temporære tiltak - blant annet av lokale initiativtakere og som et kommunalt verktøy i byutviklingen. Dette aktuelle fenomenet er noe vi har beveget oss lite inn på i løpet av studiene ved NMBU, men har fanget min nyskjerrighet og interesse. Temporære tiltak som temaområde har derfor videre dannet utgangspunktet for masteroppgaven.

Siden jeg flyttet til Grünerløkka i 2012, har jeg engasjert meg i utviklingen som foregår i denne bydelen. Etterhvert så jeg derfor en gylden mulighet til å kunne arbeide med byromsutvikling som foregår på Grünerløkka i masteroppgaven. Høsten 2015 tok jeg derfor kontakt med Bymiljøetaten (BYM) i Oslo kommune for å høre om de hadde forslag til oppgaveområder som kunne være relevante for dem i byromsutviklingen som foregår. Odd Helge Løyning, fra BYM, kom med et forslag om å undersøke hvordan man kan gjennomføre temporære tiltak i Thorvald Meyers gate som ligger i bydelen. Det å knytte sammen min faglige interesse til temporære tiltak med mitt engasjement i byromsutviklingen som foregår på Grünerløkka og Thorvald Meyers gate så jeg derfor som svært spennende. Dette la dermed grunnlaget for masteroppgaven.

Ved å studere fenomenet *temporære tiltak*, både praktisk og teoretisk, samt ved å undersøke hvordan Oslo kommune anvender temporære tiltak som verktøy i byromsplanleggingen, fant jeg ut at det finnes få helhetlige hjelpemidler for å ivareta en hensiktsmessig gjennomføring. Masterarbeidet har derfor gått ut på å utvikle overordnede retningslinjer for gjennomføring av temporære byromstiltak i Oslo kommune.

For å eksemplifisere hvordan retningslinjene kan anvendes vil disse være utgangspunktet i et forprosjekt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate på Grünerløkka i Oslo.

Jeg håper masterarbeidet mitt kan være et godt innspill i byutviklingen og gjennomføringen av temporære tiltak i Oslos byrom.

PROBLEMSTILLINGEN FOR OPPGAVEN ER:

Hvilke innholdsmomenter bør retningslinjer for gjennomføring av temporære tiltak i Oslo Kommune inneholde for å ivareta fenomenets prinsipper, og hvordan kan disse være utgangspunkt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate?

(t.h) Fig. 1
Thorvald Meyers
gate (Foto: Eget,
mars 2016)

VISJON

SAMMEN FOR BYEN VÅR

MÅL

LAGE RETNINGSLINJER FOR
GJENNOMFØRING AV TEMPORÆRE
BYROMSTILTAK I OSLO

CASE: THORVALD MEYERS GATE

METODE OG STRUKTUR

I dette kapittelet beskrives metoder som er brukt for å samle inn og analysere data. I tillegg vil øvrige valg som har hatt innvirkning på oppgavens struktur, innhold og resultat beskrives. Masteroppgaven er videre strukturert inn i fem deler.

I del **1** er det i hovedsak gjort en teorigjennomgang for å definere og klargjøre begrepet *temporære tiltak*, som er problemstillingens sentrale element.

I del **2** presenteres og vurderes tre temporære prosjekter i Oslo kommune, gjennomført i perioden 2010 - 2016. Prosjektene vurderes etter vurderingskriterier som tar utgangspunkt i en sentral rapport, utviklet av Studio Urban Catalyst (2003), presentert i oppgavens del 1. Datainnsamlingen av de ulike prosjektene kommer fra utført intervju og epostkorrespondanse med to personer som hadde inngående kjennskap til prosjektene. Det er også hentet informasjon fra sosiale medier, avisartikler og fra egne befaringer. Resultatet fra datainnsamlingen oppsummeres i en prosjektvurdering. Vurderingene danner videre grunnlag for utvikling av retningslinjer som kan tenkes å bli benyttet i Oslo kommune ved gjennomføring av temporære tiltak, som presenteres i del 3.

I del **3** undersøkes det hva slags retningslinjer og anbefalinger for gjennomføring av temporære tiltak som finnes i utlandet. Eksemplene fra Berlin/EU, Danmark og San Fransisco er med på å gi inspirasjon til utforming av mulige retningslinjer i Oslo kommune. Med bakgrunn i dette, samt med kunnskap fra del 1 og 2, vil forslaget om retningslinjer for gjennomføring av temporære tiltak i Oslo presenteres.

I del **4** eksemplifiseres det hvordan retningslinjene kan anvendes i praksis. Med utgangspunkt i deler av retningslinjene er det utført et forprosjekt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate på Grünerløkka i Oslo. Etter presentasjon av idéen og bakgrunnen for prosjektet registreres det fysiske og psykiske strukturer og elementer i prosjektområdet med utgangspunkt i litteratur, befaringer, avisartikler, sosiale medier, statistikk, samtaler og en digital spørreundersøkelse. Dette legger grunnlaget for en SWOT-analyse hvor styrkene, svakhetene, mulighetene og truslene for en gjennomføring av temporære tiltak i gata fremheves. Med utgangspunkt i funnene fra analysen presenteres fem mål for gjennomføring av temporære tiltak og et plankart som viser hvor det anbefales å tilrettelegge for temporære tiltak i Thorvald Meyers gate. Videre presenteres aktører som bør og må involveres i prosjektet og hvordan disse kan involveres. Aktørene er registrert igjennom epostkorrespondanse med tidligere leder av byrådsutvalget på Grünerløkka og internettsøk.

I del **5** avsluttes masteroppgaven med oppsummerende og reflekterende bemerkninger.

Fig. 2

BEGREPSAVKLARINGER OG FORKORTELSER

BYMILJØETATEN (BYM): Bymiljøetaten forvalter fellesarealer som gater, torg, parker, friområder, idrettsanlegg, marka og indre Oslofjord. BYM har også ansvar for luft, støy, vann, jord og deres mål er å gjøre Oslo til en trygg, vakker, miljøvennlig og sporty by. (Oslokommune, 2016)

EIENDOMS- OG BYFORNYELSESETATEN (EBY): EBY er kommunens grunneier og en pådriver for utvikling av byen (Oslokommune, 2016f). EBY arbeider for en variert og bærekraftig vekst i hovedstaden.

GENTRIFISERING: Mennesker fra høyere sosiale lag, ofte akademikere og kunstnere, flytter inn i forholdsvis sentralt beliggende tidligere lavstatusområder. (SNL, 2015). Boligprisene stiger ofte som et resultat av dette og kan for enkelte virke ekskluderende.

INFILL-TOMT: Infill betegner byggeprosjekter på mindre tomter og "hull" i bybildet, for eksempel mellom to bygårder (Infill, 2011).

KONSEPTVALGUTREDNING (KVU): En statlig, faglig utredning for et byområde, en lengre strekning eller et prosjekt som er større enn 750 millioner kroner (Statens vegvesen, 2012)

KULTURETATEN: Kulturetaten skal sikre kvalitet, mangfold og utvikling i kulturtilbudet i Oslo. (Oslo kommune, 2016g)

MYKE TRAFIKANTER: Betegnelse på ikke-motoriserte trafikantgrupper.

NORCONSULT: Norconsult er en tverrfaglig rådgiverbedrift i Norge og jobber med tjenester er rettet mot samfunnsplanlegging og prosjektering (Norconsult).

PLAN OG BYGNINGSETATEN (PBE): PBE har ansvaret for kommunens overordnede arealplanlegging, plan- og byggesaksbehandling, kartforvaltning samt kart- og delingsforretninger (Oslokommune, 2016h).

TEMPORÆRE BYROMSTILAK: Betegnelser som "Temporære byromstiltak", "Temporære tiltak", "Temporær bruk av byrom", "Midlertidige tiltak" og "Midlertidig bruk av byrom", kan benyttes om hverandre igjennom masteroppgaver, men er språklige nyanser som betegner samme fenomen.

DEL 1

INNFORING I

TEMPORÆRE TILTAK

TEMOPORÆR BRUK AV BYROM

HVA ER TEMPORÆR BRUK AV BYROM?

Temporær bruk av byrom er et vidt begrep, men kan forstås som gjennomføring av tiltak som skal stå midlertidig over en kortere periode. Hausenberg (2008) forteller at tiltakene kan iverksettes som korte stunt og kun vare i få timer eller som mer langvarige, og strekke seg ut over flere år. De midlertidige tiltakene kan endre på den opprinnelige arealdisponeringen og på denne måten teste ut ny bruk av området. Temporære byrom kan brukes som et aktivt virkemiddel i en transformasjonsprosess og opptre som et dynamisk stadie mellom det opprinnelige byrommet og en ny fremtidig permanent løsning. Det er i hovedsak de berørte og involverte aktørene i det aktuelle transformasjonsområdet som i fellesskap burde legge grunnlaget for de temporære tiltakene (Lydon et al., 2012). Dette kan foregå som et ledd av en planprosess hvor aktiv bruk av medvirkning og deltagelse skal fungere som et fundament for videre utvikling.

HVEM ER AKTØRENE?

De involverte aktørene i utviklingen av de temporære tiltakene kan i følge Hausenberg (2008) deles inn i tre grupper:

TEMPORÆRE BRUKERE: De som på ulike måter kommer til å anvende eller bli berørt av de temporære tiltakene. Eksemplifisert kan disse være naboer, besøkende og lokale bedrifter.

EIENDOMSUTVIKLERE: Forretningsmessige parter som kan bruke temporære tiltak for å øke populariteten til området, markedsføre prosjektet sitt eller gi området en sterkere identitet. Dette kan skje med et ønske om å oppnå en verdistigning av eiendommen som utvikles.

KOMMUNALE UTVIKLERE: Kommunen i det aktuelle området som igjennom temporære tiltak kan skape byliv, teste ut områdets potensialer og skape en bredere medvirkning i byutviklingen.

METODER FOR GJENNOMFØRING AV TEMPORÆRE TILTAK

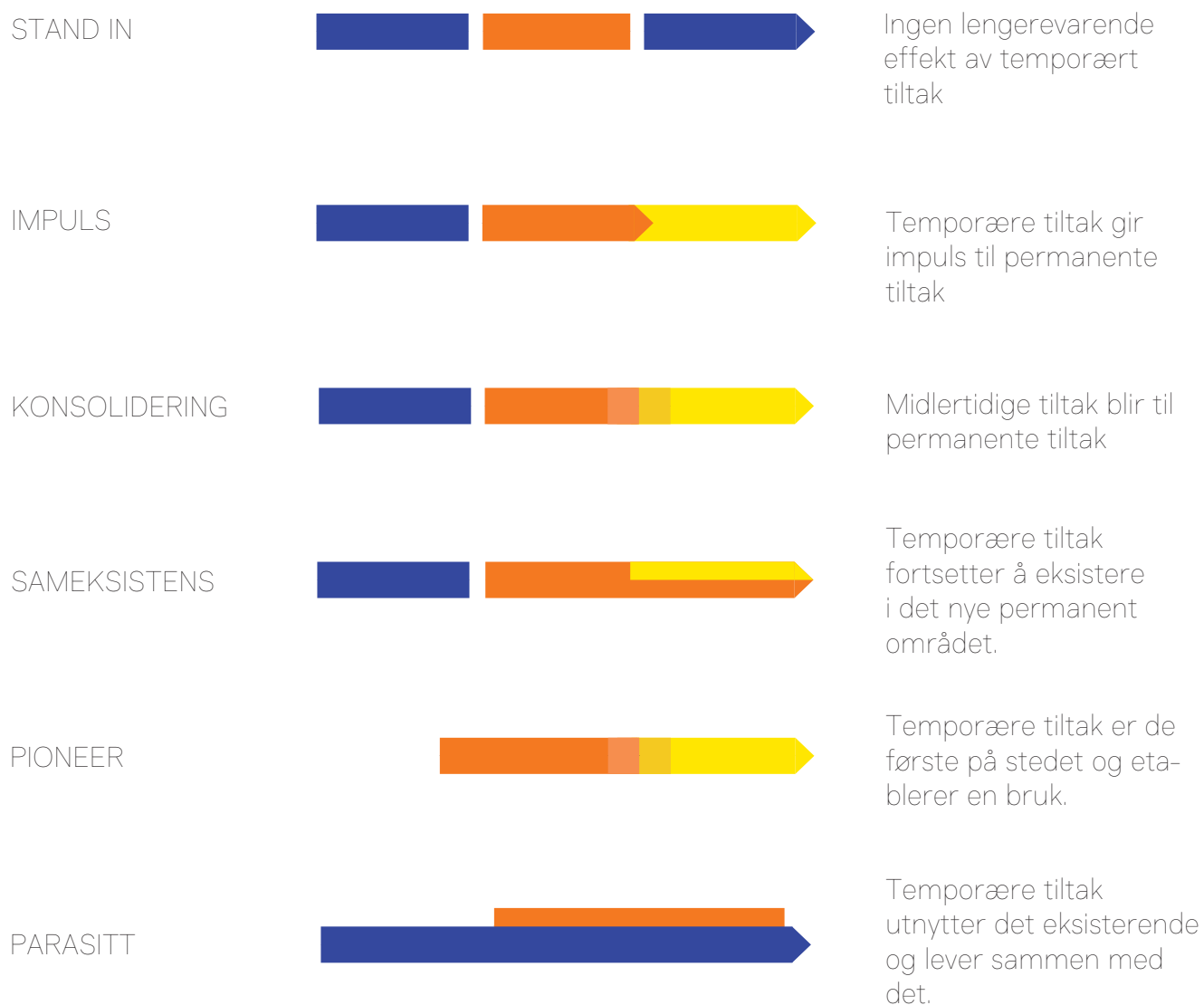

Fig 3. Diagrammet tar utgangspunkt i Hausenberg (2008)

IMPULS: EN TENKT PROSESS

1. I FORTIDEN *Opprinnelig løsning*

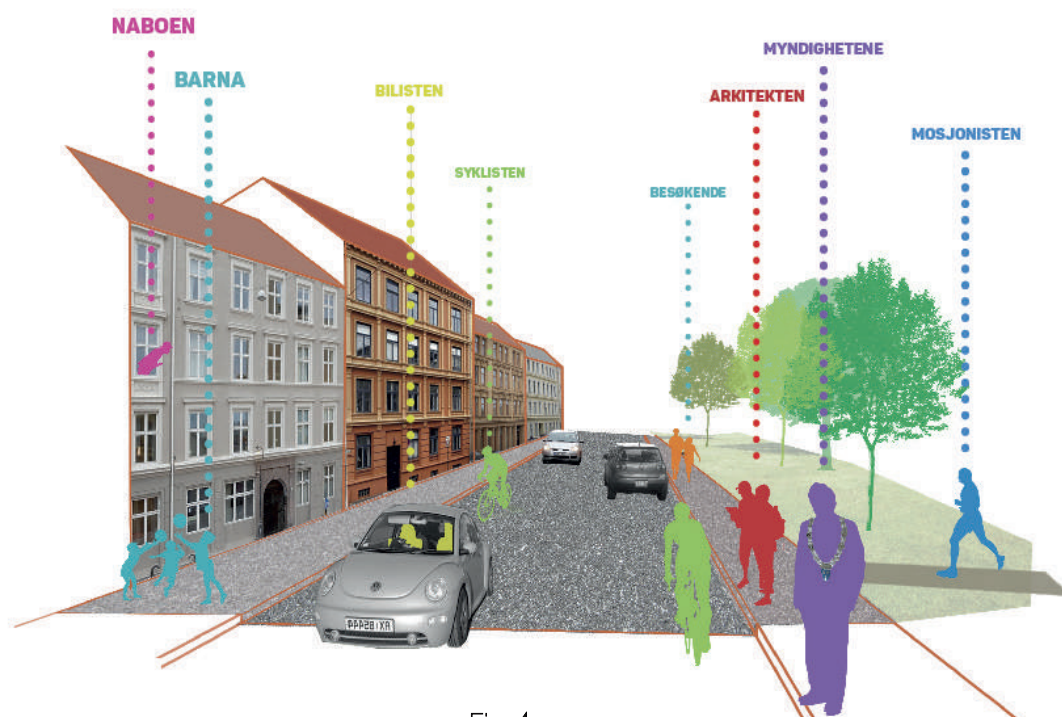

Fig. 4

2. I MELLOMTIDEN *Initiativtaker(e) involverer aktører og holder workshop*

Fig. 5

2. I MELLOMTIDEN

Resultat av workshop og gjennomføring av temporære tiltak

Fig. 6

3. I FREMTIDEN?

Hvordan har de temporære tiltakene fungert og blitt brukt? Kan disse danne et diskusjonsgrunnlag for en videre utvikling av gstedet?

Fig. 7

**TIMES SQUARE
I FORTIDEN**

Fig. 8

**TIMES SQUARE I
MELLOMTIDEN**

ET EKSEMPEL: For å konkretisere et temporært tiltak i en prosess er Times Square et godt og spennende eksempel. Times Square var før et bildominert byrom i hjerte av New York. Det ble vedtatt å oppgradere gulvet og Snøhetta vant arkitektkonkurransen. Som en del av transformasjonsprosessen skulle det fra 2009 og i årene fram mot byggestart, iverksettes temporære tiltak på plassen. Tiltakene ble en stor attraksjon i byen og byrommet ble et attraktivt sted å være for innbyggere og besøkende. Den nye permanente løsningen skal ferdigstilles i 2016.

Fig. 9

**TIMES SQUARE I
FREMTIDEN**

Fig. 10

OPPHAV

VEIEN MOT EN DEMOKRATISK BYUTVIKLING

Temporæritet som en innfallsvinkel i nyere byutvikling, kan sies blant annet å stamme fra 50 og 60 tallet og oppgjøret mot den modernistiske og hierarkistiske tilnærming til byutviklingen som preget samtiden. Mest radikalt og tydelig representert i oppgjøret fant man Situasjonistene (Sadler, 1998). Situasjonistenes mål var å rekonstruere byen og hadde en søken etter den "autentiske byen". De mente at byene lå under modernismens slør med en samfunnsutvikling basert på forretningsmenn og byråkrati. Gjennom deres idé "Situation construite" ville de rekonstruere byen med utgangspunkt i lokalsamfunnets medvirkning og deltagelse. Situasjonistene mente at det skulle arbeides lokalt og direkte i byrommet da det er stedet og menneskene som setter rammene og mulighetene for utviklingen. Med Situasjonistenes opptog kom det en bølge av teoretikere innen byplanleggingsfaget med tilsvarende tilnærminger, deriblant Jane Jacobs, Henri Lefevre og Jan Gehl.

"Cities have the capability of providing something for everybody, only because, and only when, they are created by everybody."

- Jane Jacobs, *The Death and Life of Great American Cities*, s238 (1961)

FRA UNDERGRUNNSFENOMEN TIL KOMMUNALT VERKTØY

I nyere tid har man sett reaksjonære tendenser med tilnærminger til Situasjonistenes idealer. Det har vært en oppblomstring av initiativtakende innbyggere som igjennom temporær bruk av deres offentlige rom, ønsker å tilrettelegge for ny bruk ved å endre eller forbedre det aktuelle stedet med utgangspunkt i direkte deltagelse og brukermedvirkning. Denne utviklingen har blant annet økt i takt med at fenomener, som "gerilja-gardening" og "Park(ing)" day, har spredd seg fra Amerika til store deler av verden, også Norge (Eksempel: Se Fig 11 og 12). Disse uformelle initiativene, med den positive effekten de kan ha i et område, har etterhvert inspirert planleggere til å bruke temporæritet som et værktøy i byutviklingsprosesser. I nyere tid har dette værktøyet og fenomenet internasjonalt blitt kalt for "Tactical Urbanism" (Pfeifer, 2013).

Fig 11. Gerilja-gardening i Berlin. Konseptet går ut på å bedrive hagearbeid på en tomt eller eiendom du ikke eier eller har rett til å bruke. Tiltak kan etterhvert også bli permanente, som her i bydelen Kreuzberg (Foto: Eget, 2013)

Fig 12. Park(ing) day et et utbredt fenomen hvor man en dag i September skal "okkupere" en parkeringsplass og bruke den til et annet formål. Her en liten nabolagsfest i Bergen (Foto: KOTE/Kjosnes 2015)

HVORFOR BRUKE BYROM TEMPORÆRT?

Rapporten "Strategies for temporary uses", utført av Studio Urban Catalyst i 2003, har etter vurdering av temporære prosjekter i Berlin, Helsinki, Amsterdam, Wien og Napoli sett hvordan temporære tiltak kan påvirke et sted og transformasjonsprosessen som foregår i området. Jeg har valgt å oppsummere noen av rapportens perspektiver i seks punkter:

DEMOKRATISERING AV PLANPROSESSEN

Ved å bruke temporære byrom som et ledd av en transformasjon, samt å integrere ulike berørte aktører i denne, blir partene direkte involvert i prosessen som foregår. Denne demokratiseringen av planprosessen skaper en lavere terskel for partene i å bli delaktige i utviklingen av deres offentlige byrom. En slik aktiv medvirkning og dialog mellom aktørene har gjort lokalsamfunn mer bevisste og engasjerte i transformasjonsprosessene i nærområdet.

EFFEKTIVISERING AV PLANPROSESSEN

Deltagelse i transformasjonsprosessen gir aktørene økt eierskap til stedet og utviklingen som foregår. Et slikt eierskap kan redusere sjansen for uenighet, usikkerhet og skape mulighet for konsensus, og dermed effektivisere planprosessen.

TRANSKRIBERING

Midlertidige løsninger kan fungere som forsøk på nye mulige måter å bruke et byrom på. Disse kan observeres av planleggere iløpet av planprosessen for å gi dem innsikt i hvordan *brukerne* vil at deres offentlige rom skal være. Løsninger man ser fungerer og appellerer kan dermed overføres til permanente tiltak i det nye planforslaget.

ØKONOMISK

Temporære tiltak kan være billige å iverksette og fremdeles ha en stor effekt på byrommene. Ser man stedet i et langsiktig perspektiv kan samfunnet spare betydelige beløp ved å utføre medvirkningsbaserte temporære tiltak som et verktøy i transformasjonsprosesser. Dette forutsetter at den nye permanente løsningen transkriberer elementer som har vist seg å fungere for brukerne i den temporære perioden. Det sosiale eierskapet i en slik involvering kan resultere i mindre hærverk og vedlikeholdskostnader på nye anlegg og dermed gi anlegget en lenger holdbarhet. Midlertidig bruk kan også legge til rette for at bedrifter og organisasjoner får etablert seg i kortere perioder, for eksempel som "pop-up" kontorer og butikker eller gjennom dynamiske løsninger på gateplan. Midlertidig byromsbruk tiltrekker seg ofte kreative miljøer som igjen mange steder tiltrekker seg andre virksomheter. Slike gentrifiseringskrefter kan skape en positiv økonomisk vekst i et område men er dog også svært omdiskutert.

SOSIALKULTURELL VERDI

Ved å tilrettelegge for aktiv medvirkning i inkluderende prosesser møtes ulike aktører "rundt det samme bordet". Dialog og samarbeid kan skape åpenhet, sosiale relasjoner og fjerne barrierer i et lokalsamfunn. Den midlertidige og nye bruken av byrommene kan legge til rette for sosiale møteplasser og stimulere oss til å bruke byrommene på nye måter. Temporære tiltak kan brukes som et verktøy for å videreføre og utvikle kvaliteter ved den eksisterende stedsidentiteten, eller for å skape en grobunn for å gi identitet (F.eks et nedlagt fabrikkområde). Ved å lytte til lokale aktører og la de uttrykke seg gjennom temporære tiltak gir man dem en direkte mulighet til å selv formidle og forme lokalsamfunnet og stedsidentiteten.

Kultur og pedagogikk kan inkluderes i de temporære tiltakene ved deriblant å involvere kunstnere og utdanningsinstitusjoner i gjennomføringen.

MILJØMESSIG

Temporær bruk kan etableres på steder som står ubrukt og på denne måten få en mer hensiktsmessig og bærekraftig arealbruk. Temporære tiltak kan også ha miljømessige hensikter som foreksempel å se nye bruksområder for bilprioriterte arealer.

Fig 13. Temporært bruk av byrom i et transformasjonsområde i Helsinki (Foto: Eget, 2014)

TEMPORÆRE TILTAK OG UTFORDRINGER

Fig 14. Beboere arrangerte en lysaksjon mot midlertidig fjerning av parkeringsplassene i Theresesgate. (Foto: Osloby, 2014)

Bruk av midlertidige tiltak som en strategi i planleggingen av våre byrom, kan medføre utfordringer. Dette bekreftes i rapporten "Temporære byrom og midlertidighet som strategi i planleggingen" av Kristina F. Jørgensen for programmet "Framtidens byer" av Miljøverndepartementet (2011). Utfordringene kan ofte være knyttet rundt de fysiske, sosiale, økonomiske og administrative forholdene.

SOSIALE UTFORDRINGER

Naboklager: Temporære tiltak kan medføre ny bruk og økt aktivitet i et område. Dette kan av ulike grunner oppleves som negativt for enkelte, deriblant for beboere eller næringsdrivende. Naboklager og negative holdninger til tiltakene kan derfor oppstå.

Usikkerhet: Da temporære tiltak kan skje spontant og ofte er en del av en eksperimentell prosess, kan berørte parter føle seg uvitende og usikre i påvente om hva som plutselig kan oppstå i deres nærrområder og hvordan de eventuelt kan bli berørt av disse tiltakene.

Gentrifisering: Temporære tiltak kan øke populariteten til det aktuelle området. Dette kan over tid gjøre området mer attraktivt og på denne måten kan boligprisene stige. Prisendringene kan dytte ut eksisterende grupper og miljøer av området. Med dette kan en sosial endring oppstå.

ØKONOMISKE UTFORDRINGER

Kunder: Temporære tiltak og ny arealbruk i byrommet kan i noen sammenhenger ha innvirkninger på økonomien hos næringsdrivende aktørene i området. For eksempel kan fjerning av parkeringsplasser hindre potensielle kunder i å kjøre bil til en forretning og forretningen kan da miste kunder.

Gentrifisering: Temporære tiltak i kan øke populariteten til det aktuelle området og over tid gjøre området mer attraktivt. Prisoppgang kan medføre at eksisterende grupper og miljøer ikke lenger har økonomisk mulighet til å bli i området lenger.

ADMINISTRATIVE UTFORDRINGER

Juridisk: Temporære tiltak må forholde seg til plan og bygningsloven og ideer kan derfor være vanskelige å få gjennomført. (se side 26)

Kommunikasjon: Dårlig kommunikasjon mellom kommunen og aktørene i de temporære byrommene kan gjøre prosessene trege.

FYSISKE UTFORDRINGER

Fysisk tilstand: Det aktuelle områdets fysiske tilstand kan i noen sammenhenger gjøre det vanskelig å anvende det til temporære formål.

LOVVERK

TEMPORÆRE TILTAK OG PLAN- OG BYGNINGSLOVEN (PBL)

Temporære tiltak er ofte av en spontan art og aktiviteten bør derfor kunne ha mulighet til å oppføres på kort tid. Hva som etter lovene er lovlig å gjennomføre må ifølge Plan- og bygningsloven (PBL) sitt lovedtak fra 2008 (Ot.prp. nr 45, 2007-2008) sees i sammenheng med det temporære tiltakets omfang og områdets planer.

I lovedtaket beskrives temporære tiltak som konstruksjoner som plasseres i en periode kortere enn 2 år. Temporære tiltak forutsetter også at det aktuelle stedet ikke belastes av varige og synlige spor etter at tiltaket er avsluttet og at de lett kan reverseres. I henhold til PBL § 20-1 bokstav første ledd bokstav j, kan ikke midlertidige tiltak utføres uten at søknad på forhånd er sendt til kommunen og gitt tillatelse. Dog finnes det flere unntak i lovene. I PBL § 20-5 beskrives det at man er fritatt for søkeplikt når tiltakene *er av mindre karakter og skal stå kortere enn 2 måneder*. Fritagelsen skjer også, i henhold til PBL § 1-6, dersom de midlertidige tiltakene *ikke er i strid med kommuneplanens arealdel*. For eksempel kan eksisterende parkeringsplasser som ikke er regulert inn i gatearealet bli fjernet over natta og istedenfor bli brukt til andre formål som forholder seg til eksisterende plan.

Hvor det er lov til å iverksette midlertidig tiltak og hvordan disse forholder seg til omgivelsene stilles det også krav om i Plan- og bygningsloven. Ved § 30-5 beskrives det hvordan midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg, jf. § 20-1 første ledd bokstav j, ikke må plasseres slik at de hindrer allmenn ferdsel eller på annen måte fører til vesentlig ulempe for omgivelsene. Plasseringen og utførelsen av tiltakene må også følge regler om brannkrav, avstandskrav, tilgjengelighet, miljøforhold og arkitektonisk utforming. Det nevnes også her at de ikke må være i strid med planens arealformål og generelle bestemmelser eller bestemmelser knyttet til arealformål og hensynssoner.

NABOVARSLING

I følge lovedtaket fra PBL vil krav om nabovarsel kun gjelde for tiltak som blir søknadspliktig fordi det skal plasseres lenger enn to måneder. Dog er det noen ganger behov for at naboene kan komme med merknader til plassering av tiltakene, deriblant i tilfeller hvor temporære innretninger har en størrelse og funksjon til felles med permanente tiltak. I enkelte tilfeller kan det å ta hensyn til merknader fra naboene bli for tidkrevende og kommunen kan derfor få en skjønnsmessig mulighet til å gjøre unntak fra plikten til å varsle naboer. Hensyn til naboer ved de midlertidige tiltakene vil generelt ha mindre betydning for gjennomføringen og det skal stort sett mye til før deres bemerkninger får gjennomslag.

Fig 15. Hva er egentlig lovlig og hva er ulydighet? (Foto: Pfeifer, 2013)

OPPSUMMERING DEL 1

1. Med temporære tiltak kan man teste ut ny bruk av stedet ved å endre på stedets opprinnelige arealdisponeringen innenfor gitte rammer. Utviklingen av de temporære tiltakene bør ta utgangspunkt i aktørinvolvering og medvirkning fra brukergrupper.
2. Det finnes ulike metoder for gjennomføring av temporære tiltak. (Se figur på side 16)
3. Ifølge PBL forstås tiltak som står kortere enn to år som temporære.
4. Å bruke byrommene temporært var først og fremst et undergrunnsfenomen. Senere har dette blitt et verktøy planleggere bruker i planleggingen av våre byrom.
5. Bruk av temporære tiltak kan ha flere positive effekter på byrommene og utviklingen av disse. Det kan demokratisere og effektivisere planprosessene og man kan igjennom tiltakene teste ut ny bruk av et sted som kan danne grunnlag for en ny fremtidig permanent løsning. Gjennomføringen kan være økonomisk gunstig, forbedre sosiale forhold og fremme kultur og pedagogikk samt virke miljøforbedrende.
6. Utfordringene til gjennomføring av temporære tiltak kan eksempelvis være knyttet til naboklager og usikkerhet hos naboer, negativ økonomisk utvikling hos næringsdrivende samt gentrifisering.
7. Lover og regler må respekteres ved gjennomføring, i hovedsak etter PBL, kommuneplanens arealdel og/eller regulerings- og bebyggelsesplan.

DEL 2

PROSJEKTVURDERING

I DEL 2 vil det presenteres hvordan temporære tiltak har blitt brukt av Oslo Kommune som et verktøy i byutviklingen. Dette undersøkes ved å studere tre temporære prosjekter i Oslo som er gjennomført eller gjennomføres i disse dager. Med utgangspunkt i data fra intervjuer, rapporter, erfaringer og informasjon fra nyheter og sosiale medier relatert til de temporære tiltakene, vil prosjektene vurderes etter gitte kriterier. Delen vil resultere i lærdom fra de ulike prosjektene, som vil bli trukket videre inn i oppgaven.

VURDERINGSKRITERIER

BAKGRUNN FOR VURDERING

I norske planprosesser kan bruk av temporære tiltak sees som et supplerende verktøy i de ellers mer tradisjonelle og formelle prosessene. Oslo kommune forteller at de blant annet anvender dette verktøyet for å bruke medvirkning mer direkte inn i planprosessene, finne midlertidige måter å bruke byrommene på samt å lage et diskusjonsgrunnlag for en fremtidig permanent løsning.

For å få en større forståelse av hvordan temporære tiltak har fungert som et verktøy i utviklingen av byrommene, har det vært nødvendig å se på og vurdere prosjekter i Oslo hvor dette nå gjennomføres eller allerede har vært gjennomført. De aktuelle prosjektene består av Thereses gate, Torggata og Tøyen torg. Prosjektene er i hovedsak valgt ut fordi de er utført i forskjellige år, har ulike initiativtakere, forskjellig utgangspunkt og fokusområder ved gjennomføring, og at de ligger i forskjellige bydeler.

Vurderingen er basert på samtaler med personer som har vært involvert i prosjektene, offentlige skrifter, nyheter, informasjon på sosiale medier og mine egne betraktninger.

KRITERIER

Prosjektene vurderes etter kriterier basert på den tidligere nevnte rapporten "Strategies for temporary uses", utført av Studio Urban Catalyst i 2003, og funnene om hva slags effekt temporære tiltak kan ha i utviklingen av byrommene. I et diagram vil prosjektene vurderes etter + og - (Positive og negative sider ved gjennomføringen)

DEMOKRATISERING AV PLANPROSESSEN: Hvordan har man involvert ulike aktører i prosessen? Hvordan har man kunne komme med innspill til tiltakene?

EFFEKTIVISERING AV PLANPROSESSEN: Hvordan har tiltakene bidratt til at eventuelle planprosesser i transformasjonsområdene har gått mer smidig eller effektivt for seg?

TRANSKRIBERING: Hvordan har de midlertidige tiltakene påvirket den nye eller fremtidige permanente løsningen?

SOSIOKULTURELT: Hvordan har tiltakene påvirket de sosiale og kulturelle forholdet til aktørene seg imellom, og til stedet?

ØKONOMISK: Var kostnadene for å få gjennomført tiltakene lave eller høye? Hvordan har aktører blitt påvirket økonomisk av tiltakene?

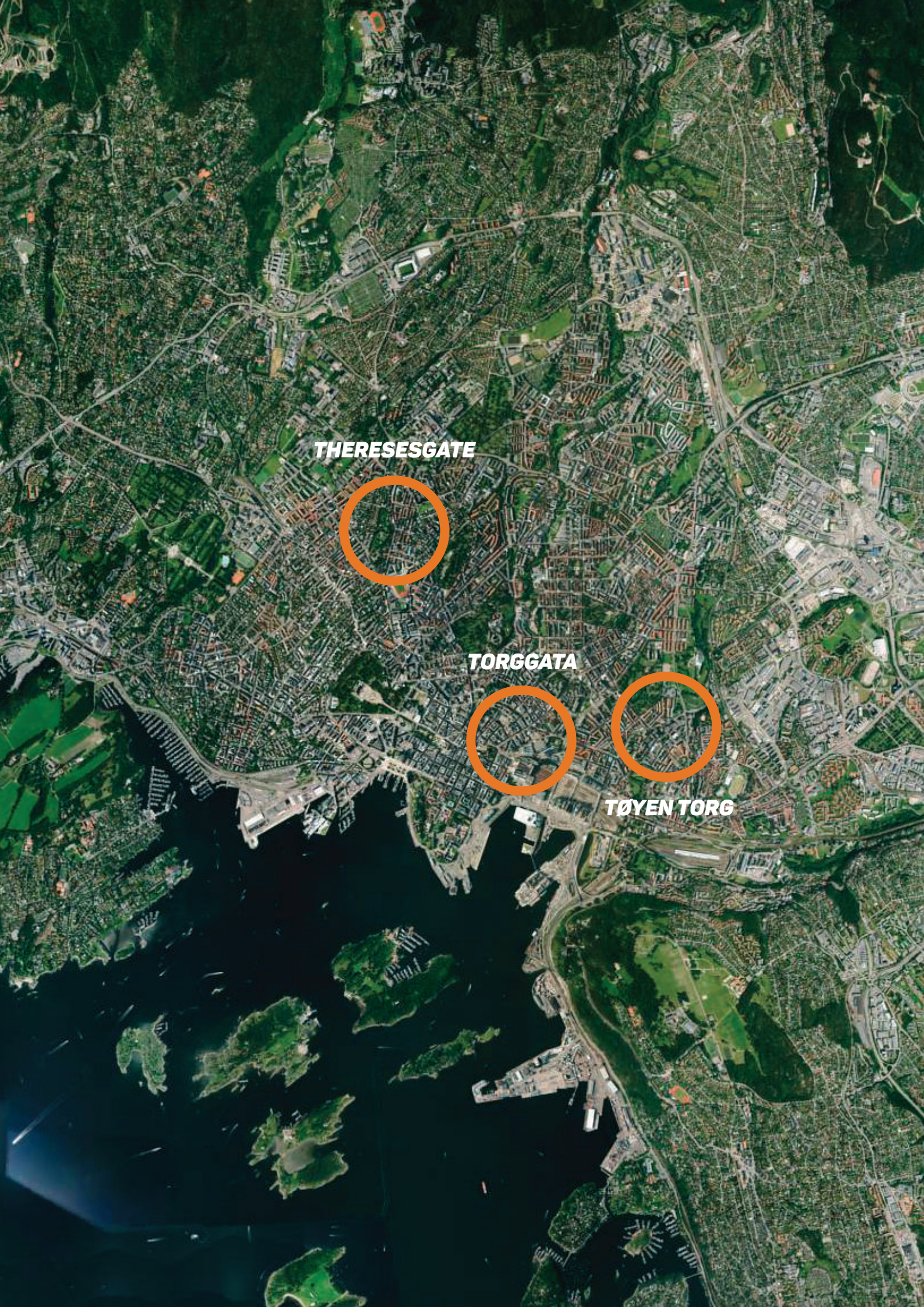
MILJØMESSIG: Hvordan har tiltakene eventuelt hatt konsekvenser som kan føre til lavere klimagassutslipp?

I tillegg legges det til et vurderingskriterie.

KVALITET: Hvordan var den estetiske og funksjonelle kvaliteten til tiltakene?

Prosjektene skal deretter sammenlignes og diskuteres. Hovedfunnene skal oppsummeres og denne lærdommen skal taes videre inn i prosjektet.

(t.h) Fig. 16

THERESESGATE

TORGGATA

TØYEN TORG

THERESES GATE

UTGANGSPUNKT

I dag er gaten for smal for å gi tilfredstillende forhold til myke trafikanter, bilister og trikk. Feilparkerte biler har i mange år gjort det vanskelig for trikken å passere og dermed ofte skapt stans i trafikken (BYM, 2016b). Oslo kommune bestemte seg derfor for å se på muligheter for en ny gateutforming av Theresesgate. Løsningen skal gi en mer hensiktsmessig arealdisponering ved å tilrettelegge for kollektivt reisende og kollektiv transport. Igjennom prosjektet *kraftfulle fremkommelighetstiltak* ble det vedtatt å gjennomføre midlertidige strakstiltak i gata imens planleggingen av en ny permanent løsning foregikk.

Feilparkering forsinket trikken med åtte timer i løpet av to uker

Fig 16. Feilparkerte biler skapte ofte kaos og forsinkelser da de hindret trikken i å passere (Foto Aftenposten, 2013)

TEMPORÆRE TILTAK

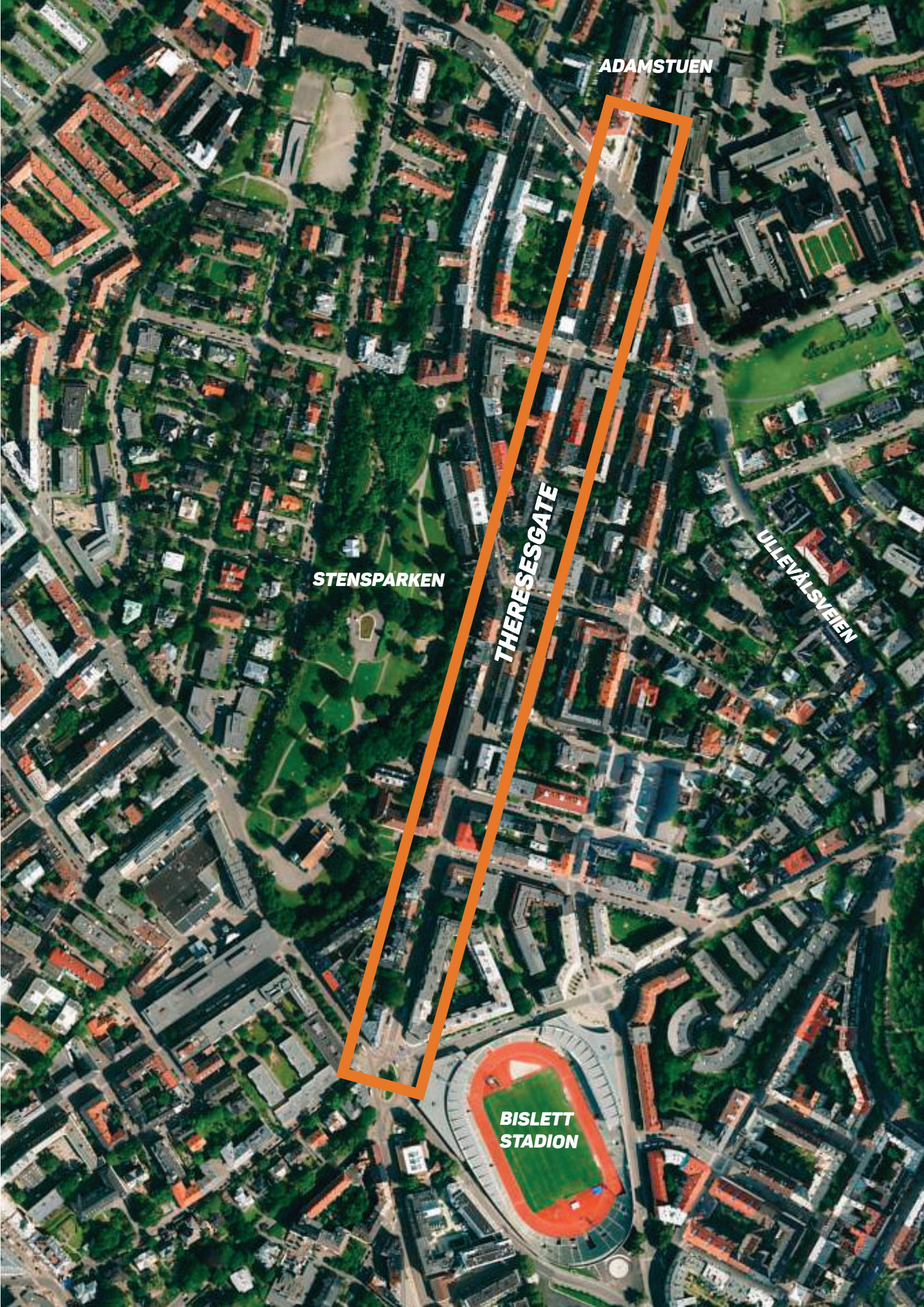
Det første tiltaket ble igangsatt i januar 2014 hvor man fjernet parkeringsplassene i gata og plasserte ut større steiner på dette arealet (BYM, 2016b). Dette var en del av det større prosjektet "Kraftfulle fremkommelighetstiltak", som skal bidra til å redusere forsinkelser for trikk og buss i Oslo (Kraftpakke, 2013). Senere samme år ble prosjektet "Sceneskiftet" lansert av kommunen. Igjennom en periode skulle man se på kreative løsninger for hvordan parkeringsarealet i en midlertidig periode kunne anvendes på nye måter (BYM, 2016). Tiltakene besto blandt annet av:

- Fjerning av parkeringsplasser
- Beplantning
- Benker og sittemuligheter
- Installasjoner laget med involvering av kunstnere og studenter fra AHO
- Gatearrangementer

NÅ OG VIDERE

Flere av tiltakene er fremdeles fremtredende i gata idag. Ifølge kommunen har effekten av tiltakene vært et viktig diskusjonsgrunnlag for en ny permanent løsning. Prosjektet for å oppgradere Thereses gate er nå i konseptvalgutrednings-fasen (KVU) hvor ulike konsepter for løsninger vurderes. KVU-en danner et grunnlag for å gå videre med investeringer, detaljplanlegging og påfølgende byggarbeider i gaten.

(t.h) Flg 17
Theresesgate
er markert med
oransje rektangel.

ADAMSTUEN

STENSPARKEN

THERESESGATE

ULLEVÅLSVEIEN

**BISLETT
STADION**

Fig 18. Kreativ medvirkning i form av verksted for interesserte. (Foto: BYM)

Fig 19. Åpning av midlertidig visningsrom for kunst (Foto: Facebook, 2014)

Fig 20. Gatearrangement for små og store (Foto: Facebook, 2014)

Fig 21. Parkeringsplasser ha blitt til plantebed (Foto: Nettavisen, 2014)

Fig 22 + 23. "Sykkelportal" laget av studenter fra AHO og benker fra LALA Tøyen (Foto: BYM)

Fig 24. Iskunst av Peder Istad (Foto: Istad, 2015)

BLANDEDE REAKSJONER

Etter parkeringsplassene i Thereses gate ble fjernet har det vært store diskusjoner mellom de berørte partene i området og kommunen. Dette har satt preg på nyhetsbildet og i sosiale medier. Det har i stor grad vært negative holdninger til de temporære tiltakene da mange har opplevd dem som uforutsigbare og lokale aktører har hatt negative følger av dem.

Butikker mister kunder etter tap av p-plasser

Butikkene i Thereses gate i Oslo taper kunder, etter at gateparkeringen ble sperret med steinblokker i vinter, for å slippe trikken raskere frem. En forretning flytter for godt.

FLYTTET – Uten parkeringsplasser utenfor butikken kan vi ikke drive videre her, sier avdelingsleder Jørn Nordbæk i Kaba (Bassend) i Thereses gate i Oslo. FOTO: HURLE/REUTERS/ANSA

Tirsdag 17. Juni 2014 00:18

- Hitlers tanngard

Steinene som hindrer parkering i Thereses gate, sammenliknes med tennene til en av historiens verste masse mordere.

Høy temperatur under folkemøte om parkering i Thereses gate

Isskulpturer til 400.000 kroner smeltet etter to uker

Klager over trikkestøy etter at bilene forsvant

Det ble en krass debatt med nærmere 100 fremmøtte med sterke meninger om fjerningen av parkeringsplassene.

Lysaksjon i Thereses gate mot parkeringsforbudet

Åpner opp for parkering

Byrådet åpner opp for at det igjen skal bli parkeringsmuligheter i Thereses gate.

Fig 25. Collagen er laget av utklippene fra Facebook og Oslo bynettavis fra perioden 2014 til 2015

Fig 26, 27, 28. Det er utarbeidet flere konsepter for ny permanent løsning i Thereses gate. (Foto: Norconsult, 2016)

DEMOKRATISERING AV PLANPROSESSEN

De har involvert flere lokale aktører utover i prosessen, deriblant beboere og andre interesserte igjennom idé-verksted og brukt lokale kunstnere og studenter ved arkitektthøgskolen i utformingen av installasjoner.

De berørte partene har ofte blitt dårlig informert i forkant av gjennomføringen av de temporære tiltakene. Mange parter mener også at de kom for sent inn i planleggingen.

EFFEKTIVISERING AV PLANPROSESSEN

Med de midlertidige tiltakene klarte man å forbedre fremkommeligheten til trikken raskt.

Den store motstanden fra mange parter har gjort planprosessen mindre smidig for planmyndighetene.

TRANSKRIBERING

Ved gjennomføring er det gjort kontinuerlig justeringer for å få en bedre permanent løsning. Det antas at erfaringene fra de temporære løsningene helt sikkert vil styrke planen de nå lager.

Det kan tyde på at man i utarbeidelsen av forslagene for en ny permanent løsning ikke har tatt hensyn til den kreative og fargerike karakteren mange av de midlertidige tiltakene har hatt. De nye løsningsforslagene virker strenge og rigide.

SOSIALKULTURELL VERDI

Engasjementet for prosjektet har vært stor i lokalområdet, men også regionalt, og nasjonalt. Man har igjennom noen av tiltakene fremmet kunst, kultur og utdanning.

Engasjementet har vært delt og skapt strid mellom grupper som har vært for og imot de temporære tiltakene. Mange mener at tiltakene ikke har hatt noen nyttig effekt for stedet.

ØKONOMISK VERDI

Mindre stans i trikketrafikken gir færre utgifter for Ruter når slike forsinkelser inntreffer.

Flere av butikkene i gata har opplevd en omsetningsnedgang etter at parkeringsplassene ble fjernet. Noen har visstnok derfor også måtte legges ned. Enkelte av tiltakene var for kostbare, deriblant isskulpturen til 400 000, som smeltet vekk i løpet av to uker.

MILJØMESSIG

Med midlertidig fjerning av parkeringsplasser har forhåpentligvis færre reist til Theresesgate med bil. Trikken har hatt betydelig mindre forsinkelser på strekningen da biler ikke lenger kunne feilparkere og sperre for trikken.

Lite eller ingen ting å bemerke seg.

KVALITET

Fargerike installasjoner og aktiviteter skapte trivelige omgivelser og opplevelser og benker tilrettela for ikke-kommersielle oppholdssteder.

Flere av tiltakene var av lav kvalitet og oppfordret lite til bruk. Mange av tiltakene utnyttet ikke det tidligere parkeringsarealet godt nok og ga lite tilbake til brukerne.

TORGGATA

UTGANGSPUNKT

Torggata er en viktig forbindelse mellom Grünerløkka og Oslo sentrum og er hyppig brukt av gående, syklende og bilister. Tidligere var gata dominert av biltrafikk med parkeringsplasser og smale fortau. I Mars 2010 fattet bystyret et vedtak om torggata som permanent gå- og sykkelgate. Hensikten med gatetransformasjonen er å øke miljø- og byromskvalitetene samt å gi bedre forhold for myke trafikanter (BYM, 2011).

TEMPORÆRE TILTAK

Som en del av planutarbeidelsen gjennomførte BYM, divisjon samferdsel, temporære strakstiltak for å teste ut mulige løsninger for gateutformingen. tiltakene ble iverksatt i juni 2011 og besto blant annet av:

- Fjerning av parkeringsplasser
- Benker
- Beplantning
- Sykkelfelt
- Sykkelstativ
- Maling av asfalt

NÅ

Høsten 2014 ble nye Torggata ferdigstilt og er nå en gå- og sykkelprioritert gate. Thon Eiendom eier flere av bygårdene i Torggata og har siden 2014 pusset opp fasader, gjort kontor og rålokaler om til leiligheter og leier ut mange av de tidligere kebab-sjappene til spennende nisjebutikker og serveringssteder. Torggata sies idag å være en av Oslos mest "trendy" gate.

(t.h) Fig 29.
Torggata er markert med oransje rektangel.

GRÜNERLØKKA

AKERSELVA

DOGA

ANKERBRU

TORGGATA

YOUNGSTORGET

STORGATA

Fig 30. Torggata i 2009. En gatestrekning brukt først og fremst som en transportåre. (Foto, Google, 2012)

Fig 31. Nye planer for torggata (Osloby, 2012)

Fig 32. Temporære tiltak i 2011 (Foto: Jørgensen, 2011)

Fig 33. Midlertidige tiltak i 2011 (Foto: Jørgensen, 2011)

Fig 34. Torggata i ny prakt (Foto: Eget, 2015)

Fig 35. Torggata - et gate man vil være i (Foto: Osloby, 2014)

DEMOKRATISERING AV PLANPROSESSEN

Næringsliv, gårdeiere og bydelen ble involvert før gjennomføringen av tiltakene. De temporære tiltakene gjorde i stor grad brukerne bevisste på at noe er i ferd med å skje med gata.

Premissene for de temporære tiltakene var i stor grad satt av bymiljøetaten med dialog med de kommersielle aktørene i gata. Andre brukere av gata, deriblant Beboere i området, ble ikke involvert.

EFFEKTIVISERING AV PLANPROSESSEN

Dialogen mellom BYM og enkelte berørte aktører i gjennomføringen av de temporære tiltakene skapte en smidig prosess.

Lite eller ingen ting å bemerke seg.

TRANSKRIBERING

Man gjorde seg erfaringer av utprøvingen av de temporære tiltakene som kom til nytte ved utforming av den permanente løsningen.

Man gjorde seg erfaringer av utprøvingen av de temporære tiltakene som kom til nytte ved utforming av den permanente løsningen.

SOSIALKULTURELL VERDI

Involveringen mellom BYM, bydelen og de næringsdrivende skapte dialog og samhandling. Tiltakene tilrettela for opphold, skapte større rom for sosiale aktiviteter. Tiltakene ga gata et identitets-løft.

Ettersom man ikke involverte et større spekter av brukere i planleggingen av de temporære tiltakene, kan man anta at dette medførte et mindre lokalt engasjement i prosjektet.

ØKONOMISK VERDI

Tiltakene var av enklere karakter og medførte dermed lavere kostnader.

Lite eller ingen ting å bemerke seg.

MILJØMESSIG

Etter at parkeringsplasser ble fjernet reiste antageligvis færre til Torggata med bil. Ettersom tiltakene var etablert på de tidligere parkeringsplassene måtte bilistene i større grad ta hensyn til omgivelsene og menneskene. Tiltakene tilrettela for myke trafikanter.

Lite eller ingen ting å bemerke seg.

KVALITET

Fargerike installasjoner skapte trivelige omgivelser og opplevelser og benker tilrettela for ikke kommersielle oppholdssteder.

Møblementet var av enkel karakter og lite variert. Bruken av temporære tiltak var ikke særlig dynamisk iløpet av perioden.

TØYEN TORG

UTGANGSPUNKT:

Tøyen har i mange år vært kjent som et belastet område i Oslo med flere levekårsutfordringer (Utdanningsnytt, 2014). Det har de siste årene derfor blitt iverksatt flere tiltak for å prøve å snu tendensene man ser i området. Den 28. mai 2013 inngikk partiene Høyre, Venstre, KRF og SV i en satsning kalt "Tøyen-løftet" (Oslo kommune, 2013). Denne avtalen forplikter partiene til å gjennomføre flere tiltak for å forbedre bo- og oppvekstforholdene på Tøyen. Det ble vedtatt flere tiltak som skulle satses på, deriblant at Tøyen torg skulle transformeres.

Matti Lucie Arentz, som har vært med på å starte Tøyenkontoret og Byverkstedet, fortalte i et intervju holdt i Oslo (19.02.2016) at en gruppe kunstnere og urbanister stiftet i 2011 Tøyenkontoret, en plattform for å undersøke hvordan man kan bruke det offentlige rommet på nye måter. I 2012 etablerte kontoret Tøyen hageklubb som på Tøyen torg skulle skape mulighetsrom for ny bruk av torget for Tøyens ulike sosiale grupper. I en periode tilrettela de deriblant for dyrking av grønnsaker og åpnet et gratis og midlertidig sykkelverksted på torget. Gjennom stuntet registrerte de en mangel på et sted hvor folk på Tøyen kunne møtes, reparere og bygge ting. Derfor etablerte Tøyenkontoret *Byverkstedet*. Byverkstedet har deretter vært drevet som en forening på Tøyen basert i hovedsak på frivillig arbeid. Foreningen ønsket å skape et åpent lavterskelverksted som fungerer som et alternativt samlingssted på Tøyen med fokus på praktisk og kreativ utfoldelse i områdets offentlige rom. Gjennom de siste årene har foreningen gjennomført en rekke midlertidige tiltak i lokalområdet.

Med en økende politisk interesse i det såkalte Tøyen-løftet, har det deriblant blitt bevilget midler til midlertidige strakstiltak. Aktivitetene skulle blant annet bidra til å skape lokal deltagelse og engasjement i byområdet. I sammenheng med at Tøyen senter skal moderniseres, involverte BYM Byverkstedet i prosessen for å se på hvordan torget kunne brukes temporært i planprosessen.

TEMPORÆRE TILTAK

Med utgangspunkt i medvirkning fra lokale aktører, har det fra 2015 blitt utført flere midlertidige tiltak på torget. Tiltakene skal forhåpentligvis stå til August 2016. Noen av de gjennomførte tiltakene er:

- Et midlertidig kontor for Byverkstedet på Torget.
- Et sykkel- og treverksted med kurs.
- Arrangementer, Konserter og DJ-kurs
- Installasjoner som tilrettelegger for lek og opphold.

NÅ

Planforslaget for et nytt permanent torg utvikles i disse dager. Arentz kan fortelle at Byverkstedet, på bakgrunn av deres medvirkning og de midlertidige aktivitetene, har kommet med bemerkninger på det nye forslaget i en rapport de selv har utviklet. Den legger vekt på at forslaget ikke tar utgangspunkt i medvirkning og at den nye løsningen hindrer dynamisk bruk av torget. BYM vil ta rapporten på alvor og forhåpentligvis ta bemerkningene til seg og benytte disse i prosjektet.

(t.h) Fig 36. Tøyen Torg er markert med oransje form.

T-BANESTASJON

**TØYEN
TORG**

FINNMARKSGATA

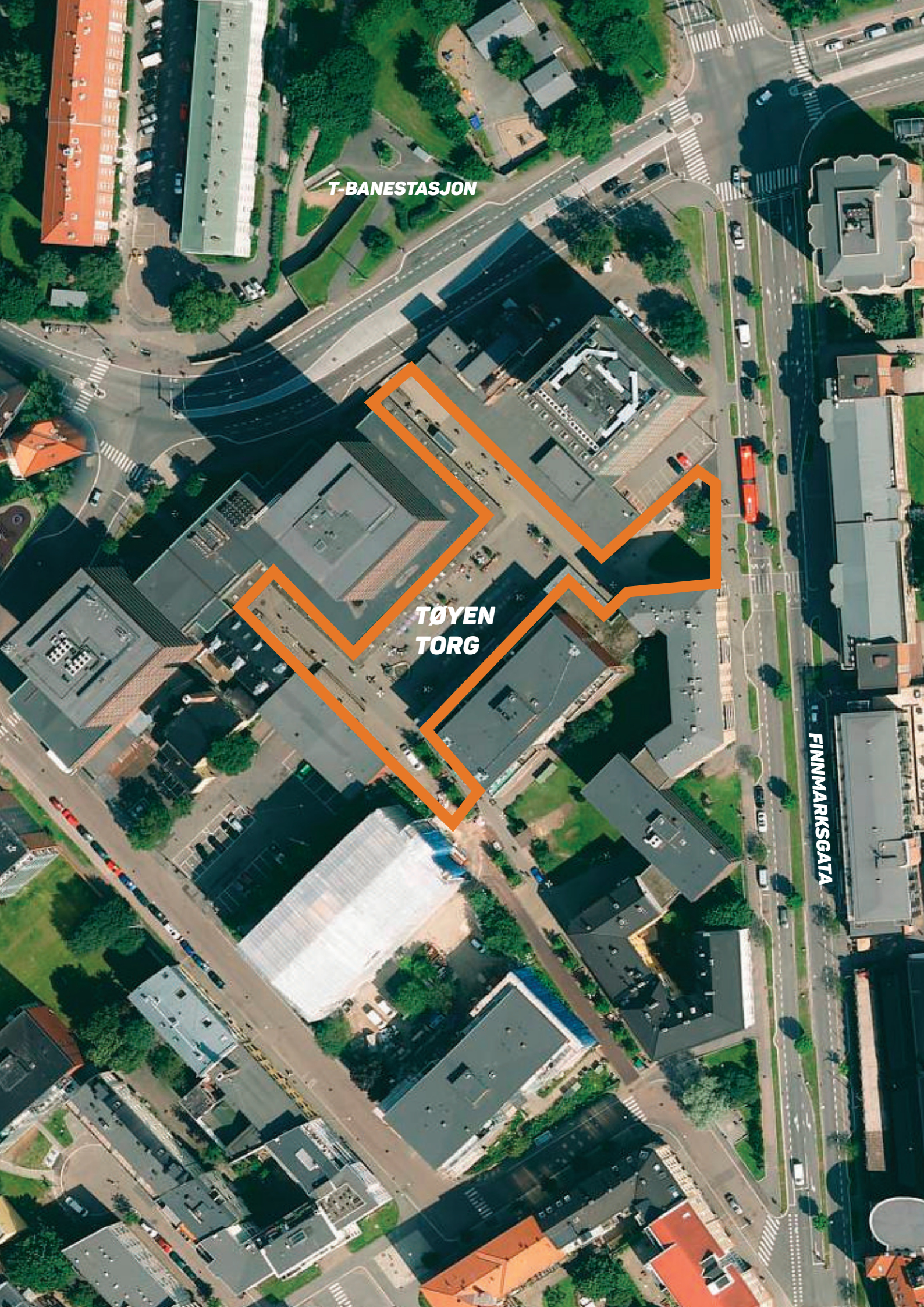

Fig 37. Tøyen torg i 2008. Et mye brukt torg trenger renovring (Foto: Østkanliv, 2008)

Fig 38. Tøyenløftet skal sikre et områdeløft med flere tiltak, deriblant en oppgradering av Tøyen torg. (Aftenposten)

BYVERKSTEDET har lagt til 37 nye bilder i albumet: **Medvirkning på Tøyen Torg.**
23. november 2015 · 🌐

På oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo kommune og i samarbeid med Områdeløft Tøyen har BYVERKSTEDET blitt bedt om å bygge en midlertidig byromsinstallasjon på Tøyen Torg. Vi har jobbet ut fra medvirkning og innspill fra torgets brukere og aktører. Vi tror at det er folkene som bruker torget som best vet hvordan torget burde brukes. Torget står klart 1. desember, akkurat i tide til julegrannteningen!
Foto: Kjersti Gjems Vangberg

Fig 40. På oppdrag fra BYM iverksatte Byverkstedet sammen med lokale aktører midlertidige tiltak på torget. Her ligger også Byverkstedets midlertidige verksted. (Eget foto, 2016)

Fig 39. Byverkstedet med åpen workshop om midlertidige bruk av torget med lokale aktører. (Foto: Facebook, 2015)

Fig 42. Temporære installasjoner (Foto: Eget, 2016)

Nå er alt klart for nye Tøyen

Fig 41. Fremtidens Tøyen? (Foto: Nettavisen, 2015)

Fig 43. Temporære installasjoner (Foto: Eget)

DEMOKRATISERING AV PLANPROSESSEN

Grunnlaget for tiltakene er basert på medvirkning fra ulike lokale aktører og sosiale grupper, deriblant beboere, næringsdrivende og lokale institusjoner. Det blir benyttet lavterskel medvirkningsformer, deriblant verksteder, sosiale medier og tilstedeværelse på torget.

Lite eller ingen ting å bemerke seg

EFFEKTIVISERING AV PLANPROSESSEN

Forhåpentligvis kan innspillene føre til en raskere enighet mellom de ulike involverte aktørene om et løsningsforslag for en ny permanent løsning, og med dette få planprosessen til å gå smidigere for seg.

Lite eller ingen ting å bemerke seg.

TRANSKRIBERING

Da Byverkstedet mente at løsningsforslaget for et nytt torg ikke var basert på medvirkning eller stedets kontekst, har de nå gitt sterke anbefalinger til BYM om hvordan fremtidens Tøyen torg bør planlegges på bakgrunn av erfaringer fra de temporære tiltakene.

Da de temporære tiltakene ble utført senere i transformasjonsprosessen av Tøyen Torg har ikke denne gjennomføringen, med den sterke medvirkningen, fått satt mulighet til å sette tydelige spor i konseptutviklingen og planforslagene for torget.

SOSIALKULTURELL VERDI

Tiltakene har gitt torget et løft og fungerer nå som et felles samlingssted for de ulike sosiale gruppene på Tøyen. Man har igjennom tiltakene utviklet båndene mellom de ulike aktørene, og skapt et sterkere lokalt engasjement.

Sterk motstand mot tiltakene, spesielt fra enkelte private aktører, har medført uenighet og strid.

ØKONOMISK VERDI

Gjennomføringen av tiltakene, som mest sannsynlig skal stå et år, har anslagsvis kostet en million kroner. Dette inkluderer deriblant lønn til enkelte de involverte og materialkostnader. Noen av næringene på torget har opplevd en høyere omsetning etter tiltakene ble iverksatt.

Lite eller ingen ting å bemerke seg..

MILJØMESSIG

Installasjoner og verksteder med mulighet for å reparere og vedlikeholde sykler kan ha fått flere på Tøyen til å sykle og skapt en økt bevissthet rundt sykkel som transportform.

Lite eller ingen ting å bemerke seg.

KVALITET

Tiltakene er spennende og kreativt utført. Varierte installasjoner gir en dynamikk til torget og oppfordrer godt til mangfoldig bruk.

Lite eller ingen ting å bemerke seg.

RANGERING

THERESES GATE

Bakgrunnen for de temporære tiltakene i Thereses gate var å teste ut nye medvirkningsformer og ny bruk av parkeringsplassene i en midlertidig periode. Dette skulle gi mindre stans i trikketrafikken og danne et diskusjonsgrunnlag for en ny permanent løsning.

De fikk igjennom tiltakene fjernet parkering og dermed økt fremkommeligheten for trikken, testet ut ny bruk av parkeringsplassene og gjennomført flere arrangementer. De involverte ulike aktører i gjennomføringen av tiltakene, deriblant beboere med verksteder, samt kunstnere og arkitektstudenter. Perioden med tiltakene har bevisstgjort befolkningen i området på at noe er i ferd med å skje med gata. Det har i denne tiden blitt skapt stor debatt og forargelse, deriblant hos mange av beboerne og naboer i området. Det kan tyde på at dette er et resultat av at BYM ikke involverte dem tidlig nok i prosessen og at tiltakene derfor ikke var basert på brukernes premisser. Dette resulterer i et dårligere lokalt eierskap til tiltakene og kanskje dette er grunnen til at man har observert få som faktisk har brukt dem (f.eks benker). Fjerningen av parkeringsplassene har medført en dårligere omsetning hos flere næringsdrivende i gata og noen har dermed blitt nedlagt.

TORGGATA

De temporære tiltakene skulle iverksettes som strakstiltak for å raskere tilrettelegge for myke trafikanter og teste ut nye planløsninger for et fremtidig permanent Torggata.

Oslo kommune fikk i perioden laget sykkelfelt og møblert områdene som tidligere var brukt som parkering. Det ble enklere for syklister å ferdes i gata og den enklere møbleringen skapte triveligere omgivelser og tilrettela for opphold. Erfaringene fra den temporære bruken påvirket valgene til den permanente løsningen. I gjennomføringen hadde BYM dialog med næringsdrivende, gårdeiere og bydelen og forhørt seg om hva de synes om de ulike tiltakene og hvordan de hadde fungert. Dog ble ikke andre parter, deriblant naboer, beboere eller kreative ressurspersoner særlig direkte involvert i denne prosessen. Man kan anta at dette ga et lavere lokalt engasjement og mindre bevissthet rundt prosjektet.

TØYEN TORG

Som et ledd av "Tøyen-løftet" og oppgradering av Tøyen torg, ville BYM involvere Byverkstedet i gjennomføring av temporære tiltak på torget inntil en ny permanent løsning er ferdig planlagt. Utgangspunktet for samarbeid med Byverkstedet var å involvere en aktør med lokalkunnskap samt å teste ut en ny tilnærming til temporær bruk av byrom enn man har hatt i tidligere. Byverkstedet ville undersøke hvordan man med utgangspunkt i bred medvirkning fra ulike lokale aktører på Tøyen kunne gjennomføre temporære tiltak som oppfordret til bruk, deltagelse og lokalt engasjement. Dette skulle bli et felles offentlig opphold- og aktivitetssted på tvers av alle sosiale grupper på Tøyen.

Med utgangspunkt i verksteder og dialog med brukere på sosiale medier og ved tilstedeværelse på torget har Byverkstedet gjennomført flere tiltak. Tiltakene har gitt torget et løft og påvirket næringene rundt torget positivt. Forretninger har opplevd en høyere omsetning. På mange måter kan man si at den temporære bruken har fungert som en "kick-starter" for en transformasjon av torget og et områdeløft.

Etter at forslag om en ny permanent løsning for torget ble presentert har Byverkstedet levert en rapport til BYM. De er svært negative til at forslaget ikke bygger på medvirkning og stedets kontekst. Derfor har Byverkstedet i rapporten kommet med anbefalte retningslinjer for en permanent løsning med bakgrunn i observasjon knyttet til bruken av de medvirkningsbaserte temporære tiltakene. BYM har sagt at de skal skal ta med dette i videre utarbeidelse av løsningen.

OPPSUMMERING OG LÆRDOM

DEMOKRATISERING AV PLANPROSESSEN:

- 1.** Medvirkning fra ulike berørte brukergrupper bør involveres tidlig i gjennomføringen av de temporære tiltakene for å demokratisere planleggingen.
- 2.** Det er brukerne som bør settes som premissgivere for tiltakene. En aktiv lavterskel-medvirkning i gjennomføringen av tiltakene kan føre til at flere vil involvere seg.
- 3.** Temporære tiltak kan fungere godt som en "kick-starter" i en transformasjon og bevisstgjøre befolkningen på at noe er i ferd med å skje i et område.
- 4.** En prosjektledelse med lokal kunnskap har ofte et bredt lokalt nettverk og forkunnskaper som kan gjøre det enklere å gjennomføre tiltakene og gjøre de i relasjon til stedets kontekst.

EFFEKTIVISERING AV PLANPROSESSEN:

- 4.** En involvering av brukergrupper gjennom store deler av prosessen kan skape større enighet rundt tiltakene og dermed effektivisere gjennomføringen.

FRA TEMPORÆRT TIL PERMANENT:

- 5.** Ved å registrere hvordan menneskene anvender og reagerer på de temporære tiltakene kan man få en pekepinne på hvordan brukerne vil at byrommet skal fungere. Dette kan danne et godt diskusjonsgrunnlag for en ny fremtidig permanent løsning og bør kunne påvirke denne.

SOSIOKULTURELL :

- 6.** Ved å sette de lokale aktørene som premissgivere for gjennomføringen, kan man aktivisere og "løfte" området, skape en sterkere eller ny identitet, tilrettelegge for en felles sosial møteplass, fjerne barrierer og konflikter i et lokalsamfunn samt gi brukerne et sosialt eierskap til transformasjonsprosessen og stedet.

ØKONOMISK VERDI:

- 7.** Temporære tiltak kan påvirke økonomien til de næringsdrivende i området – positivt og negativt.
- 8.** Ved å involvere næringen i gjennomføringen av tiltakene og la dem benytte disse til kommersielle formål kan de få en høyere omsetning, få en økt markedsføring og gi liv til det offentlige byrommet.
- 9.** Det lokale eierskapet som oppstår når brukerne involveres i gjennomføringen av de temporære tiltakene er viktig for å hindre hærverk på tiltakene og den fremtidig løsningen.

MILJØMESSIG:

- 10.** Ved å tilrettelegge for tiltak som fremmer grønn mobilitet, kan denne type transport foregå mer effektivt, og bilens tilstedeværelse i byrommet reduseres.
- 11.** Miljømessige tiltak kan bevisstgjøre brukere i å ta mer miljøvennelige valg i hverdagen.

KVALITET:

- 12.** Tiltakene bør være av en type som oppfordrer til variert bruk, tilfører området noe positivt og bør også tåle bruksbelastning.

(t.h) Fig 44. Mehmet, som driver blomsterbutikken på Tøyen Torg, er storfornøyd med den temporære oppgraderingen og mener torget har blitt et møtested nå, et sted hvor folk stopper opp og snakker sammen. Han gleder seg til å flytte blomstene over i pergolaen, som han selv har vært med på å designe. (Foto og tekst: Byverkstedet Facebook, 2016)

DEL 3

RETNINGSLINJER

INTRODUKSJON

RETNINGSLINJER

Retningslinjer kan forstås som generelle normgivende beskrivelser av hvordan funksjoner, prosesser og hendelser bør håndteres (Skoledata). Det finnes utallige retningslinjer for byutvikling i Norge, blant annet publisert av regjeringen og kommunene. Dog er det ikke publisert noen helhetlige retningslinjer for gjennomføring av temporære tiltak i byrom. Ettersom lovgivningen rundt temporære tiltak i PBL kan sees på som for generell, og at man igjennom oppgavens vurderte prosjekter ser svært varierte utfall av gjennomføringen, kan det være hensiktsmessig å iverksette noe helhetlige retningslinjer.

INSPIRASJONSEKSEMPLER

I tillegg til oppgavens redegjørelser rundt fenomenet temporære tiltak og lærdom fra prosjektvurderinger fra Oslo, har det også være nødvendig å se om det finnes noen retningslinjer for temporære tiltak internasjonalt. Videre vil det sees nærmere på tre eksempler fra Berlin/EU, Danmark og Sanfransisco. Disse kan fungere som inspirasjon til oppgavens utarbeidelse av forslag til retningslinjer.

(t.h) Fig 45.
*Inspirasjonseksemplene fra
San Fransisco (USA), Danmark
og Berlin (Tyskland)/EU*

INSPIRASJONSEKSEMPLER

TEMPORÆRITET OG RETNINGSLINJER INTERNASJONALT

I internasjonal kontekst har det siden 2000-tallet blitt publisert flere retningslinjer og anbefalinger for gjennomføring av temporære tiltak i byrom. Dette kan ha en sammenheng med den økende politiske interessen for temporærhet i byutvikling med de positive ringvirkningene slike tiltak kan ha for byutviklingen. I denne sammenheng er det interessant å se nærmere på slike retningslinjer og anbefalinger for gjennomføringer og høste erfaringer man kan overføre til norske forhold. De aktuelle prosjektene "Urban Catalyst", "Pavement to Park" og "Mental byomdannelse".

URBAN CATALYST - BERLIN/EU

Urban Catalyst var et europeisk forskningsprosjekt fra 2003 som vurderte ulike temporære prosjekter i europeiske byer og hvordan disse hadde påvirket byutviklingen. På bakgrunn av dette kommer rapporten fram til mer generelle anbefalinger for gjennomføring av temporære tiltak. Disse, skal ifølge dokumentet, være til hjelp for kommuner, private aktører, temporære brukere og lovgivere for at de enklere skal kunne gjennomføre gode temporære tiltak.

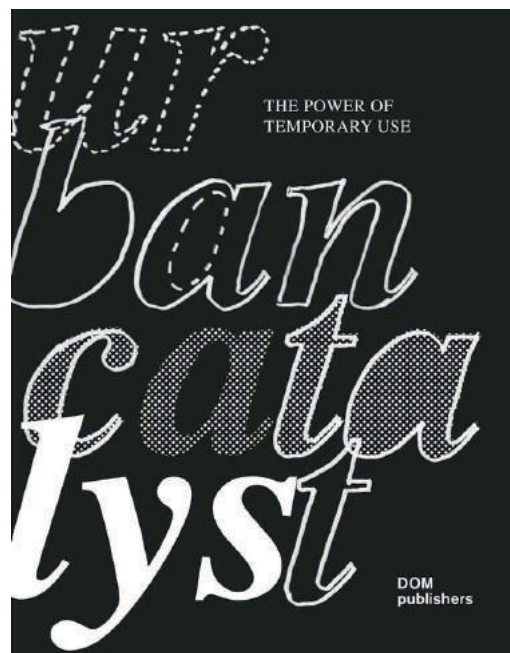

Fig. 46

MENTAL BYOMDANNELSE - DANMARK

Et dansk dokument publisert av "Indenrigs- og Socialministeriet" i 2009 belyser hva slags rolle temporærhet kan ha i et byutviklingsperspektiv. Publikasjonen ender ut i retningslinjer som i hovedsak først består av avklarende spørsmål man bør stille seg i planleggingen og deretter en prosessuell beskrivelse av hvordan man best mulig kan få gjennomført tiltakene.

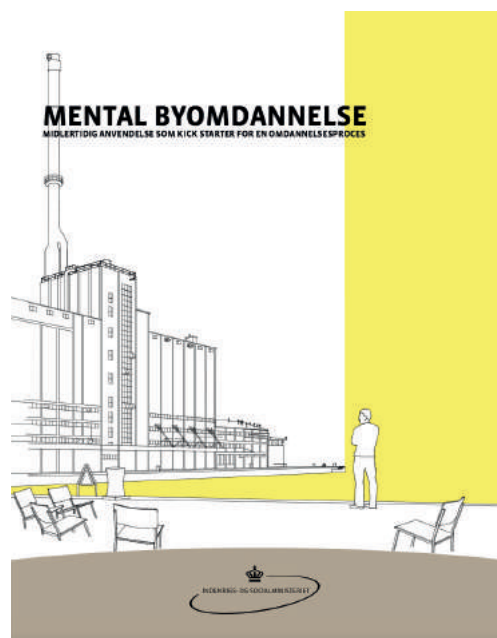

Fig. 47

PAVEMENT TO PARK - SAN FRANCISCO

San Fransisco har vært et foregangseksempel for temporær bruk av byrom. I tillegg til at innbyggerne i mange år på egne initiativer har iverksatt temporære tiltak, har også kommunen stått fram på for å bruke temporærhet som en aktiv del av bybildet. Etter Park(ing)-day fenomenet oppsto i San Fransisco i 2005, ble prosjektet Pavement To Parks lansert, blant annet av byens planavdeling, transportetat og ordføreren (Nextcity, 2015). Prosjektet er ment som et laboratorium for byen, hvor man skal kunne jobbe tett med lokalsamfunn for å teste ut nye ideer temporært i det offentlige rom som skal oppfordre til ikke-motorisert transport, forbedre de sosiale forholdene, gjøre gatene tryggere samt å styrke samholdet mellom naboene i en gate (Pavement to parks). I den sammenheng har de gitt ut grundige fysiske og prosessuelle retningslinjer og manualer for gjennomføring av temporære tiltak.

Fig. 48

SAMMENLIGNING OG OPPSUMMERING

De nevnte eksemplene har ulike innfallsvinkler og fokusområder i anbefalingene for å få gjennomført tiltak med en hensiktsmessig prosess og et godt resultat. Det er derfor viktig å belyse enkelte trekk i prosjektene for å kunne gi innspill til hvordan man kan utvikle gode retningslinjer tilpasset norske forhold.

TILNÆRMING

Urban Catalyst har et mer generelt og overordnet blikk på deres anbefalinger som fokuserer på hvordan ulike potensielle, involverte aktører kan bidra til en bedre prosess med et mest mulig hensiktsmessig resultat. Mental byomdannelse gir en mer prosessuell anbefaling og viser et steg-for-steg-forslag for gjennomføring. Pavement to Park gir, i tillegg til det prosessuelle, grundige fysiske framgangsmåter i publiserte "manualer".

GJENNOMFØRING

Da anbefalingene i Urban Catalyst framstår som mer generell og visjonær er det vanskelig å konkret forholde seg til den ved gjennomføring av temporære tiltak. Det interessante med denne er dog hvordan den forsøker å formidle hvor viktig det er med dialogbasert samarbeid. Utveksling av erfaringer og kunnskap kan dermed være medvirkende til utvikling av hensiktsmessige prosesser og gode resultater. Dette kan hindre at initiativtakerne i tilsvarende prosjekter må starte "helt fra begynnelsen av igjen" i hver gjennomføring for å dermed risikere å møte på de samme utfordringene andre allerede har erfart.

Mental byomdannelse er derimot enklere å følge ved en gjennomføring med forklaringer om hvordan man steg-for-steg skal gå frem - fra idéen fødes til registrering av området, hvordan man skaper et aktørnettverk, lager en handlingsplan,

forholder seg til tillatelser og forankrer prosjektet mentalt i lokalområdet. Disse retningslinjene skaper et lavterskel utgangspunkt for potensielle aktører til å enklere kunne ta initiativ.

Pavement to Parks-prosjektet har de mest grundige og informative anbefalingene for gjennomføring av temporære tiltak. Retningslinjene for temporær bruk av byrom formidles via en hjemmeside hvor det finnes et skjema som en potensiell initiativtaker kan fylle ut for å enkelt få en oversikt over hva som kreves i gjennomføringen og de prosessuelle fremgangsmåtene. Det utfylte skjemaet sendes deretter til kommunen for godkjenning. Med retningslinjene følger det også med skjemaer for informasjonsskriv til eventuelle naboer i området. I tillegg finnes det også en manual for hvordan en interessert aktør midlertidig kan benytte et parkeringsareal til andre formål. Dette tiltaket kan oppfordre lokale aktører til å frembringe idéer og faktisk kunne gjennomføre dem temporært. Denne tilnærmingen snur opp ned på det ellers mer hierarkiske plansystemet og gir makt og innflytelse direkte til innbyggerne.

OPPSUMMERING - INSPIRASJON TIL UTFORMING AV FORSLAG TIL RETNINGSLINJER

- 1.** Opprette et godt dialogbasert samarbeid mellom ulike personer eller grupper som har gjennomført eller gjennomfører temporære prosjekter. En utveksling av erfaringer og kunnskap kan utvikling av hensiktsmessige prosesser og gode resultater.
- 2.** Utforme retningslinjer som enkelt viser steg-for-steg av prosjektets ulike faser
- 3.** Tilrettelegge for en lavterskel prosess som tar utgangspunkt i involvering og medvirkning av aktører.

Fig 49. Tre cafeer i en gate i San Fransisco gikk sammen for å bygge om parkeringsplasser til et sted for opphold på bakgrunn av de publiserte retningslinjene (Pavementtoparks, 2016b). I tillegg til flere sitteplasser for kundene deres og andre, gir dette temporære tiltaket liv til gata og gjør bilen mindre dominerende i byrommet. Prosjektet ble finansiert av sponsorer og caféeierne og ble bygget på dugnadsånd med hjelp fra kommunen og en arkitekt.

FORSLAG TIL RETNINGSLINJER FOR OSLO KOMMUNE

**HVA ER TEMPORÆRE BYROM?
AKTØRENE METODER
OPPHAV FORDELER
UTFORDRINGER LOVVERK
PROSJEKTVURDERINGER
THERESES GATE TORGGATA
TØYEN TORG LÆRDOM
MENTAL BYOMDANELSE
PAVEMENT TO PARK
URBAN CATALYST**

**FORSLAG TIL RETNINGSLINJER
FOR OSLO KOMMUNE**

Fig. 50

Etter å ha undersøkt fenomenet temporære tiltak, vurdert eksempelprosjekter i Oslo og sett på internasjonale retningslinjer for gjennomføring, vil lærdommen resultere i et forslag til utforming av retningslinjer for gjennomføring av temporære tiltak for Oslo kommune.

Oppgavens forslag til retningslinjer for gjennomføring av temporære tiltak er fordelt inn i seks faser.

1. BAKGRUNN

2. REGISTRERING, ANALYSE OG MÅL

3. AKTØRINVOLVERING

4. PROSJEKTBEKRIVELSE

5. IVERKSETTING, DRIFT OG ENDRING

6. VURDERING

De seks fasene, og punktene de inneholder, illustrerer den prosessuelle gangen i gjennomføringen. *Disse vil videre utdypes i de kommende sidene*

OVERORDNEDE MÅL

OVERORDNEDE MÅL FOR GJENNOMFØRING

For å få et hensiktsmessig resultat og utbytte ved gjennomføring av de temporære tiltakene bør det arbeides mot noen overordnede mål. Målene er utarbeidet på bakgrunn av tilegnet kunnskap fra introduksjonkapittelet, prosjektvurderingene og inspirasjonsprosjektene.

DEMOKRATISERING

1. Skape lokalt engasjement og tilrettelegge for medvirkning av lokale aktører i utvikling av de temporære tiltakene.
2. Bevisstgjøre brukere om endringsprosesser som eventuelt foregår i området.

EFFEKTIVISERING

3. Gi de involverte aktørene et eierskap til transformasjonsprosessen.

TRANSKRIBERING

4. Oversette løsninger og konsepter fra de temporære tiltakene man ser fungerer godt i byrommet og blir anvendt av brukerne, til en fremtidig ny permanent løsning.

ØKONOMISK

5. Tilrettelegge best mulig for at næringen i området opplever de temporære tiltakene som noe positivt for driften deres.
6. Skape løsninger som er økonomisk forsvarlige for prosjektet.

SOSIOKULTURELT

7. Skape åpenhet, nye sosiale relasjoner og fjerne barrierer i et lokalsamfunn.
8. Overføre, utvikle, eller skape en ny stedsidentitet igjennom transformasjonsprosessen.

MILJØMESSIG

9. Tilrettelegge for miljømessige og bærekraftige løsninger.

KVALITET

10. Tiltakene bør være av en type som oppfordrer til bruk, tilfører området noe positivt og bør også tåle bruksbelastning.

(t.h) Fig. 50
Illustrasjonen viser en
prosess for gjennomføring
av temporære tiltak med
utgangspunkt i de utfor-
mede tiltakene

PROSESS

1. BAKGRUNN

Den første fasen defineres som en periode hvor ideen til den temporære bruken oppstår. Ideen kan oppstå av forskjellige årsaker, men et fellestrekk er at den kan hjelpe til å nå et mål.

A: HVA ER BAKGRUNNEN FOR EN GJENNOMFØRING AV TEMPORÆRE TILTAK OG HVA ER DET OVERORDNEDE MÅLET?

Initiativtakerne må være enige om bakgrunnen for gjennomføring av de temporære tiltakene. Hvorfor vil vi egentlig gjøre noe temporært her?

B: KAN MAN HØSTE ERFARINGER FRA TIDLIGERE GJENNOMFØRTE TEMPORÆRE TILTAK I OMRÅDET?

Det kan ha vært gjennomført liknende prosjekter i området eller byen tidligere. Undersøk om dette gjelder for ditt prosjekt og kontakt dem for å få tips og inspirasjon til gjennomføring.

Fig. 50, 51

2. REGISTRERINGER, ANALYSE OG MÅL

I denne fasen skal man tilegne seg tilstrekkelig med stedlig kunnskap for å kunne se hva slags muligheter stedet legger til rette for ved en gjennomføring av temporære tiltak. Det skal ut i fra registreringer og analyser settes mål for gjennomføring.

C: HVA KJENNETEGNER STEDETS SITUASJON IDAG OG HVORDAN KAN DETTE INNVIRKE VED EN GJENNOMFØRING AV TEMPORÆRE TILTAK?

Det er nødvendig å registrere og analysere data om stedets situasjon for å kunne kartlegge mulighetene og utfordringene prosjektet kan stå ovenfor.

ANBEFALTE REGISTRERINGER

- Urban kontekst
- Historisk kontekst
- Demografiske forhold
- Sosiokulturelle forhold
- Morfologi
- Funksjonssammensetning
- Transport og trafikk
- Arealdisponering av uteareal
- Aktører i 1. etasjene

SWOT-ANALYSE

Registreringene bør oppsummeres i en analyse hvor man ser på *Styrkene*, *Svakhetene*, *Mulighetene* og *Truslene* for gjennomføringen av temporære tiltak. Dette kan belyse elementer som er viktige å fokusere videre på ved gjennomføringen.

Fig. 52

D: HVA SLAGS INTERNE MÅL FOR PROSJEKTET SETTER MAN SEG?

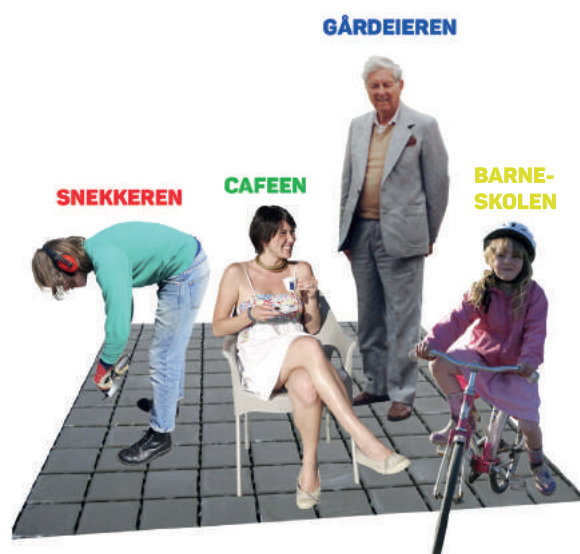
Med utgangspunkt i registreringene og analysen bør man sette interne målsetninger for gjennomføringen av de temporære tiltakene. Dette kan være viktig for å vite hvilken retning man vil at prosjektet skal bevege seg i og hva man burde fokusere på. Vil vi senke hastigheten på bilene og tilrettelegge for myke trafikanter? Vil vi forsterke stedsidentiteten eller skape en ny?

3. AKTØRINVOLVERING

I fasen skal man danne seg et nettverk av relevante aktører som kan fungere som samarbeidspartnere i gjennomføringen av tiltakene. Man skal også undersøke hvilke arenaer som kan egne seg for å involvere aktører.

E: HVILKE AKTØRER HAR INTERESSE I OMRÅDET OG HVEM ER HENSIKTMESSIGE Å INVOLVERE?

En gjennomgang av aktører, f.eks beboere, naboer, private næringer, institusjoner, foreninger, organisasjoner, nettverk eller aktivister m.m, bør gjennomføres i området tiltakene skal skje. Finnes det kanskje noen med lokalt engasjement eller nødvendig fagkunnskap i området? Hvilke av aktørene kan og må involveres? Hvorfor involvere disse?

F: HVORDAN SKAL MAN INVOLVERE AKTØRENE?

Medvirkning fra aktører er nødvendig for å få til et hensiktsmessig resultat som forankrer seg til stedet og brukerne. Hvordan involverer man aktører og hvordan kan medvirkning foregå?

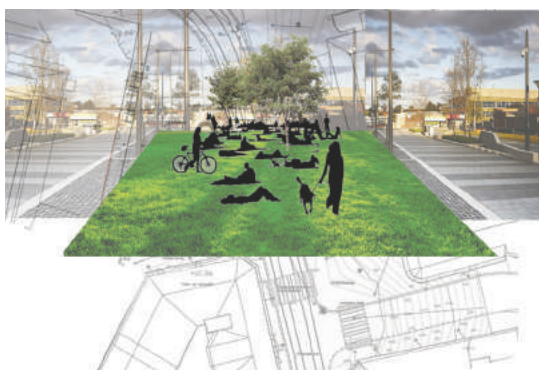
Fig. 52, 53

4. PROSJEKTBEKRIVELSE

I denne fasen skal det utvikles en prosjektbeskrivelse gjennom et samarbeid mellom aktørnettverkets medlemmer. En slik prosjektbeskrivelse har som formål å gi en oversikt i gjennomføringen og på denne måten holde prosjektet på "riktig spor".

G: HVA SLAGS ROLLER SKAL AKTØRENE HA?

Det bør fordeles ansvarsoppgaver mellom de involverte aktørene og avklares hvordan gjennomføringen skal foregå. Hvem skal gjøre hva til hvilken tid? Hvem har ansvar?

I: HVA VIL DET KOSTE OG HVEM BETALER?

Det bør lages et budsjett for gjennomføringen i forkant og finne ut om hvem som kan bidra økonomisk. Kan man for eksempel søke midler fra kommunen, næringsdrivende eller fond og legater?

Fig. 54, 55, 56

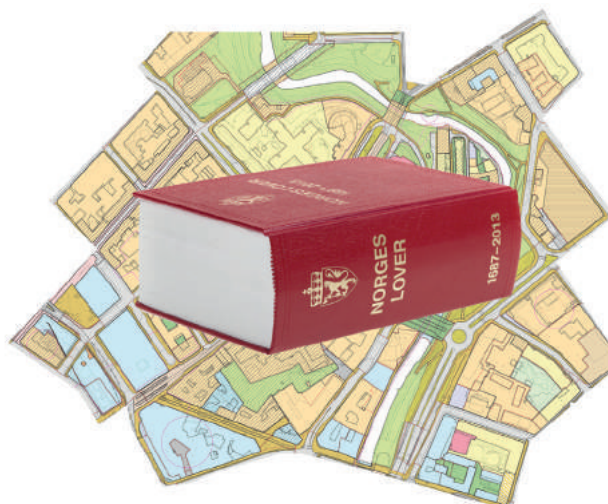
H: HVA VIL VI GJØRE?

Tiltakene bør planlegges med utgangspunkt i medvirkning fra lokale aktører, gjerne i "work-shops". I fellesskap bør man komme fram til løsninger som tar utgangspunkt i deres og andre brukeres behov. Vil vi fjerne parkeringsplassene? Kan vi ikke tilrettelegge for opphold på torget? Skal vi arrangere utekino i parken?

J: HVILKE TILLATELSER ER NØDVENDIGE?

Lover og regler må respekteres ved gjennomføring av temporære tiltak, i hovedsak etter Plan og bygningsloven (PBL), kommuneplanens arealdel og/eller regulerings- og bebyggelsesplan. Må det søkes om tillatelse?

K: HVA SLAGS UTSTYR, MATERIALER OSV. ER NØDVENDIGE?

For å få gjennomført de temporære tiltakene er det kanskje nødvendig med utstyr og materialer. Hva trenger man? Hvor får vi tak i dette?

L: HVEM ER DE FORVENTEDE BRUKERNE?

Hvem som antageligvis kommer til å ta tiltakene i bruk er viktig for å kunne tilpasse tiltakene etter dem. Hvem benytter stedet idag? Hvem er målgruppen? Vil man at de eksisterende brukerne i området skal anvende tiltakene eller vil man tiltrekke seg nye grupper? Hva med rullestolbrukere, blinde osv?

Fig. 57, 58, 59

M: HVOR FRIE TØYLER KAN MAN GI?

Å sette klare rammer i forhold til tiltakene og bruken av disse kan være nødvendig for å få en hensiktsmessig gjennomføringsprosess. Vil vi tillate alkoholserving? Når skal man skru av musikken?

N: HVEM OG HVA BLIR PÅVIRKET AV GJEN- NOMFØRINGEN?

Brukere av området kan bli berørt av de temporære tiltakene. Hvilke positive og negative konsekvenser kan tiltak(ene) medføre?

O: HVORDAN KOMMUNISERER MAN?

Dialog mellom de involverte aktørene, brukerne og de som påvirkes av tiltakene er viktig for å få gjennomført de temporære tiltakene samt å få til en effektiv og optimal gjennomføring. Skal man sende ut nabovarsel? Skal vi opprette en kommunikasjonskanal på en nettside eller et sosialt medie? Skal vi oppsøke mediene for publisitet? Skal vi lage en stand eller et kontor på stedet?

Fig. 60, 61, 62

5. IVERKSETTING, DRIFT OG ENDRING

Etter at planene er satt og søknadene er godkjent er det tid for fasen hvor man skal iverksette tiltakene. De må bygges og driftes, men også forankres mentalt hos de potensielle brukerne igjennom kommunikasjon og aktiviteter. Videre i perioden kan det være nødvendig eller interessant å justere eller endre på tiltakene for å teste nye løsninger og bruk.

P: HVORDAN IVERKSETTER VI TILTAKET?

Det er nødvendig å vite hva slags kompetanse som kreves for å iverksette tiltaket samt å forsikre seg om at tiltakene er av slik kvalitet at brukere ikke kan komme til skade. Husk at et temporært tiltak må forholde seg i hovedsak etter PBL, kommuneplanens arealdel og/eller regulerings- og bebyggelsesplan. Trenger vi en elektriker? Tåler denne vekten av mange barn? Følger vi planen?

Q: HVORDAN DRIFTES TILTAKET?

For å opprettholde en ønsket kvalitet eller resultat må tiltaket følges opp i løpet av tiden det står. Når skal vi driftes og hvem har ansvaret? Hva trengs for å ha en optimal drift? Trenger blomstene vann? Hvem tømmer søpla?

Fig. 63, 64

R: KICK-START

For å skape oppmerksomhet og engasjement ved ferdigstillelse kan det være lurt å skape oppmerksomhet. Stell i stand et arrangement som markerer åpningen av de nye temporære tiltakene. Inviter befolkningen igjennom ulike medier, f.eks aviser, blogger, facebook eller nettsider.

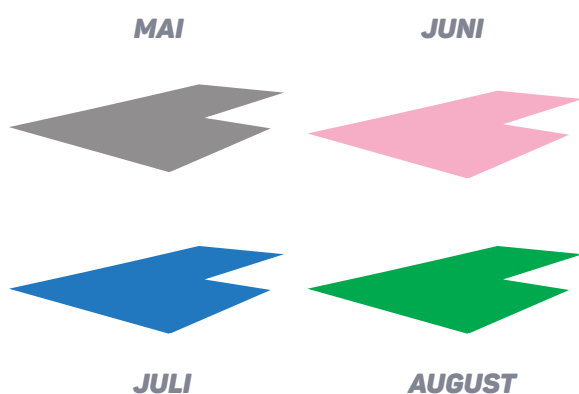

Fig. 65, 66

S: VIL VI JUSTERE ELLER ENDRE NOE UNDERVEIS?

I noen tilfeller vil det være nødvendig å justere eller endre på tiltaket(ene) i løpet av perioden. Ved å undersøke hvordan ulike tiltak har fungert kan dette gi et sammenligningsgrunnlag for en videre utvikling. Det kan i tillegg være hensiktsmessig å involvere flere eller nye aktører og gjenta flere av punktene under fase 4 og 5 (alt etter endringens karakter eller justeringens omfang). Må vi bygge enda flere sitteelementer? Skal vi stenge hele gata for trafikk? Et grøntområde på plassen i mai måned? Hva med ballspill i juni?

6. VURDERING

Observasjon, dokumentasjon og vurdering av tiltakene og hvordan disse fungerte i bybildet, kan fungere som diskusjonsgrunnlag for en videre utvikling av stedet eller området.

T: HVA FORTELLER PERIODEN OSS?

Ved å se hvordan brukerne har reagert på og brukt de temporære tiltakene, kan man få kunnskap om hvordan brukerne ønsker at byrommet skal fungere. Dette kan være et diskusjonsgrunnlag for utvikling av en eventuell ny permanent løsning. Brukte man egentlig sykkelstien? Fikk naboene en sterkere tilhørighet til stedet? Ble næringen påvirket av parkeringsplassene som ble fjernet?

Fig. 67

DEL 4

***CASE: THORVALD
MEYERS GATE***

For å eksemplifisere hvordan de utformede retningslinjene kan anvendes vil det i DEL 4 utføres et forprosjekt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate på Grünerløkka i Oslo med utgangspunkt i disse.

INNLEDNING

Med utgangspunkt i retningslinjene for gjennomføring av temporære tiltak i Oslo kommune, som er presentert i oppgavens del 3, skal det her planlegges et forprosjekt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate på Grünerløkka i Oslo.

Forprosjektet, som oppgavedelen tar for seg, bygger på de tre første delpunktene av retningslinjene; *idéen, registrering og aktørinvolvering*.

1. BAKGRUNN (SE SIDE 62)

I denne delen vil bakgrunnen, målet og visjonen for gjennomføringen av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate belyses. Erfaringer fra andre tilsvarende prosjekter i området, som man ifølge retningslinjene skal undersøke i denne delen, er beskrevet i oppgavens del 2 og vil derfor ikke presenteres her.

2. REGISTRERING, ANALYSE OG MÅL (SE 63)

I denne delen vil det undersøkes hva som kjennetegner Grünerløkkas og Thorvald Meyersgates situasjon idag. Videre vil jeg se hvordan dette kan ha betydning ved en gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate. Det vil derfor utføres registreringer som ser på Grünerløkkas historiske trekk, demografiske og sosiokulturelle forhold, funksjonssammensetning samt trikk- og sykkeltransport. Videre sees det nærmere på Thorvald Meyersgate og gatas biltrafikk og trafikkmengde, sekvenser, arealdisponering og aktører i førsteetasjene. Registreringene oppsummeres i en SWOT-analyse som ser på styrkene, svakhetene, mulighetene og truslene for området og utviklingen av det. Med utgangspunkt i funnene fra analysen presenteres det fem mål for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate. Deretter legges det fram et plankart som skal vise anbefalte arealer for temporær bruk i gata, samt visualiseringer som viser muligheter.

Fig. 68

3. AKTØRINVOLVERING (SE SIDE 64)

Det vil her undersøkes hvilke aktører som kan ha interesser i området. Hvem kan være hensiktsmessige å involvere i en prosess og hvordan kan man involvere dem til å medvirke?

FASE 1: BAKGRUNN

Den første fasen defineres som en periode hvor idéen til den temporære bruken oppstår. Ideen kan oppstå av forskjellige årsaker, men et fellestrekk er at den kan hjelpe til å nå et mål.

Fig 69. Thorvald Meyers gate med sikt ned mot sentrum og "Barcode" i Bjørvika (Foto: Eget, Mars 2016)

40

HEA LUNDE

BIRKEN LUNCH

Quinn
Lunch
Birken
Lunch
Birken
Lunch
Birken
Lunch

LOKALISERING

Fig. 70

PROSJEKTOMRÅDET

Prosjektet har beliggenhet i strøksområdet Grünerløkka, vest i bydelen.

Fig. 71

BYDEL GRÜNERLØKKA

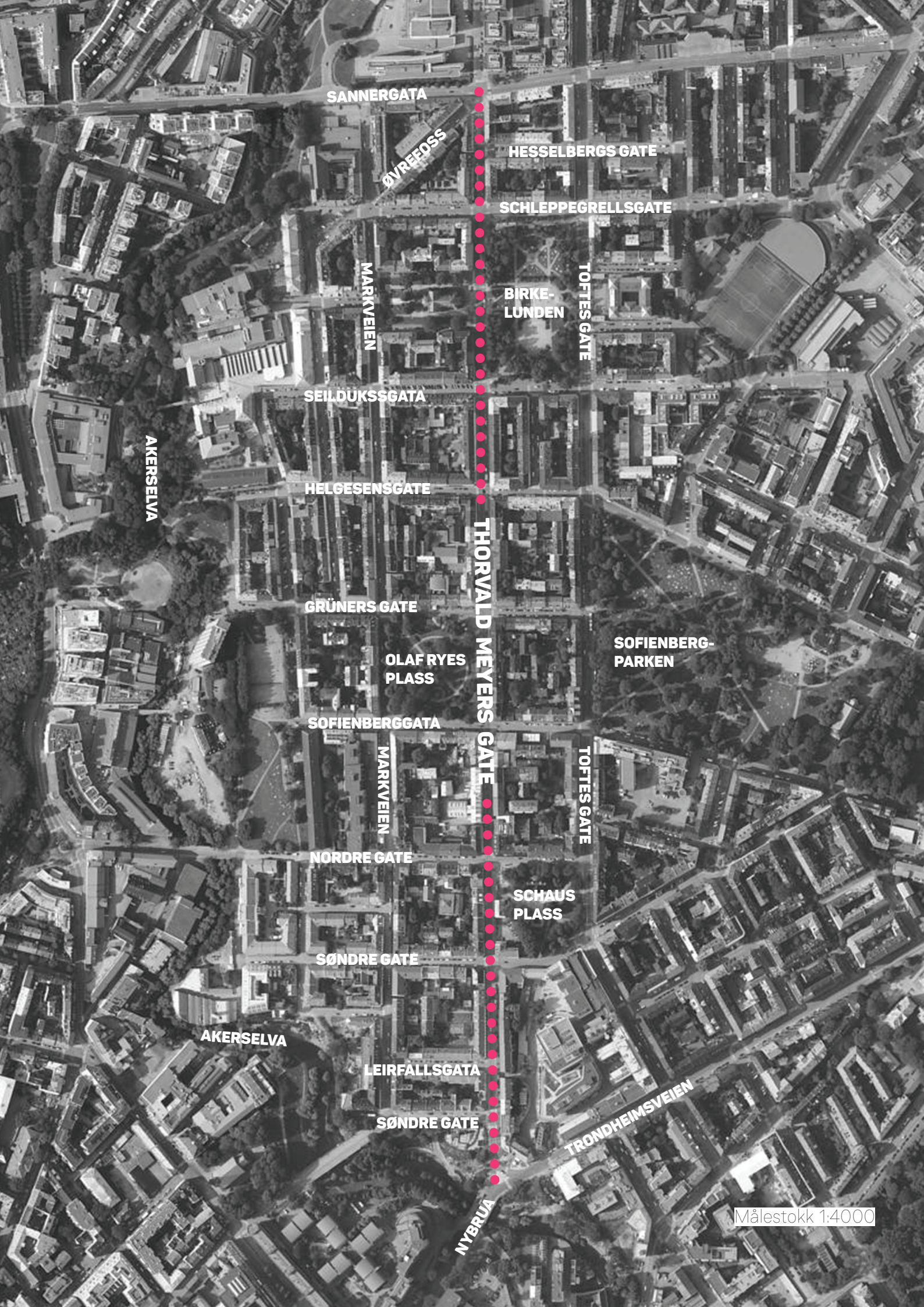
Grünerløkka er en administrativ bydel i Oslos indre østkant. I 2015 bodde det omlag 56 000 mennesker (Oslo kommune, 2016d) i den 4,8km² store bydelen (SNL, 2010).

Bydelen består i hovedsak av strøkene Grünerløkka, Sofienberg, Rodeløkka, Dælenenga, Carl Berner, deler av Tøyen, Ankerløkka i Hausmannsområdet, Lille Tøyen, Hasle, Keyserløkka, Sinsen, Rosenhoff og Løren.

THORVALD MEYERS GATE

Gata som oppgaven tar for seg og temporære tiltak skal gjennomføre, er Thorvald Meyers gate med sin sentrale lokalisering på Grünerløkka.

(t.h) Fig. 72

SANNERGATA

ØVREFOSS

HESSELBERGS GATE

SCHLEPPEGRELLSGATE

MARKVEIEN

BIRKE-
LUNDEN

TOFTES GATE

SEILDUKSSGATA

AKERSELVA

HELGESENSGATE

THORVALD MEYERS GATE

GRÜNERS GATE

OLAF RYES
PLASS

SOFIENBERG-
PARKEN

SOFIENBERGGATA

MARKVEIEN

TOFTES GATE

NORDRE GATE

SCHAUS
PLASS

SØNDRE GATE

AKERSELVA

LEIRFALLSGATA

SØNDRE GATE

TRONDHEIMSV EIEN

NYBRUA

Målestokk 1:4000

BAKGRUNN FOR GJENNOMFØRING

KRAFTFULLE FREMKOMMELIGHETSTILTAK

Bakgrunnen for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate bygger på prosjektet "Kraftfulle fremkommelighetstiltak" og "Kraftpakke 1", ledet av BYM og Ruter, som skal redusere forsinkelser for buss og trikk i Oslo (BYM, 2015a). Thorvald Meyersgate er en av de 17 strekningene hvor det anbefales gjennomføringer av infrastrukturtiltak for å bedre forholdene for kollektivtransporten (Kraftpakke, 2013). Det ble i 2014 registrert 29 feilparkeringer i gata som førte til større forsinkelser for trikken på strekningen. I denne sammenheng så kommunen det nødvendig å innføre noen midlertidige strakstiltak i Thorvald Meyersgate og planlegging av en ny permanent løsning.

TEMPORÆRE TILTAK

Det ble i 2014 planlagt å fjerne parkeringsplasser i Thorvald Meyersgate (BYM, 2014). De temporære løsningene som skulle utvikles hadde likheter med tiltakene som var utført i Theresesgate rundt denne perioden. Grunnet det voldsomme oppstyret rundt prosjektet i Theresesgate vedtok BYM å utsette prosjektet på Grünerløkka for å bruke mer tid på medvirkning fra ulike lokale aktører før en gjennomføring.

PERMANENT LØSNING

I 2015 startet arbeidet med en konseptutviklingsfase for Thorvald Meyersgate og en KVV (Konseptvalgutredning) for gatebruk på Grünerløkka utviklet av Norconsult (BYM, 2016c). Denne helhetlige utviklingen av området medfører at løsningene som planlegges i Thorvald Meyersgate ses i sammenheng med løsninger for bilkjøring, varelevering, parkering og andre funksjoner for hele Grünerløkka (Oslokommune, 2016i). Konseptet som ventes å vedtas er kollektivgate-konseptet som skal prioritere trikken og fotgjengere (Norconsult, 2015). Videre fortsetter arbeidet med utviklingen av reguleringsplan og forprosjekt for gata før en byggeplan kan utvikles, og en ny permanent løsning kan bygges. Gata forventes å bli ferdigstilt i 2020.

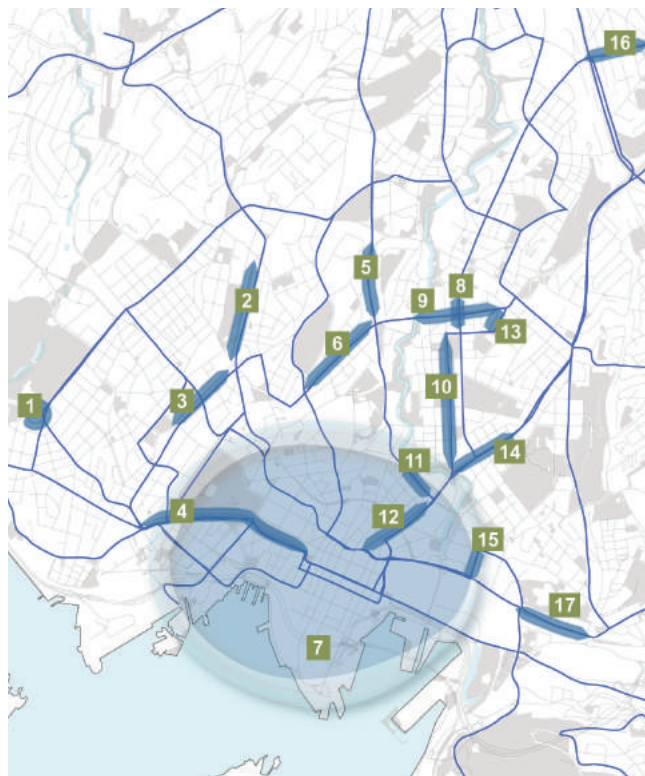

Fig 73. Kart viser Kraftpakke 1 sine 17 strekningene hvor det anbefales infrastrukturtiltak. Thorvald Meyersgate er markert som nr. 10 (Illustrasjon: Kraftpakke)

GJENNOMFØRING AV TEMPORÆRE TILTAK I THORVALD MEYERS GATE

Temporære tiltak bør, som tidligere nevnt, gjennomføres fra tidlige faser i en planprosess. På denne måten kan tiltakene, og medvirkningen knyttet til denne, i større grad påvirke hele planarbeidet. Selv om hovedkonseptet for Thorvald Meyersgate bestemmes i disse dager er forprosjektet og reguleringsplanarbeidet i startfasen og byggeplanene har enda ikke startet. Derfor bør gjennomføring av temporære tiltak iverksettes raskest mulig, gjerne fra og med sommeren 2016 slik at de kan ha mest mulig effekt på utviklingsarbeidet.

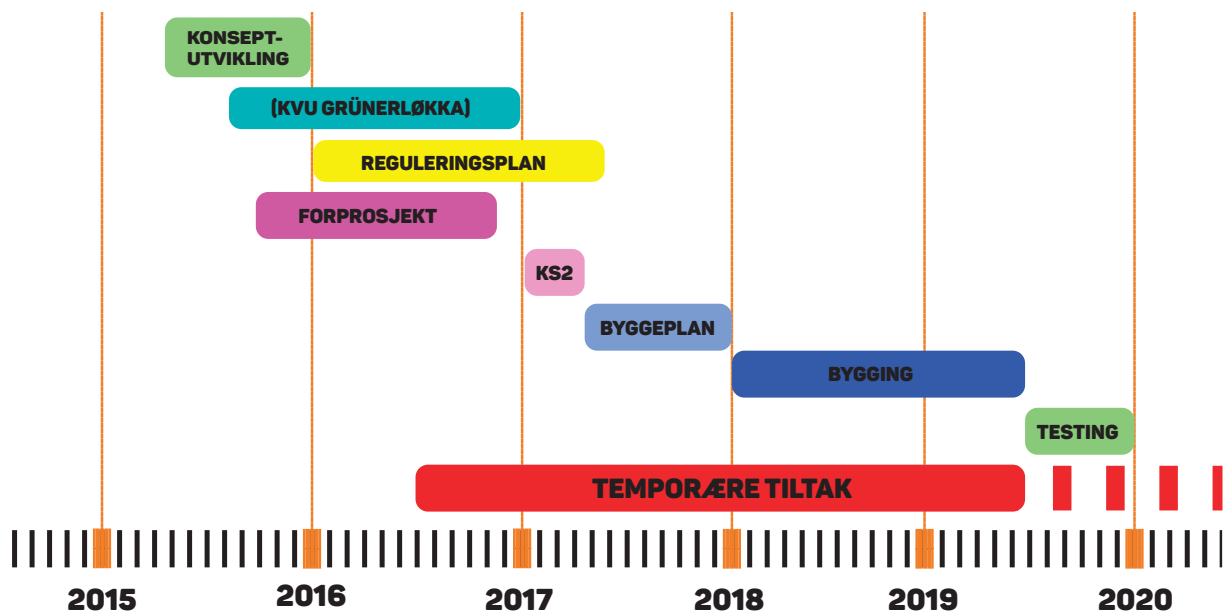

Fig 74

THORVALD MEYERSGATE - PROSESSDIAGRAM

Diagrammet er basert på en statusrapport fra BYM (2015b) som viser en estimert tidsplan for prosessenes ulike faser i utvikling av Thorvald Meyers gate. Feltet med "Temporære tiltak" er lagt til.

KONSEPTUTVIKLING: I denne fasen undersøker man mulige konsepter for området og bestemmer seg for et man vil arbeide videre mot.

KVU GRÜNERLØKKA: KVUen tar for seg og vurderer samspillet mellom gatene i prosjektområdet på et overordnet nivå, hvordan alternative konsepter i de ulike gatene forholder seg til hverandre, og hvordan dette påvirker trafikkbildet, gatebruken og bylivet. (BYM, 2016)

REGULERINGSPLAN: En reguleringsplan er et plankart med planbestemmelser og planbeskrivelse for et område. Hva som reguleres inn er med på å bestemme hva som kan planlegges på arealene (Statens Vegvesen, 2013)

FORPROSJEKT: Det er her man definerer om og hvorfor prosjektet igangsettes samt hva som ønskes oppnådd (Regjeringen, 2010).

KS2 (kvalitetssikringsordningen): KS2 skal vurdere om planleggingen og kostnadene for det valgte alternativet er realistisk før det eventuelt legges fram på Stortinget (Regjeringen, 2012).

BYGGEPLAN: Byggeplaner er en fremstilling av hvordan et området skal utbygges og hvordan det vil se ut etter ferdigstillelse.

BYGGING: Prosjektet iverksettes etter at byggeplanene er ferdigstilt og avgjort hvilke tilbud som er vedtatt.

TESTING: Før åpning må anlegget testes og undersøkes for å sikre seg av god nok kvalitet.

TEMPORÆRE TILTAK: temporære tiltak bør gjennomføres fra og med sommeren 2016 og videre ut fasene mot ferdigstillelse. Hvis ønskelig kan temporærhet brukes som et element i gata også etter ferdigstillelse av ny løsning.

FASE 2: REGISTRERINGER, ANALYSE OG MÅL

I denne fasen skal man tilegne seg tilstrekkelig med stedlig kunnskap for å kunne se hva slags muligheter stedet legger til rette for ved en gjennomføring av temporære tiltak. Det skal ut i fra registreringer og analyser settes mål for gjennomføring.

Fig 75. Deler av Markveien stenges for biltrafikk når det arrangeres markedsdag (Foto: Eget, September 2015)

JOE & THE JUICE

TGR TGR

VIT

ET HISTORISK TILBAKEBLIKK

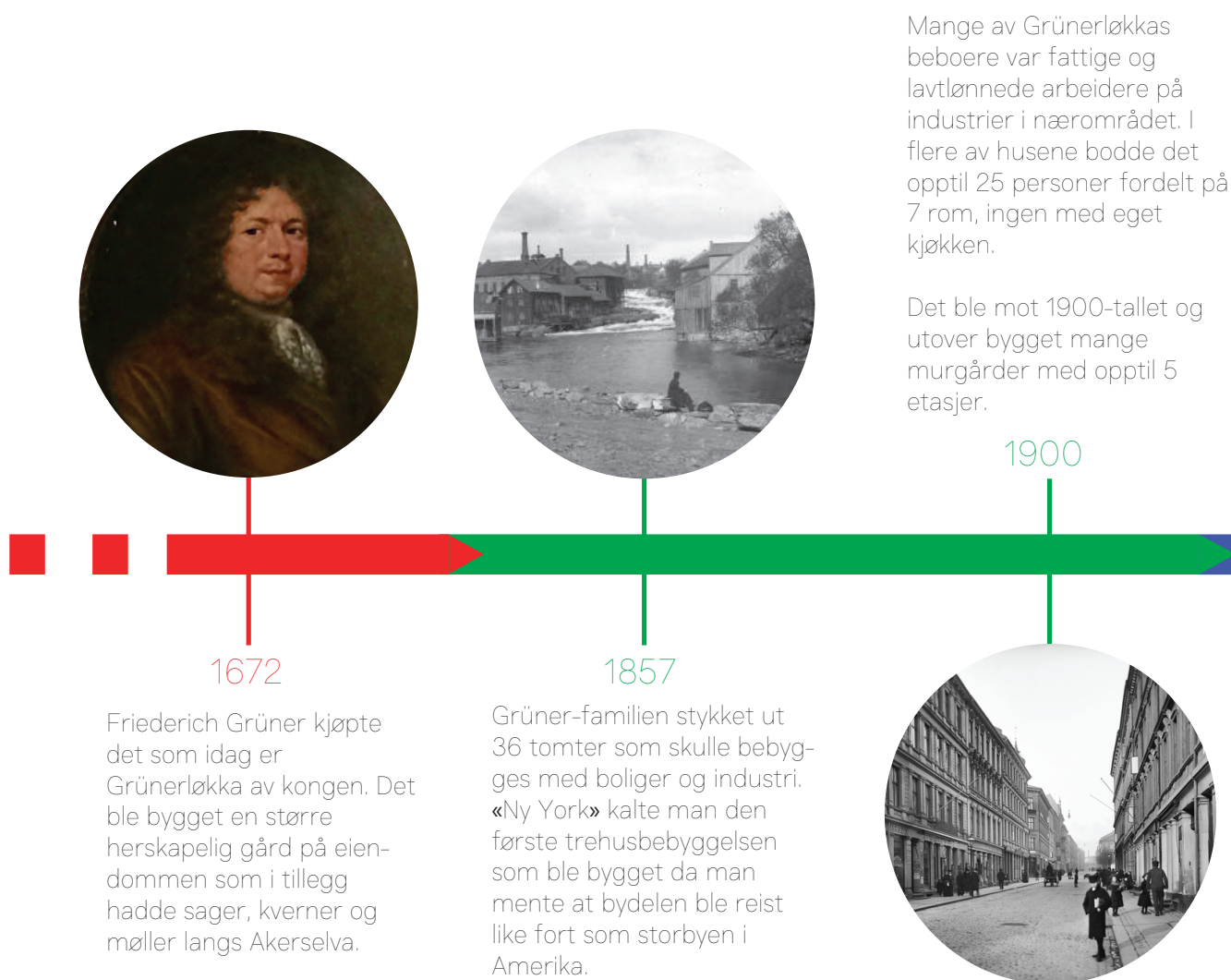

Fig 76. Informasjon fra år 1672 til 1930-1970 er hentet fra "Grünerløkka: en vandring igjennom 1000 år" av Thuesen N.P., 1998. Informasjon fra år 1970 til 2000+ er hentet fra en artikkel skrevet av Hansen L.E i Fortidsminneforeningens medlemsblad "Fremtiden for fortiden" nr 3/4, 2004.

Flere unge, kunstnere og innvandrere begynte å flytte til Grünerløkka fra og med 70-tallet, da leilighetene og lokaler var billige.

Med popularitetsvekst i området og en generell befolkningsvekst har flere ressurssterke personer kjøpt seg inn på boligmarkedet på Grünerløkka. Dette presset mange innvandrerne, eldre, kreative og nisjebaserte næringer ut av bydelen.

I 1977 ble den såkalte «Byfornyelsesprogrammet» politisk vedtatt. En av hovedmålsetningen var blant annet at Grünerløkka og andre nedslitte byområder i indre Oslo skulle oppgraderes ved rehabilitering av den eksisterende bygningsmassen.

1970 +

2000 +

1930-1970

Allerede fra 30-tallet ble det lagt fram planer om en totalsanering av Grünerløkka til fordel for modernistiske by-idealene.

Fra 70-tallet begynte forståelsen og synet av Grünerløkka å endres. Det ble nå hevdet at området hadde urbane kvaliteter som skapte et mer vitalt bymiljø enn det var i drabantbyene.

Næringslivet har endret seg i takt med innbyggernes behov og livsstil.

Grünerløkka ansees i dag som å være den mest "hippe" og attraktive bydelen i Oslo. På 2000-tallet etablerte både Kunsthøgskolen og Arkitektthøgskolen i Oslo seg i nedlagte fabrikker langs Akerselva.

DEMOGRAFI

SSB (2015) forteller at Grünerløkka bydel har en forholdsvis ung gjennomsnittsalder med omlag to tredjedeler som er mellom 0 og 39 år. Størst representert på Grünerløkka er de mellom 20 og 39 år som består i overkant av halvparten av innbyggerne. Den unge befolkningen som preger bydelen kan sies å ha sitt opphav fra syttitallet med de lave boligprisene som gjorde det enklere økonomisk å bosette seg. Med de unge kom også kunstnere som kunne etablere seg i tomme kontor- og industrilokaler og etterhvert innvandrerne. Denne demografiske endringen har satt sitt preg på Grünerløkka og skaper en bydel som tiltrekker seg unge.

I Oslo-sammenheng har Grünerløkka lenge vært kjent som en nokså belastet bydel. I følge tall fra SSB, presentert hos NRK i 2015, lever innbyggere på Grünerløkka kortere og mottar mer sosialhjelp enn gjennomsnittet i landet og i byen. Elever gjør det dårligere på skolen med et høyt frafall og det er omlag dobbelt så høyt antall fattige i bydelen etter EU sin skala i forhold til resten av landet. Dog har man i de senere år sett en endring i disse tendensene i takt med gentrifiseringen som har foregått i bydelen. Dette kan man deriblant se ved den gjennomsnittelige bruttoinntekten på Grünerløkka som har økt fra ca 258 000 kroner i 2004 (SSB, 2016a) til omlag 392 000 i 2014 (SSB, 2016b). Inntoget av den kjøpesterke "kreative middelklassen" på Grünerløkka de siste tiårene har virket ekskluderende for mange grupper og ført til at flere eldre, innvandrere, fattige og kunstnere ikke lenger har råd til å bo i bydelen.

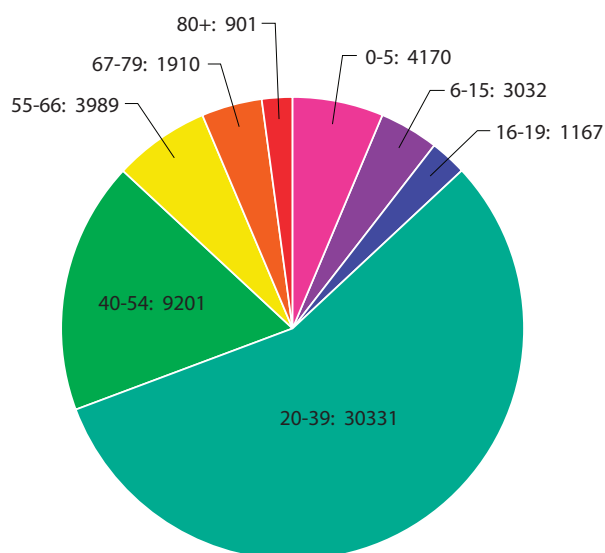

Fig 77. Diagrammet viser alderssammensetningen på Grünerløkka. Tallene er hentet fra SSB (2015)

(t.h) Fig 78. 17. mai i Markveien. (Foto: Eget, 2015)

NARIN

NARIN AROMATERAPI
OPEN MON-FRI 10.00-21.00
LOR 12.00-20.00

33-27

SOSIOKULTURELLE GRÜNERLØKKA

HVORFOR?

I en veileder for gjennomføring av sosiokulturelle stedsanalyser, utgitt av NIBR i 2007, forklares det at steder ikke bare kan sees som fysiske strukturer eller som et resultat av fysisk planlegging. Et sted må forståes i en psykisk kontekst for å kunne se hvordan menneskene opplever stedet og hvilke meninger en tilegner det. Hvordan man opplever et sted er subjektivt og derfor finnes det sannsynlig vis like mange bilder av et sted som det er mennesker. Ved å foreta seg sosiokulturelle stedanalyser er det mulig å forstå og analysere enkelte av disse bildene, forestillingene og praksisene ved stedet. Dette er verdifulle elementer å undersøke for å kunne få et bedre grunnlag for beslutninger om utviklingen av et sted.

HVA?

Veilederen fra NIBR presenterer tre punkter som bør undersøkes ved en sosiokulturell stedsanalyse:

- STEDSBRUK**
- STEDSBILDER**
- STEDSINTERESSER**

Disse punktene vil være utgangspunktet for en sosiokulturell analyse på Grünerløkka.

HVORDAN?

Gjennomføringen er basert på egne erfaringer fra Grünerløkka, observasjoner, innhold i ulike medier samt en digital spørreundersøkelse. Spørreundersøkelsen har blitt publisert på ulike interessegrupper på Facebook for å få et bredere bilde. Totalt 102 svar ble registrert over de tre ukene undersøkelsen lå ute i Februar og Mars 2016.

(t.h)Fig 79
Bruktbutikk i Markveien
(Foto: Eget, 2016)

The building is a two-story structure with a white ground floor and an orange upper floor. The ground floor features a storefront with a white facade and a metal roll-up shutter. The upper floor has a window with a blue frame. The building is situated on a street corner.

A bright red top is hanging on a hanger outside the store.

A dark brown sweater is hanging on a hanger outside the store.

A patterned skirt is hanging on a hanger outside the store.

A stack of colorful clothing items is displayed on a small stand.

A red and white patterned blanket or shawl is draped over a stand.

A woman with long dark hair, wearing a dark jacket and pants, is walking away from the camera on the sidewalk.

A white car is parked on the street to the left of the store.

A dark car is parked further down the street.

A blue parking sign with a white 'P' and a wheelchair symbol is visible on the street.

Handwritten graffiti in black ink is visible on the white wall of the store.

Handwritten graffiti in black ink is visible on the white wall of the store.

STEDSBILDER

For å undersøke hva slags bilder brukere av Grünerløkka har av prosjektområdet til oppgaven, ble det i spørreundersøkelsen stilt spørsmål knyttet til hvordan man på ulike måter oppfatter Grünerløkka.

"BESKRIV GRÜNERLØKKA MED ETT ORD"
Svarene er satt opp under i en ordsky. Jo større ordene er, jo flere har angitt ordet som svar.

Fig 80

Fig 81. Markedsdag i markveien, (Foto: Eget, 2015)

Fig 82. Grünerløkka er kjent for sine nisjebutikker. (Foto: Eget, 2016)

Fig 83. Designkollektivet bruker bygården i Nordre gate midlertidig før den skal ombygges (Foto: Eget, 2016)

Fig 84. Serveringsstedene på Grünerløkka er populære. Her fra uteservering nederst i Thorvald Meyersgate. (Foto: Scandinaviantraveler, 2015)

Fig 85. Grünerløkkas grønne parker er populære (Foto: Krogsvæn, 2015)

"HVA LIKER DU MED GRÜNERLØKKA?"

Tendensene i svarene til spørsmålet kan oppsummeres med de følgende sitatene:

"Bra og mangfoldig tilbud når det gjelder barer, restauranter, kafeer, butikker og kulturtilbud"

"Det er litt annerledes enn resten av Oslo"

"Grünerløkka er som en liten landsby i Oslo. Man får enkelt blikkontakt med andre og havner ofte i snakk med noen man ikke kjenner"

"Kreativt og mangfoldig (...)"

"Folkelivet, stemningen og små, selvstendige butikker. Parkene som ligger like ved."

"Korte avstander, veldig tilgjengelig"

"HVA KUNNE HA VÆRT BEDRE MED GRÜNERLØKKA?"

Tendensene i svarene til spørsmålet kan oppsummeres med de følgende sitatene:

"Mindre biler og parkeringsplasser, Bedre tilrettelagt for syklistene"

"Mer gratis parkeringsplasser for bil"

"Om det fantes en plan for å bevare strøkets særegenhet."

"Færre kjeder og flere muligheter for småbedrifter til å etablere seg. Det er viktig at Løkka holder på de butikkene, caféene og stedene som samler folk og skaper god stemning og fine opplevelser."

"Flere "aktiviteter" på de tomme plassene"

"Større muligheter for fysisk aktivitet: skateboard, fotball, volleyball, lovlig graffiti-vegger"

"Flere steder å sitte som ikke er tilknyttet spisesteder"

STEDBRUK

HUMMER OG KANARI

Grünerløkkas mangfoldige sammensetning av funksjoner tilrettelegger for bred bruk av området. Spørreundersøkelsen (vist i diagram under) forteller at det i stor grad er det sosiale aspektet som tiltrekker mennesker til Grünerløkka. For å møte venner, dra på cafe, bar eller restaurant. Det varierte utvalget av kulturtilbud og forretninger samt de mange tur- og rekreasjonsmulighetene i området viser seg også å være representativt for stedbruken. Ettersom det finnes næringer og utdanningsinstitusjoner på Grünerløkka er det enkelte som også har sin arbeidsplass eller studiested der.

Fig 87. Uteservering ved Olaf Ryes Plass

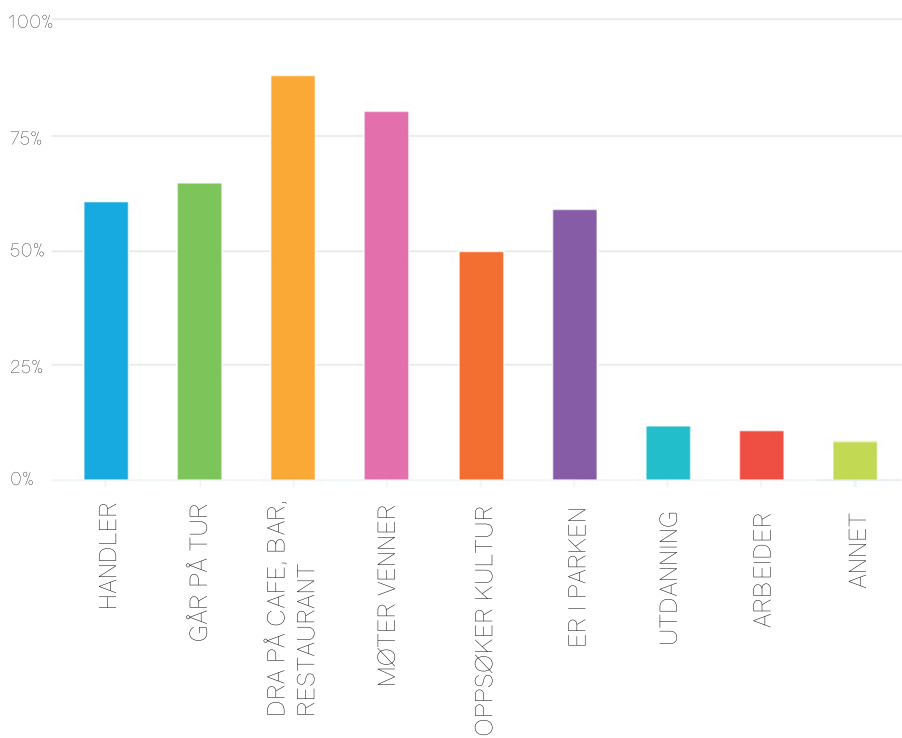

Diagram (t.v): "HVA GJØR DU VANLIGVIS PÅ GRÜNERLØKKA"

Annet svar: Trener der, tar narkotiske stoffer der, spaserer eller sykler forbi til og fra jobb.

Fig 88. Musikkens dag arrangeres på Grünerløkka hvert år i Juni. (Foto: Planetlew, 2013)

Fig 89. Jogging og turgåing langs Akerselva (Foto: Eget, 2015)

Fig 90. Grünerløkka er et populært område for shopping. (Foto Eget, 2016)

Fig 91. Kunsthøgskolen har fått nye lokaler i de gamle fabrikklokalene til Christiania Seildugsfabrikk (Foto: Eget, 2016)

Fig 92. Popsenteret på Grünerløkka er et museum for populærmusikk. (Foto popsenteret, 2012)

UTENDØRS IKKE-KOMMERSIELLE MØTEPLASSER

De offentlige uterommene på Grünerløkka er sosiale møteplasser, både for beboere og for besøkende. I tillegg til alle kommersielle serveringssteder, er det også tilrettelagt for ikke-kommersielle møteplasser. De fleste stedene som i størst grad brukes til dette formålet kan sies å være knyttet til åpne plasser samt park- og aktivitetsområder.

1. Paulus plass: Delvis bortgjemt ligger en liten grønn lunge bak Paulus Kirken. Plassen, med vegetasjon, enkle lekeapparater og benker, brukes kanskje mest av naboene.

2. Birkelunden: Parken er mest brukt på sommeren både til opphold og aktiviteter knyttet til markeder og arrangementer.

3. Dælenenga idrettsplass: Aktivitet foregår på kunstgressbanen store deler av året.

4. Grünerhagen ballplass: Basketbanen og bordtennis-bordet er mye brukt, i hovedsak i sommerhalvåret av barn og unge voksne.

5. Olaf Ryes Plass: I tillegg til alle serveringsstedene rundt plassen, med deres uteservering, finnes det også et parkareal med tilhørende benker. Her oppholder alt fra hjemløse personer seg, til naboer og besøkende.

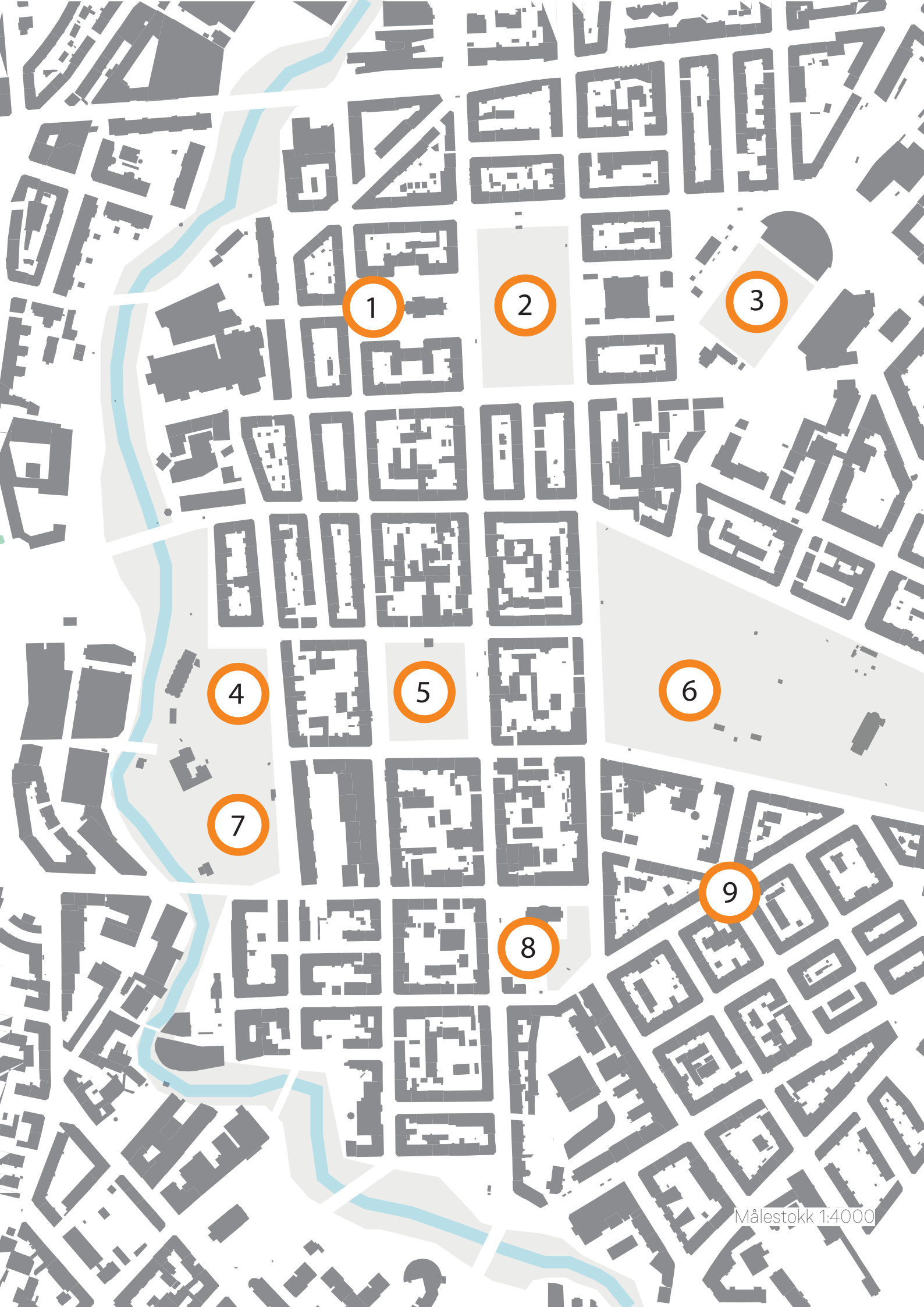
6. Sofienbergparken: Parken er mest brukt som oppholds- og møteplass om sommeren. Parken brukes også som sted for arrangementer.

7. Grünerhagen park: Parken er mest brukt som oppholds- og møteplass om sommeren. På vintertid settes det ut snowboard-rails.

8. Schous Plass: På plassen hvor Deichmanske bibliotek har en filial, finnes det et mindre torg, men er lite brukt til opphold. På sørsiden ligger det en mindre park med bordtennisbord.

9. Egget: Egget er en mindre plass med benker og en populær cafe med utservering. Plassen kan for mange oppleves som en "skjult perle"

(t.h) Fig 93.
Kartet viser plasseringen av de viktige utendørs ikke-kommersielle møteplassene på Grünerløkka.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

STEDSINTERESSER

PROFITJEGERE

Grünerløkka har igjennom de siste tiårene endret seg på mange måter og kan sees på som et prakt eksempel på hvordan gentrifisering foregår. Tidligere var bydelen et sted hvor mangfoldet i større grad kunne etablere seg, og dette ga Grünerløkka en tydelig og særegen kvalitet. Særpreget i bydelen ble etterhvert ettertraktet og populært, noe som gjorde det lukrativt for selskaper og privatpersoner å investere i området.

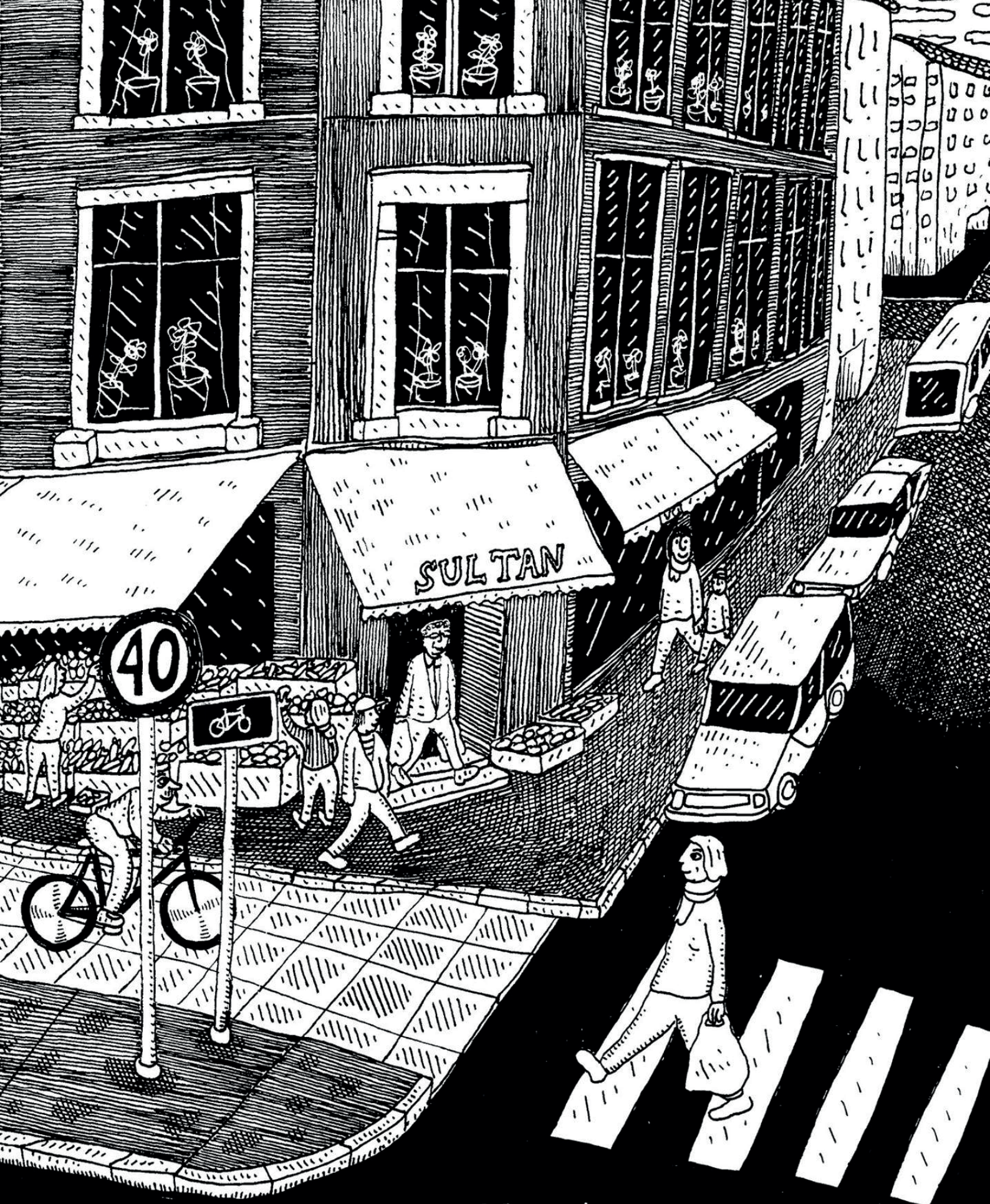
Hovedinteressene med selskapenes investeringer kan i stor grad sies å være profitten. Med deres ønske om en høyere fortjeneste, samt en generell populærhetsvekst og etterspørsel etter næringsseiendommer i området, har leieprisene på flere av lokalene gått betraktelig opp. Dette har medført at flere av de mindre og identitetsskapende uavhengige næringsaktørene har måtte legge ned .

"EN SANN HISTORIE..."

Et eksempel på et av selskapene som kjøper opp eiendommer på Grünerløkka er Frognerbygg. Selskapet eier mange eiendommer i Oslo som de leier videre ut, deriblant ved Thorvald Meyers gate hvor de har kjøpt flere næringslokaler og en bygård.

I et av lokalene deres ved Thorvald Meyers gate åpnet Sultan, en såkalt "innvandrerbutikk", i 1992. Butikken utviklet seg for mange til å bli en "kulturinstitusjon" og et viktig identitetsskapende element på Grünerløkka. Ved oppstart betalte Sultan en månedsleie på 8 000 i måneden. Siden den gang har leieprisen økt og i 2016 krevde Frognerbygg 150 000 kroner måneden med et depositum på 450 000 kroner for hjørnelokalet (Osloby, 2016). I februar 2016 måtte Sultan "kaste inn håndkledet" da ikke økonomien deres var tilstrekkelig. Det har blitt varslet at den svenske kaffekjeden Espresso House flytter inn iløpet av året. Kjeden har siden 2013 åpnet 22 filialer i Oslo. Selvom det er viktig å legge til at nedleggelsen også skyldtes intern gjeld og underskudd, illustrerer denne kraftige leieprisoppgangen og nedleggelsen et bilde av hva som foregår flere steder på Grünerløkka og som truer stedsidentiteten.

*Fig 94. Så var tiden over...
Illustrasjonen er laget av
No Comprendo Press, et
grafisk designbyrå som har
kontor i Thorvald Meyers gate.
(Illustrasjon: No comprendo
press, 2016)*

SULTAN
GRÜNERLØKKA
1992-2016

POLITIKKEN

Grünerløkkas planer rundt oppgradering av byrommene, deriblant av deler av Markveien og Thorvald Meyers gate har lenge skapt stort engasjement blant politiske aktører i bydelen og kommunen. Diskusjonene i det politiske landskapet preges av i hvilken grad gatene skal være tilrettelagt for kollektiv transport, bil, gående eller syklende. Andre diskusjoner er knyttet til hvordan en oppgradering eventuelt kan føre til en sterkere gentrifisering av området og dermed

et mindre mangfoldig Grünerløkka. Meningene spriker fra Rødt på venstresiden til FRP på høyresiden. Flere av partiene har vært fysisk aktive i gatene med flere stunts og arrangementer for å bevisstgjøre og engasjere lokalsamfunnet om fremtidens Grünerløkka og Oslo.

Fig 95. "Bilfri Thorvald Meyers gate" Partiet Venstre med et politisk stunt i Thorvald Meyersgate i September 2016. (Foto: Eget, 2015)

"GRØNNE MIDLER": Grünerløkka bydelsutvalg vedtok i mars 2016 retningslinjer for ordningen "Grønne midler". Ordningen gjør det mulig for enkeltpersoner, grupper, borettslag, organisasjoner, gründere og andre med grønne ideer og enkelt søke om økonomisk støtte til å gjennomføre dem. Bydelens mål er å støtte lokale initiativ og eksperimenter som fremmer et miljøengasjement, gir brukerne eierskap til bydelen og fremmer gode naboskap.

Fig 96. Ordningen "Grønne midler" har eksistert i andre bydeler i Oslo, deriblant på Sagene. Her besøker barnehagebarn den nye pedagogiske kjøkkenhagen i Geitmyra skolehage som har blitt finansiert av grønne midler i bydelen. (Foto; MDG, 2015)

ILDSJELER

Det finnes flere på Grünerløkka som aktivt arbeider med å videreføre det særegne miljøet bydelen har å tilby. Flere av disse ildsjelene er aktive i UNiK. UNiK ble stiftet i 2007 og er en bydelsbevegelse som i hovedsak består av beboere og næringsdrivende på Grünerløkka (Unikoslo). Bevegelsens hjertesak ligger i å ta vare på særpreget og mangfoldet på Grünerløkka og det unike bydelen har å by på. UNiK er frustrert over den massive økningen i leieprisene man de siste årene har opplevd, og hvordan dette virker ekskluderende for mangfoldet og svekker bymiljøet.

Bevegelsen arbeider med å bevisstgjøre og oppfordre gårdeiere og eiere av næringslokaler til å utvise mer ivaretagelse ved og vise ansvar for miljøet i bydelen. UNiK er aktive i debatten rundt utviklingen av Grünerløkka og er synlige, blant annet i nyhetsbildet og på sosiale medier. Med et medlemskap til 150 kroner året i UNiK får man rabatter på flere uavhengige mindre butikker og serveringssteder på Grünerløkka og støtter bevegelsen i arrangering av kulturelle arrangementer i bydelen.

Fig 97. UNiK på Facebook (Foto Facebook, 2016)

SAMFUNNSENKASJEMENT: Fremtidens Grünerløkka engasjerer mange og er et tema som stadig dukker opp i nyhetsbildet.

**Ja til mangfoldige
Grünerløkka**

Bilfritt på Løkka

**Snart forsvinner p-plassene i
Thorvald Meyers gate**

**Boligprisene stiger mest på
østkanten i Oslo**

**Her løfter de vekk bilen så
trikken kan komme frem**

La Grünerløkka leve

Beboernes behov for nattero er viktigere enn flere nye skjenkesteder.

Her vil Ruter legge T-banen

**Sterke reaksjoner på at
Grünerløkkas meste kjente
matbutikk stenger**

Butikker blir boliger - gatelivet dør:
**Naboene kjemper for å bevare
de små butikkene på
Grünerløkka**

Freia-veggen kan bli revet

Freia-maleriet i Thorvald Meyers gate synger på siste verset om utbyggeren får det som de vil.

Fig 98. Overskriftene i collagen er hentet fra artikler publisert på nett i avisen "Oslo By" i perioden 2005 - 2016

FUNKSJONSSAMMENSETNING

Ved å ha undersøkt funksjonssammensetningen i prosjektområdets bygninger og større åpne plasser kan man finne en høy tetthet av blant annet boliger, tjenester, kultur, arbeidsplasser, offentlige institusjoner og rekreasjonsarealer. Dette mangfoldet er med på å gjøre bydelen unik og ettertraktet og er med på å skape liv i områdets offentlige rom de fleste timene av døgnet.

BOLIG

Bygningsmassene som kun inneholder boliger befinner seg i hovedsak i de ytre delene av prosjektområdet i større bygårder. Flere av disse gårdene hadde tidligere virksomheter i første- og kjelleretasjene, men mange har siden den gang blitt omgjort til bolig.

BOLIG OG TJENESTER

I de mer sentrale gatene og plassene i prosjektområdet finner man i stor grad bygårder med ulike tjenester i førsteetasjene og boliger i etasjene over. Tjenestene består i hovedsak av butikker og serveringssteder. Grünerløkka er fremdeles kjent for de nisjerettede butikkene. Thorvald Meyers gate og Markveien er gater som markerer seg når det kommer til å ha denne typen funksjonssammensetning i bygningsmassene.

BOLIG, TJENESTER OG KULTUR

Bygninger med boliger, tjenester og kontorer er lite representert i prosjektområdet, og man finner i hovedsak et tilfelle i Thorvald Meyersgate hvor det er tjenester i førsteetasjen, kontor i andre og boliger i etasjene over.

TJENESTER OG KONTOR

Bygninger med tjenestetilbud og kontor er spredt ganske jevnt utover i prosjektområdet. I hovedsak er det tjenestetilbud i førsteetasjene og kontorer i etasjene over.

OFFENTLIGE INSTITUSJONER

I prosjektområdet finner man flere offentlige institusjoner. Av utdanning ligger Kunsthøgskolen i Oslo, Westerdals, Einar Granum og Grünerløkka barneskole. Ellers finnes det eldrehjem, sykehjem, menigheter og barnehager.

KULTUR

Grünerløkka er kjent for sitt mangfoldige kulturliv, og dette setter preg på området. Man finner blant annet flere konsertscener, gallerier og kulturhus samt et museum.

REKREASJON- OG AKTIVITETSAREAL

Med Akerselva som renner forbi samt alle parkene og aktivitetsområder i området, gjør Grünerløkka til et grønt byområde med mulighet for opphold, rekreasjon og aktivitet. Disse åpne arealene gir også rom for å arrangere konserter og markeder. Dette tiltrekker også mennesker fra andre bydeler og steder, særlig i de varme sommermånedene.

Fig 99.
Kartet viser funksjons-
sammensetningen på
Grånerløkka

- BOLIG
- BOLIG OG TJENESTER
- BOLIG, TJENESTER OG KONTOR
- BOLIG OG KONTOR
- TJENESTER OG KONTOR
- OFFENTLIG INSTITUSJON
- KULTUR
- REKREASJON OG AKTIVITETSAREAL

Målestokk 1:4000

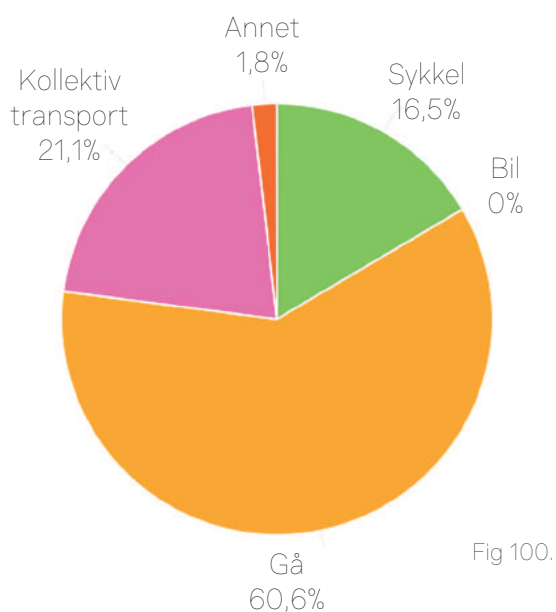
FOTGJENGERE

KNUTEPUNKT

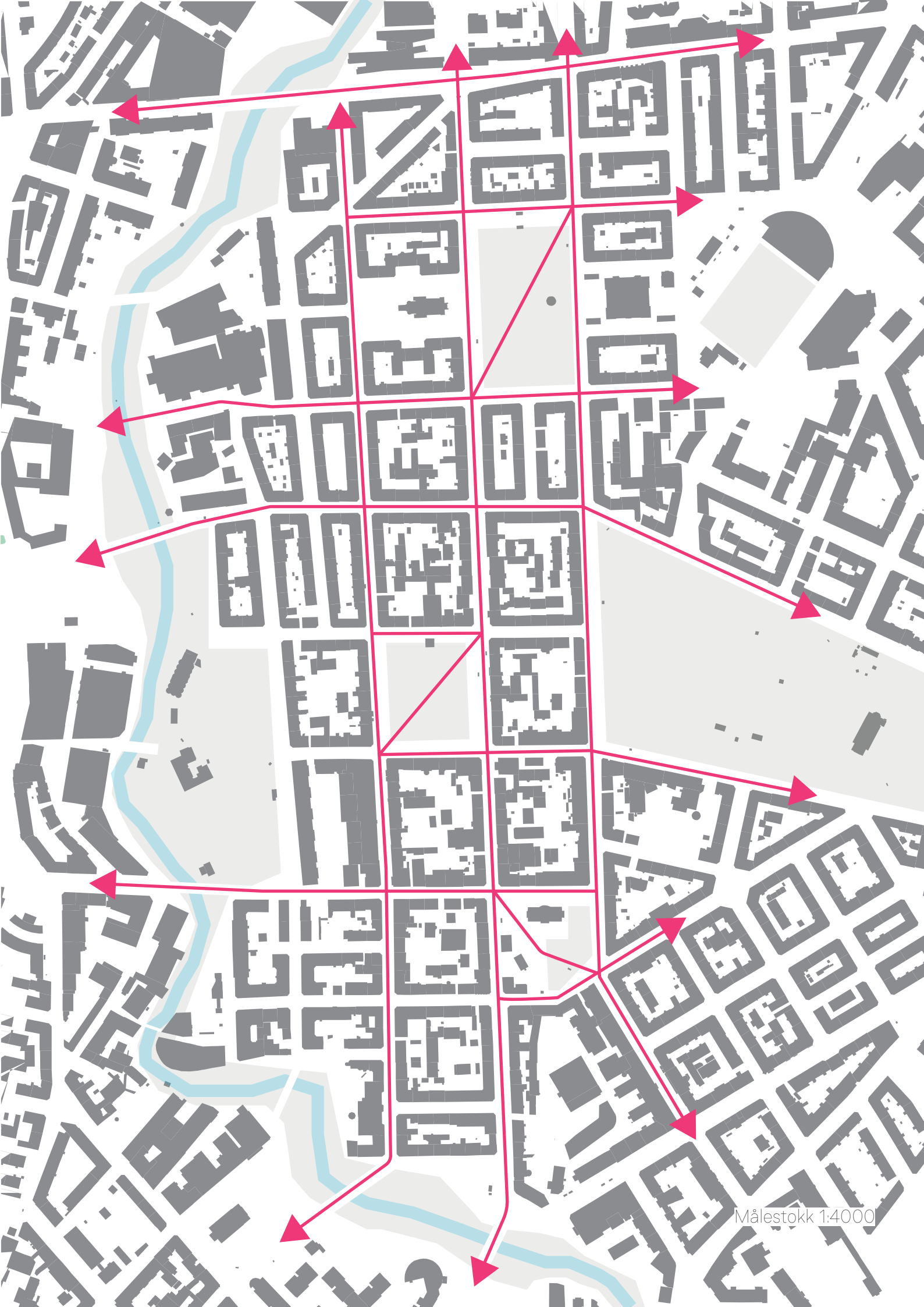
En stor del av ferdselen på Grünerløkka skjer til fots. I tillegg til intern ferdsel på Grünerløkka er det mange som bruker Grünerløkka som en forbindelse mellom to destinasjoner da området har en sentral beliggenhet mellom ulike folkerike bydeler og strøk. Ferdselen beveger seg i retning sør (Sentrum, Tøyen, Gamlebyen etc.) og nord (Thorsov, Sagene, Bjølsen etc.), samt retning vest (St.Hanshaugen, Bislet etc.) og Øst (Østre Grünerløkka, Carl berner, Tøyen etc.).

Legg merke til på kartanalysen at Thorvald Meyersgate er en viktig ferdselsåre i retning sør og nord, samt at viktige tverrforbindelser krysser gata flere steder.

Diagram: "HVLKEN TRANSPORTFORM ER DIN MEST FORETRUKNE FOR Å REISE TIL ELLER BEVEGE SEG PÅ GRUNERLØKKA?" (Svar fra utført spørreundersøkelse i 2016, 102 svar)

(t.h) Fig 101. Linjene og pilene viser viktige ferdselsårer for fotgjengere på Grünerløkka.

Målestokk 1:4000

TRIKK OG SYKKEL

TRIKK

Hestesporveien kom til Grünerløkka allerede i 1875 og gikk fra Stortorvet til Thorvald Meyersgate ved Olaf Ryes Plass (Thuesen, 1998). Året etter ble linjen forlenget opp til Sannergata og gamle Ringnes bryggeri. I 1899 var hestesporveien historie på Grünerløkka da hestene ble erstattet av en elektrisk motor. Idag kjører trikkelinje 11, 12 og 13 igjennom Thorvald Meyersgate og betjenes av Oslo Sporveier og Ruter. På stoppene langs Thorvald Meyers er det opptil 18 avganger i timen i hver retning.

Fig 102. Trikkelinje 11, 12 og 13 har hyppige avganger fra Grünerløkka. (Foto: Kjetil O. Torgrimsby, 2016)

SYKKEL

Sykkelen er et populært transportmiddel på Grünerløkka. I 2014 ble 15% av alle reiser i bydelen foretatt med sykkel og er dermed den bydelen i Oslo som har høyest andel sykkelreiser (Syklistene, 2014). Nedover Thorvald Meyersgate finnes det ingen tilrettelagt sykkelareal, dog krysser en sykkelvei gaten nedenfor Schous Plass ved Korsgata. Dette er en del av en sykkelstrekning som beveger seg fra øvre Grünerløkka ned mot Torggata og sentrum. Mange av sykkelreisene foregår derfor i kjørebanelen hvor bil- og trikketraffikken samt trikkeskinnene kan skape vanskelig framkommelighet og farlige situasjoner.

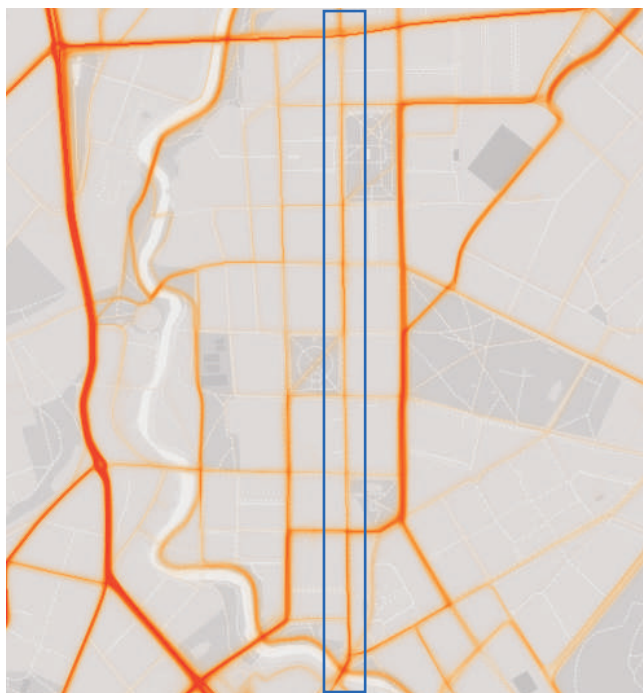

Fig 103. Mobil-appen STRAVA registrerer sykkelruter til millioner av registrerte brukere. Her vises hvordan syklistene bruker Grünerløkka. Toftesgate, og deler av Markveien og Thorvald Meyersgate er røde, og dermed mye brukt. Thorvald Meyersgate er markert med et blått rektangel.

BIRKELUNDEN

OLAF RYES
PLOSS

SCHAUS
PLOSS

- SYKKELFELT
- TRIKKELINJE
- TRIKKEHOLDEPLASS

Målestokk 1:4000

Fig 104. Sykkelfelt, trikke-linje og trikkeholdeplass på Grünerløkka.

THORVALD MEYERS GATE

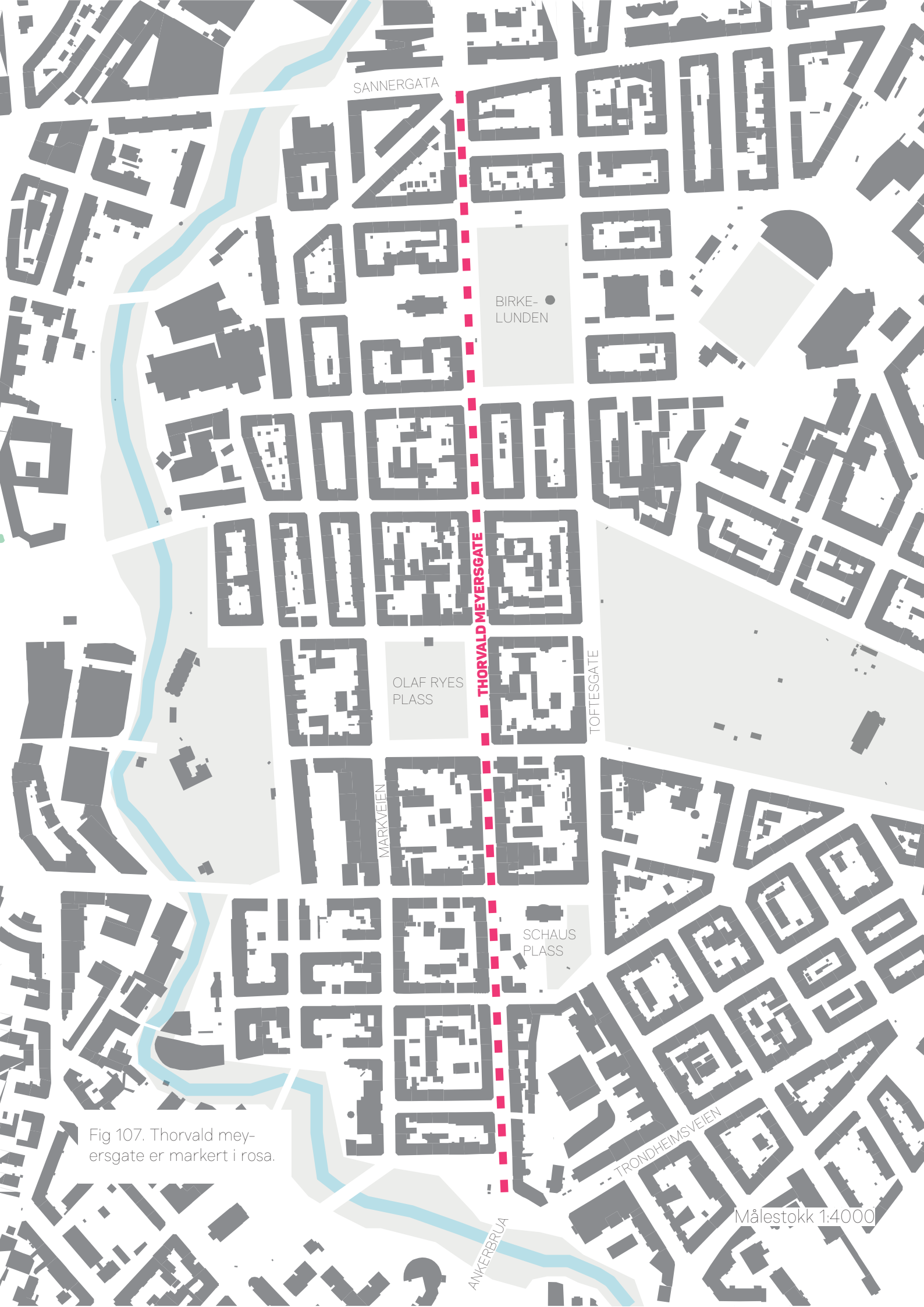
Thorvald Meyers gate er oppkalt etter Thorvald Meyer, grosserer, rittmester og eiendomsspekulanten som skapte det "moderne Grünerløkka" (Thiesen, 1998). Den totalt 1,4 kilometer lange gaten ble planlagt og bygget fra 1870 og strekker seg fra Trondheimsveien og Ankerbrua i sør til Biermannsgate og Sagene skole i nord. Gatestrekningen som er definert ved prosjektet grenses i nord ved Sannergata og Ankerbrua og Trondheimsveien i sør. Denne strekningen er på omlag 1,1 kilometer. Thorvald Meyersgate møter de tilgrensende parkene og plassene Schaus Plass, Olaf Ryes Plass og Birkelunden og er viktige sosiale møteplasser og steder for rekreasjon, opphold og aktivitet. Gata er en viktig "strøkgate" på Grünerløkka med virksomheter i de fleste førsteetasjene og boliger eller kontorer i etasjene over. I tillegg til myke trafikanter kjører både trikken og bilene igjennom Thorvald Meyersgate og er med på å gjøre gaten aktiv igjennom døgnet.

Fig 105 Thorvald Meyersgate i 1924
(Foto: Anders B. Wilse, oslobilder.no)

Fig 106. Thorvald Meyersgate i 2015
(Foto: Kjetil O. Torgriksby, 2015)

SANNERGATA

BIRKE-
LUNDEN

THORVALD MEYERSGATE

OLAF RYES
PLOSS

TOFTESGATE

MARKVEIEN

SCHAUS
PLOSS

TRONDHEIMSVEIEN

ANKERBRUA

Målestokk 1:4000

Fig 107. Thorvald meyersgate er markert i rosa.

BILTRAFIKK OG TRAFIKKMENGDE

Thorvald Meyersgate har i stor grad vært kjøreprioritert gate helt siden den ble bygget på slutten av 1800-tallet og fram til idag. Gaten er toveiskjørt fra Ankerbrua og Trondheimsveien i sør til Schleppegrellsgate ved Birkelunden i nord. Mellom Schleppegrellsgate og Sannergata er det enveiskjørt i sørlig retning. Trafikkmengden er størst sør for Birkelunden og er høyest rundt Olaf Ryes Plass. Med trafikken fra de tversgående gatene skapes det flere steder nokså trafikkerte lyskryss som regulerer trafikken for de ulike trafikantgruppene. De mest trafikkerte kryssene er rundt Olaf Ryes Plass og Schous Plass-kvartalet.

48,9 %

Prosentandel av beboere i Oslo som disponerer en bil.

29,7 %

Prosentandel av beboere på Grünerløkka som disponerer en bil.

(Tall fra SSB (2012))

Fig 108. Barn krysser Thorvald Meyersgate på vei hjem fra skolen (Foto Eget, 2016)

(t.h) Fig 109. Tallene viser ÅDT (års døgn trafikk/antall biler som gjennomsnittlig kjører i løpet av et døgn) for ulike delstrekningene av Thorvald Meyersgate og gatene på tvers. Fargene gul, oransje og rød indikerer trafikkmengden. Data er hentet fra Statens Vegvesen digitale Vegkart, under funksjonen "Trafikkmengde".

200

100

2300

2300

500

2000

500

500

2000

1000

2000

7000

500

500

8700

2600

2500

6700

3300

500

4000

3100

500

7000

1300

Målestokk 1:4000

SEKVENSER

Thorvald Meyers gate beveger seg i en strak linje nedover Grünerløkka og man har derfor hele tiden en tydelig siktlinje i retning nord og sør. Til tross for at gata er rettgående endrer den karakter igjennom ulike sekvenser, og defineres i hovedsak av romskapende elementer og gateutformingen.

(Fotografier er egne, tatt i Mars 2016)

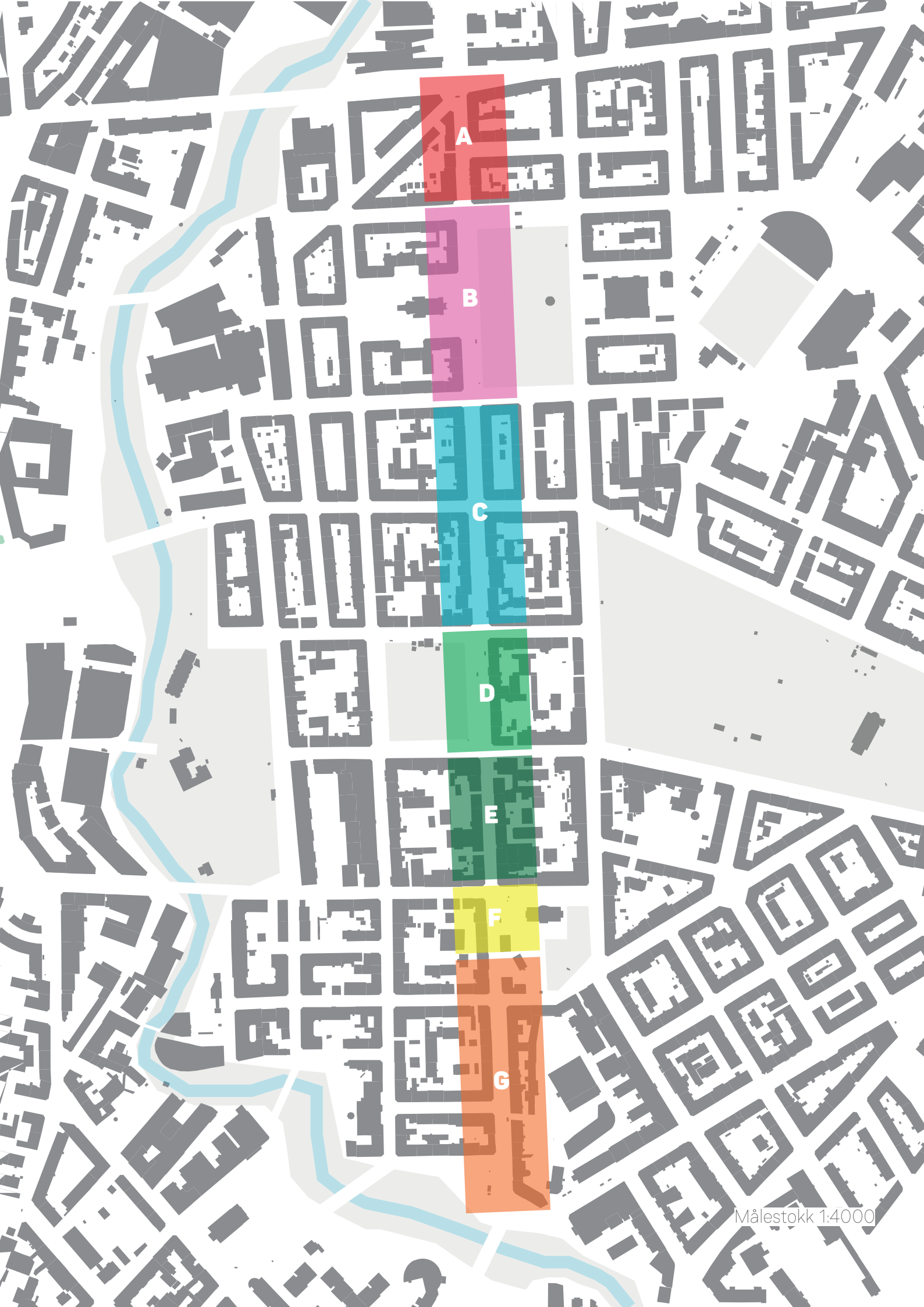

A Fig 111. Det øverste strekket av Thorvald Meyersgate defineres som en egen sekvens da bygningene på begge sidene av veien definerer et tydelig rom.

B Fig 112. Sekvens B defineres ved at den ene siden av gata grenser mot en åpen park. Trikken, kirkebygget og plassen foran er også med på å definere gateområdet.

(t.h) Fig 113.
Sekvenser i Thorvald Meyers gate.

A

B

C

D

E

F

G

C Fig 114. Videre nedover gata kommer man inn i en ny sekvens hvor bygningene på begge sider av bygulvet skaper et tydelig byrom.

D Fig 115. Ved Olaf Ryes Plass åpner gata seg opp mot den grønne parken og plassen.

E Fig 116. Videre nedover skaper bygningene på hver side av gata en ny delsekvens. At gatepartiet ikke har parkeringsplasser, i motsetning til i resten av sekvensene, gir rommet en egen karakter.

F Fig 117. Ved Schous Plass åpner Thorvald Meyersgate seg opp igjen i en plass og grønn "lunge". Dette skaper et tydelig byrom i gata.

G Fig 118. I nederste del av gata er det igjen bygninger på begge sider og parkeringsplasser dukker opp igjen. Trerekken av lindetrær gir sekvensen en egen romlig karakter.

H Fig 119. Nederst i Thorvald Meyersgate åpner gata seg og defineres av plassen med bygg i øst og grøntdraget langs Akerselva i vest.

AREALDISPONERING UTE OG AKTØRER I FØRSTE ETASJE

AREALDISPONERING

Ettersom gjennomføring av temporære tiltak må ta hensyn til gjeldende planer for området er det relevant å danne seg en oversikt over hvilke forhold som er eksisterende i Thorvald Meyers gate. Arealdisponeringen, og hvordan denne forholder seg til reguleringsplanene, kan gi informasjon om hva som bør og må tas hensyn til i de forskjellige områdene av gata ved en gjennomføring av tiltak.

AKTØRER

I tillegg til arealdisponeringen forteller registreringene hvilke aktører som eksisterer i de første etasjene langs ved Thorvald Meyers gate og hva deres nisje er.

Registreringene av arealdisponeringen i gata er basert på gjeldende reguleringsplaner og observasjoner.

Fig 120. En typisk folksom lørdag i Thorvald Meyersgate. Med smale fortau blir møtende fotgjernere presset ut i veibanen og trikkeskinnene. (Foto: Eget, 2015)

A

B

C

D

E

F

G

H

I

Fig 121. Kartet viser hvilke utsnitt av gata som skal analyseres videre mht. arealdisponering og aktører i første etasje.

Målestokk 1:4000

A

Fig. 122. Snitt A-A' Målestokk 1:200

HOME: Interiørbutikk med møbler og mer.

NARVESEN: Kiosk

KOKKOSBOLLEFABRIKKEN: Café

WINTHER BLOMST: Blomsterbutikk

SUPREME ROASTWORKS: Café

GEVIR: Frisør

MED MER: Interiørbutikk

PROVIDA: Klesbutikk

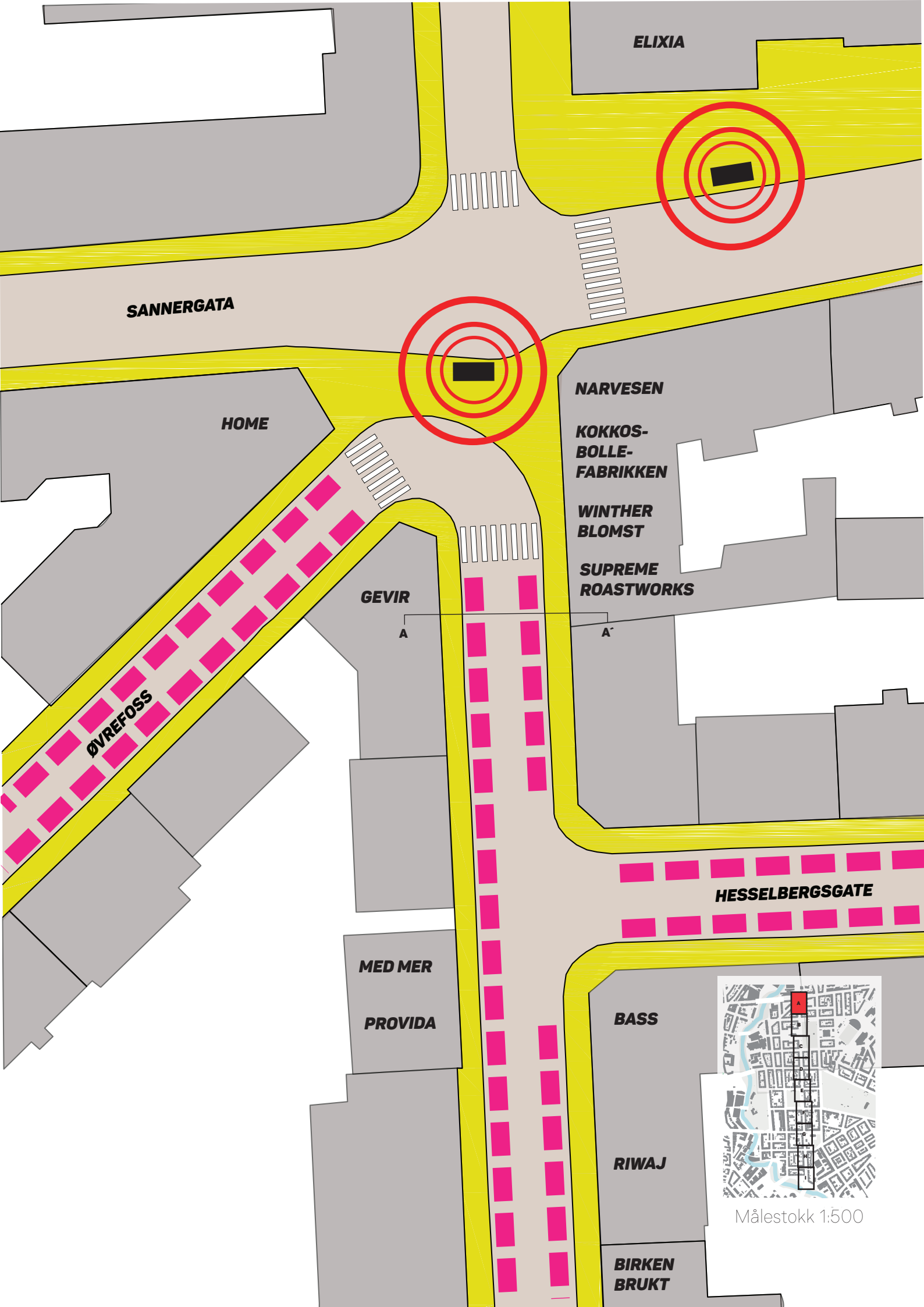
BASS: Restaurant og bar, åpner i 2016

RIWAJ: Restaurant

BIRKEN BRUKT: Bruktbutikk

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/
PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKSKINNER
- TRIKKEHOLDEPLASS
- BUSSHOLDEPLASS
- TAXIHOLDEPLASS
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 123.

ELIXIA

SANNERGATA

HOME

NARVESEN

KOKKOS-
BOLLE-
FABRIKKEN

WINTHER
BLOMST

SUPREME
ROASTWORKS

GEVIR

A

A'

ØVREFOSS

HESELBERGSGATE

MED MER

PROVIDA

BASS

RIWAJ

BIRKEN
BRUKT

Målestokk 1:500

B

Fig124. Snitt B-B' Målestokk 1:250

- REMA 1000:** Matbutikk
- PRIVATMEGLEREN:** Eiendomsmegler
- KAFFEBRENNERIET:** Café
- DUGG:** Frisør
- BAR DJANGO:** Bar
- OSTEBUTKKKEN:** Butikk og restaurant
- LIBE:** Klesbutikk
- SAMSON:** Bakeri
- PAULUS KIRKE:** Paulus og Sofienberg menighet

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKKESKINNER
- TRIKKEHOLDEPLASS
- BUSSHOLDEPLASS
- TAXIHOLDEPLASS
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 125.

REMA 1000

PRIVAT
MEGLEREN

KAFFE-
BRENNERIET

DUGG

BAR
DJANGO

OSTE-
BUTIKKEN

LIBE

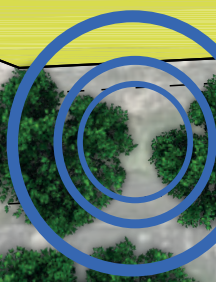
SAMSON

PAULUS KIRKE

PAULUS PLASS

Målestokk 1:500

C

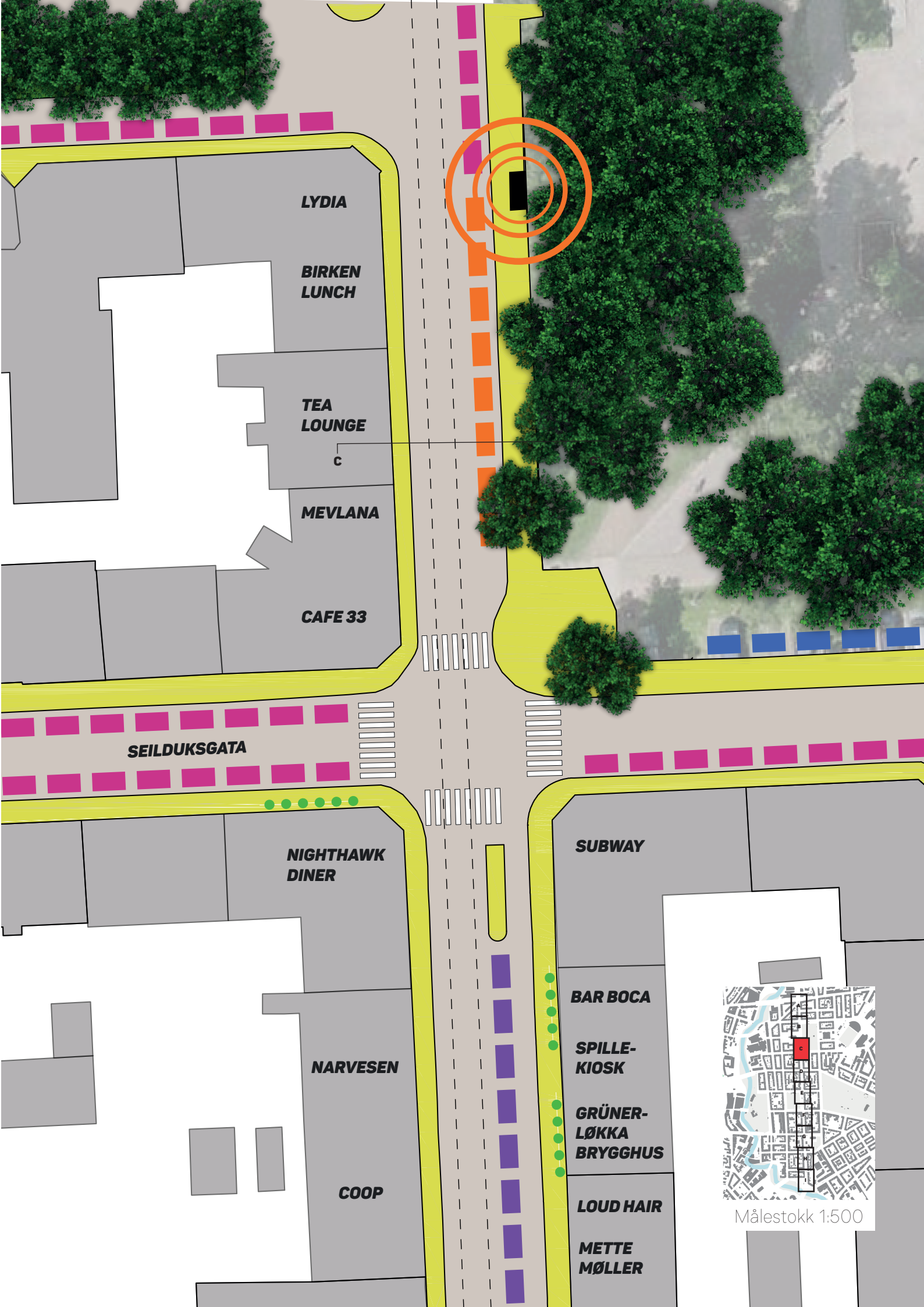

Fig 126. Snitt C-C' Målestokk 1:200

- LYDIA:** Butikk med lyd- og lysutstyr
- BIRKEN LUNCH:** Gatekjøkken
- TEA LOUNGE:** Café og bar
- MEVLANA:** Gatekjøkken
- CAFE 33:** Bar
- NIGHTHAWK DINER:** Restaurant
- SUBWAY:** Gatekjøkken
- BAR BOCA:** Bar
- NARVESEN:** Kiosk
- SPILLEKIOSK:** Kiosk
- GRÜNERLØKKA BRYGGHUS:** Restaurant og bar
- COOP:** Matbutikk
- LOUD HAIR:** Frisør
- METTE MØLLER:** Klesbutikk

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKKESKINNER
- TRIKKEHOLDEPlass
- BUSSHOLDEPlass
- TAXIHOLDEPlass
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 127.

LYDIA

BIRKEN
LUNCH

TEA
LOUNGE

MEVLANA

CAFE 33

SEILDUKSGATA

NIGHTHAWK
DINER

NARVESEN

COOP

SUBWAY

BAR BOCA

SPILLE-
KIOSK

GRÜNER-
LØKKA
BRYGGHUS

LOUD HAIR

METTE
MØLLER

Målestokk 1:500

D

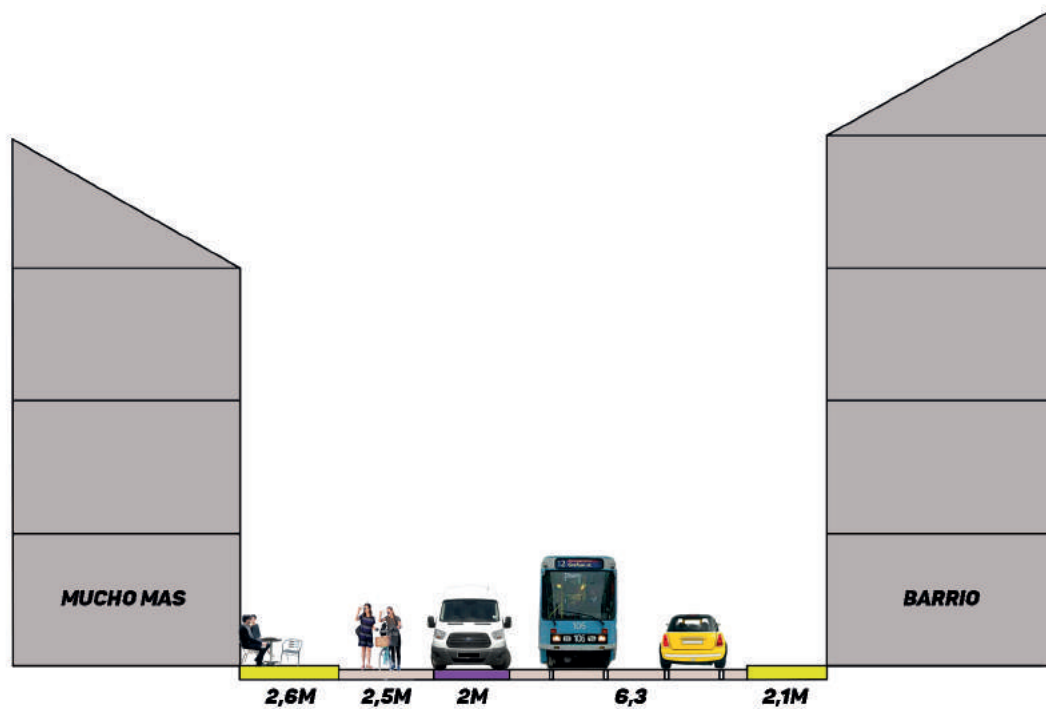
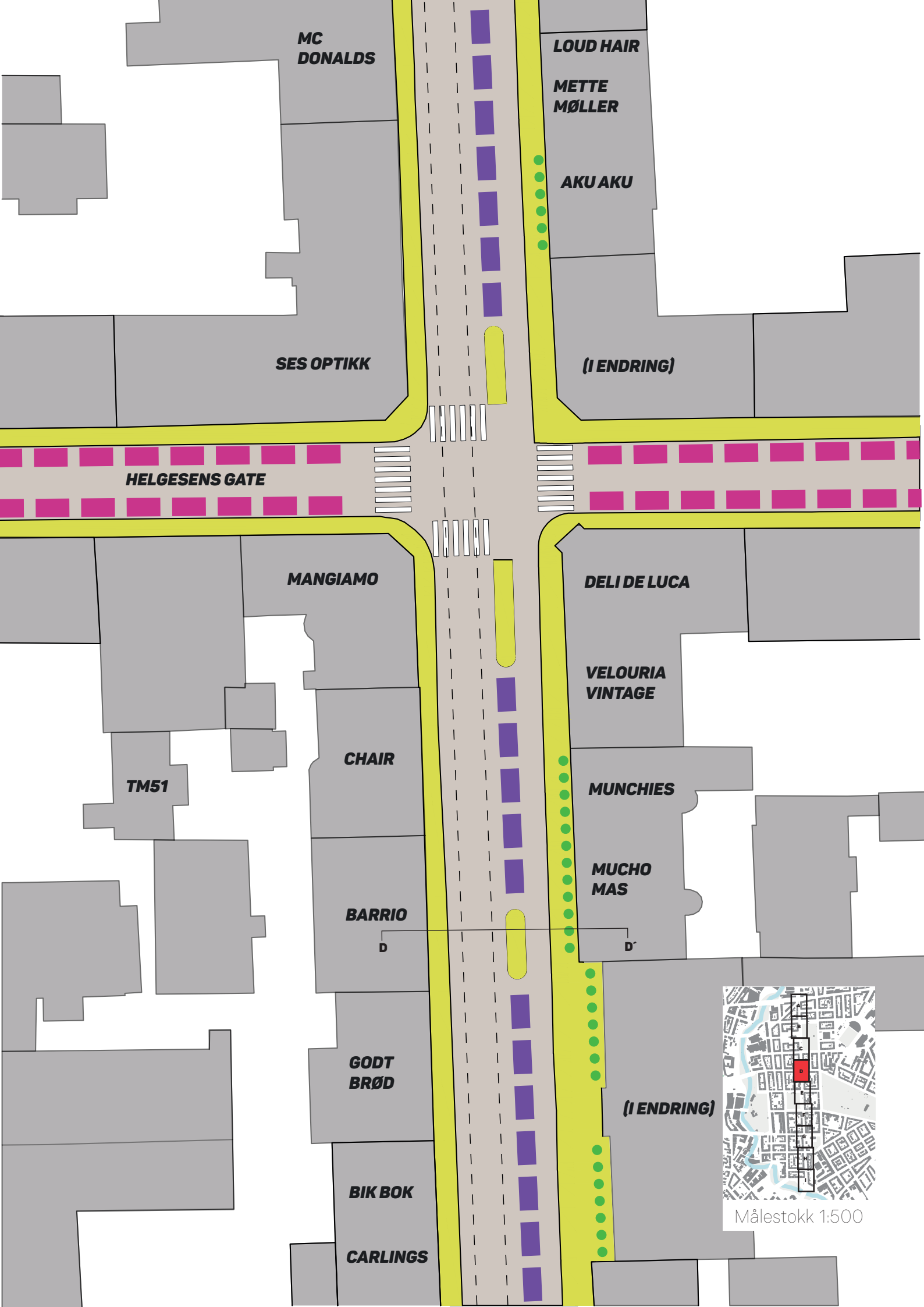

Fig 128. Snitt D-D' Målestokk 1:200

- MC DONALDS:** Fast-food
- LOUD HAIR:** Frisør
- METTE MØLLER:** Klesbutikk
- AKU AKU:** Bar
- SES OPTIKK:** Brillebutikk og optiker
- MANGIAMO:** Restaurant
- DELI DE LUCA:** Kiosk
- VELOURA VINTAGE:** Klesbutikk
- CHAIR:** Bar
- MUNCHIES:** Fast-food og bar
- BARRIO:** Fast food og bar
- MUCHO MAS:** Restaurant
- GODT BRØD:** Cafe og bakeri
- BIK BOK:** Klesbutikk
- CARLINGS:** Klesbutikk

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKSKINNER
- TRIKKEHOLDEPlass
- BUSSHOLDEPlass
- TAXIHOLDEPlass
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 129.

MC DONALDS

LOUD HAIR

METTE MØLLER

AKU AKU

SES OPTIKK

(I ENDRING)

HELGESENS GATE

MANGIAMO

DELI DE LUCA

VELOURIA VINTAGE

CHAIR

MUNCHIES

TM51

BARRIO

MUCHO MAS

GODT BRØD

(I ENDRING)

BIK BOK

CARLINGS

Målestokk 1:500

E

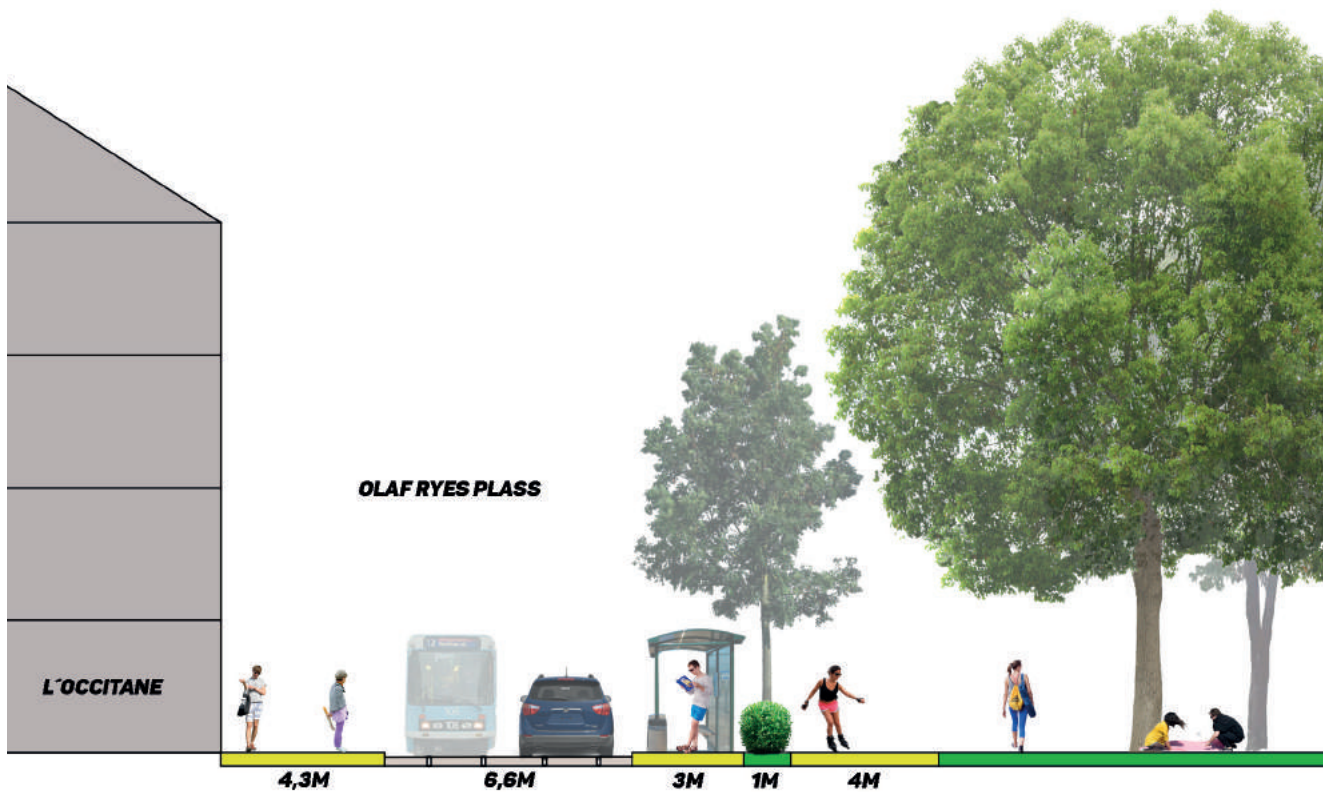

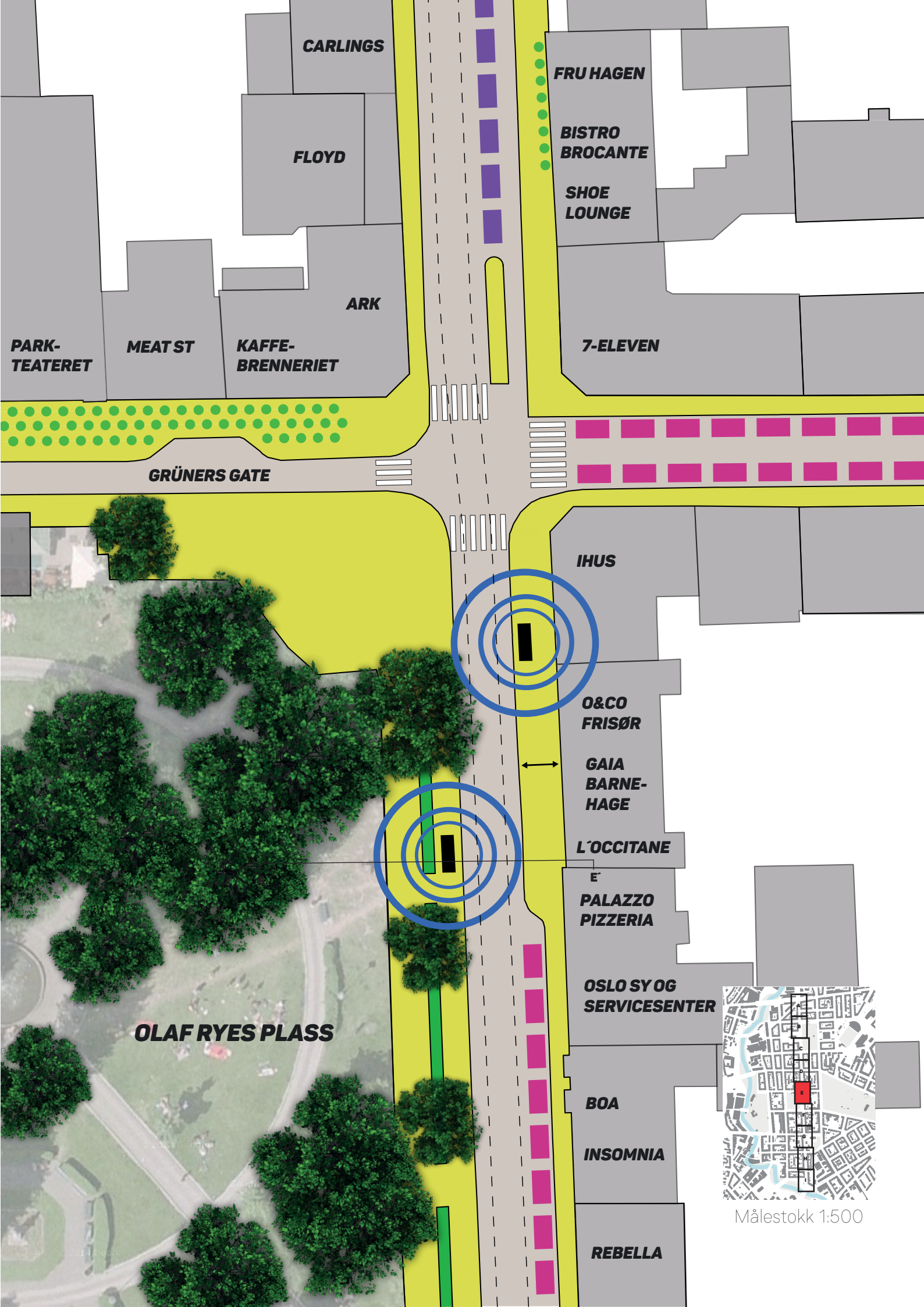

Fig 130. Snitt E-E Målestokk 1:200

- CARLINGS:** Klesbutikk
- FRU HAGEN:** Cafe, restaurant og bar
- FLOYD:** Klesbutikk
- BISTRO BROCANTE:** Restaurant
- SHOE LOUNGE:** Skobutikk
- ARK:** Bokbutikk
- KAFFEBRENNERIET:** Café
- MEAT ST:** Restaurant
- PARKTEATERET:** Konsertscene, cafe og bar
- 7-ELEVEN:** Kiosk
- IHUS:** Eiendomsmegler
- O&CO FRISØR:** Frisør
- GAIA BARNEHAGE:** Privat barnehage
- L'OCCITANE:** Kosmetikk
- PALAZZO PIZZERIA:** Restaurant
- OSLO SY OG SERVICESENTER:** Syutstyrbutikk
- BOA:** Interiørbutikk
- INSOMNIA:** Klesbutikk
- REBELLA:** Klesbutikk

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/
PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKSKINNER
- TRIKKEHOLDEPlass
- BUSSHOLDEPlass
- TAXIHOLDEPlass
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 131.

CARLINGS

FLOYD

ARK

PARK-TEATERET

MEAT ST

KAFFE-BRENNERIET

GRÜNERS GATE

FRU HAGEN

BISTRO BROCANTE

SHOE LOUNGE

7-ELEVEN

IHUS

O&CO FRISØR

GAIA BARNE-HAGE

L'OCCITANE

PALAZZO PIZZERIA

OSLO SY OG SERVICESENTER

BOA

INSOMNIA

REBELLA

OLAF RYES PLASS

Målestokk 1:500

F

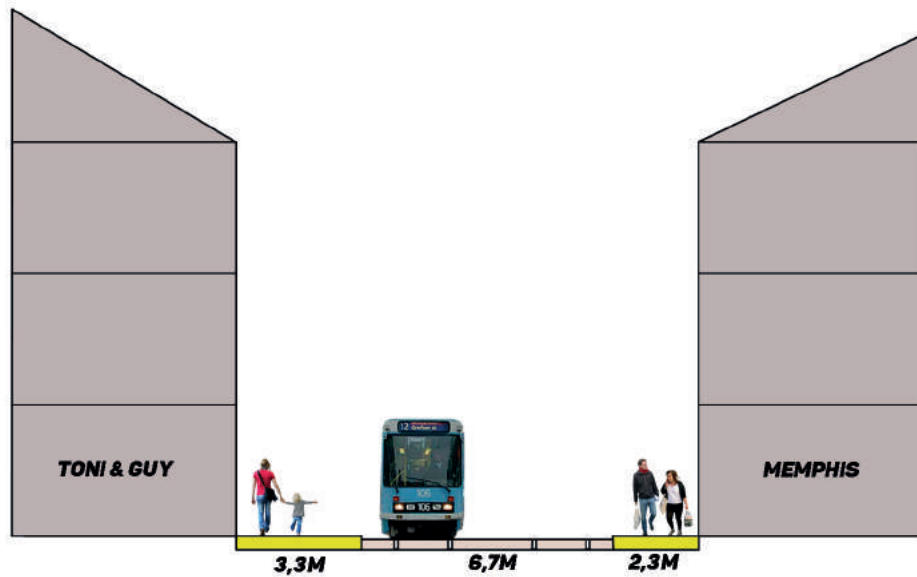

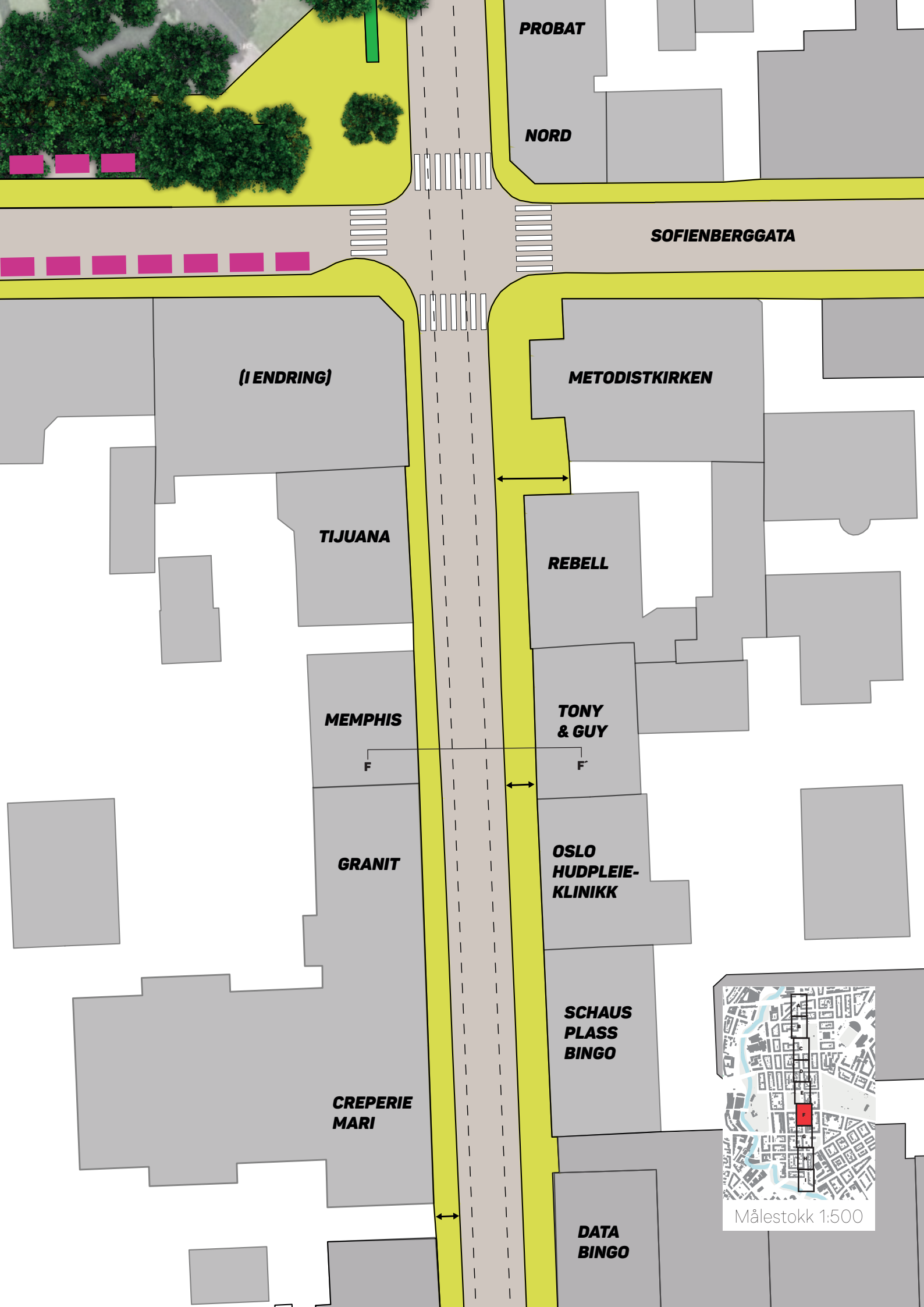

Fig 132. Snitt F-F Målestokk 1:200

- METODISTKIRKEN:** Menighet
- TIJUANA:** Restaurant og bar
- MEMPHIS:** Bar
- REBELL:** Bar
- TONY & GUY:** Frisør
- GRANIT:** Interiørbutikk
- OSLO HUSPLEIEKLINIKK:** Kosmetikk
- SCHOUS Plass BINGO:** Bingo
- CREPERIE MARI:** Restaurant
- DATA BINGO:** Bingo

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/
PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKKESKINNER
- TRIKKEHOLDEPlass
- BUSSHOLDEPlass
- TAXIHOLDEPlass
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 133.

PROBAT

NORD

SOFIENBERGGATA

(I ENDRING)

METHODISTKIRKEN

TIJUANA

REBELL

MEMPHIS

TONY & GUY

F

F

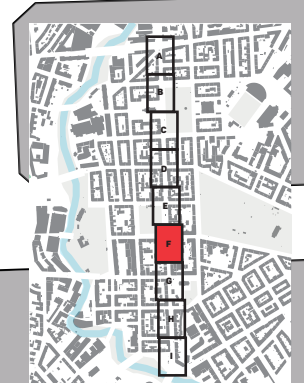
GRANIT

**OSLO
HUDPLEIE-
KLINIKK**

**SCHAUS
PLASS
BINGO**

**CREPERIE
MARI**

**DATA
BINGO**

Målestokk 1:500

G

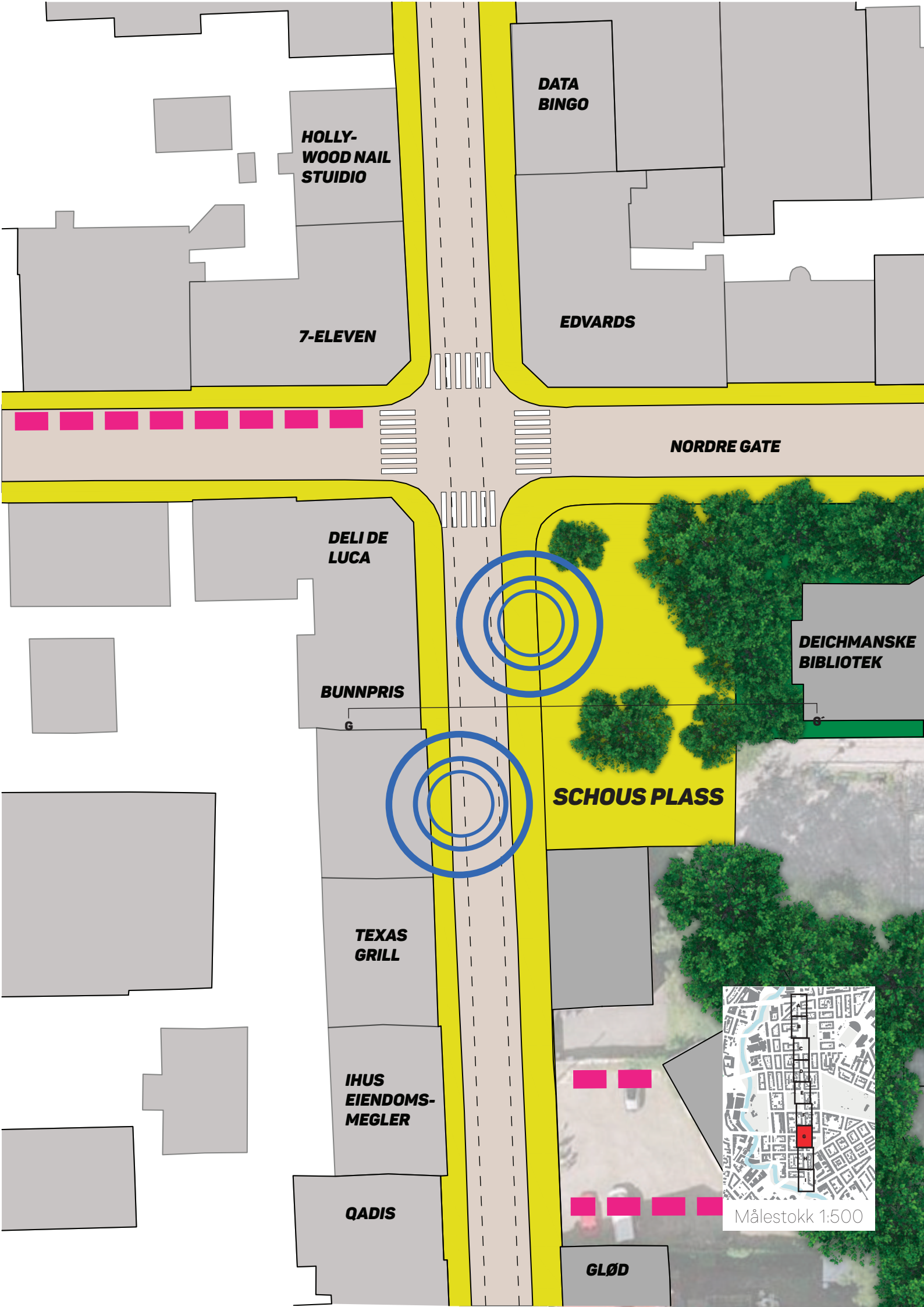

Fig 134. Snitt G-G' Målestokk 1:250

- DATA BINGO:** Bingo
- HOLLYWOOD NAIL STUDIO:** Kosmetikk
- EDVARDS:** Cafe
- 7-ELEVEN:** Kiosk
- DELI DE LUCA:** Kiosk
- DEICHMANSKE BIBLIOTEK:** Offentlig bibliotek
- BUNNPRIS:** Butikk
- TEXAS GRILL:** Fast-food
- GLØD:** Bar

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKKESKINNER
- TRIKKEHOLDEPlass
- BUSSHOLDEPlass
- TAXIHOLDEPlass
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 135.

HOLLYWOOD NAIL STUDIO

7-ELEVEN

DATA BINGO

EDVARDS

NORDRE GATE

DELICIA DE LUCA

BUNNPRIS

DEICHMANSKE BIBLIOTEK

SCHOUS PLASS

TEXAS GRILL

IHUS EIENDOMSMEGLER

QADIS

GLØD

Målestokk 1:500

H

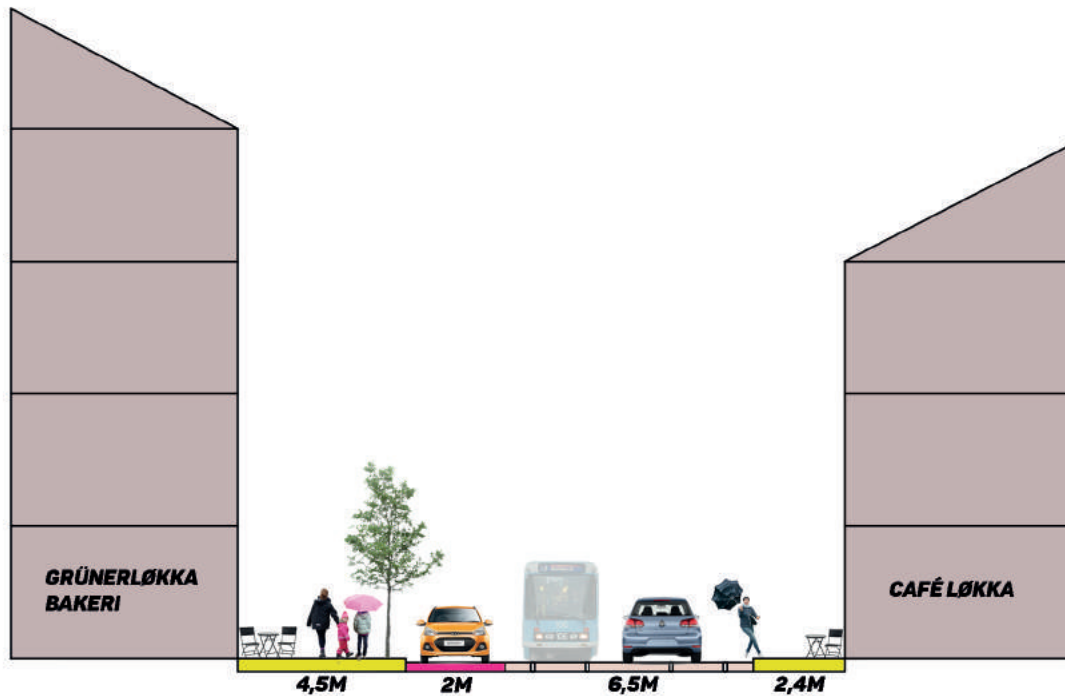
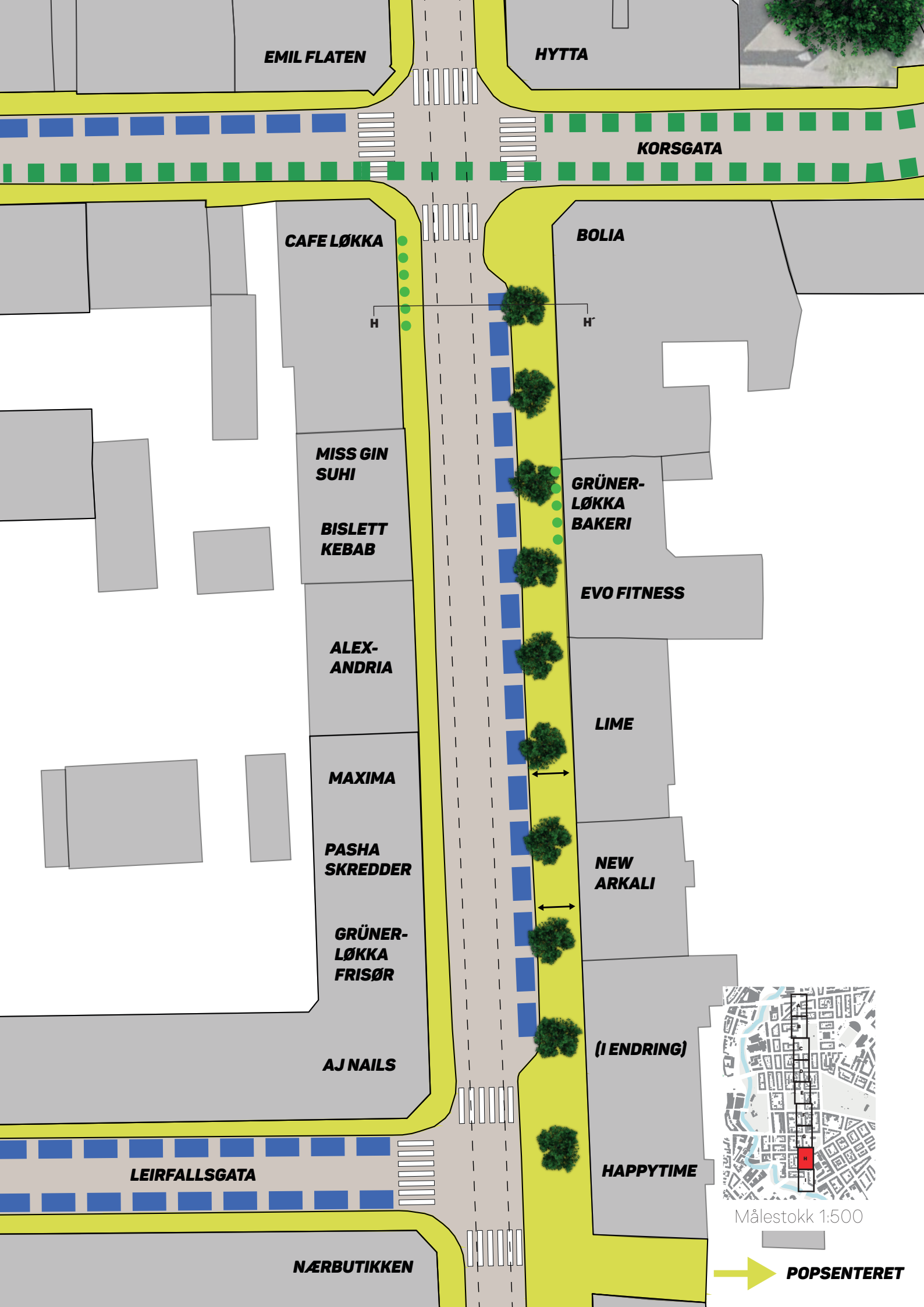

Fig 136. Snitt H-H Målestokk 1:200

- EMIL FLATEN:** Rammeforetning og verksted
- HYTTA:** Bar
- CAFE LØKKA:** Cafe
- BOLIA:** Interiørbutikk
- MISS GIN SUSHI:** Restaurant
- GRÜNERLØKKA BAKERI:** Cafe og bakeri
- BISLETT KEBAB:** Fast-food
- EVO FITNESS:** Treningssenter
- ALEXANDRIA:** bar
- LIME:** Matbutikk
- MAXIMA:** Fast-food
- PASHA SKREDDER:** Skredder
- NEW ARKALI:** Restaurant
- GRÜNERLØKKA FRISØR:** Frisør
- AJ NAILS:** Kosmetikk
- HAPPYTIME:** Fastfood
- NÆRBUTIKKEN:** Matbutikk
- POPSENTERET:** Konsertscene og museum

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKSKINNER
- TRIKKEHOLDEPLOSS
- BUSSHOLDEPLOSS
- TAXIHOLDEPLOSS
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 137.

EMIL FLATEN

HYTTA

KORSGATA

CAFE LØKKA

BOLIA

MISS GIN SUHI

GRÜNER-LØKKA BAKERI

BISLETT KEBAB

EVO FITNESS

ALEX-ANDRIA

LIME

MAXIMA

PASHA SKREDDER

NEW ARKALI

GRÜNER-LØKKA FRISØR

AJ NAILS

(I ENDRING)

HAPPYTIME

LEIRFALLSGATA

NÆRBUTIKKEN

Målestokk 1:500

➔ POPSENTERET

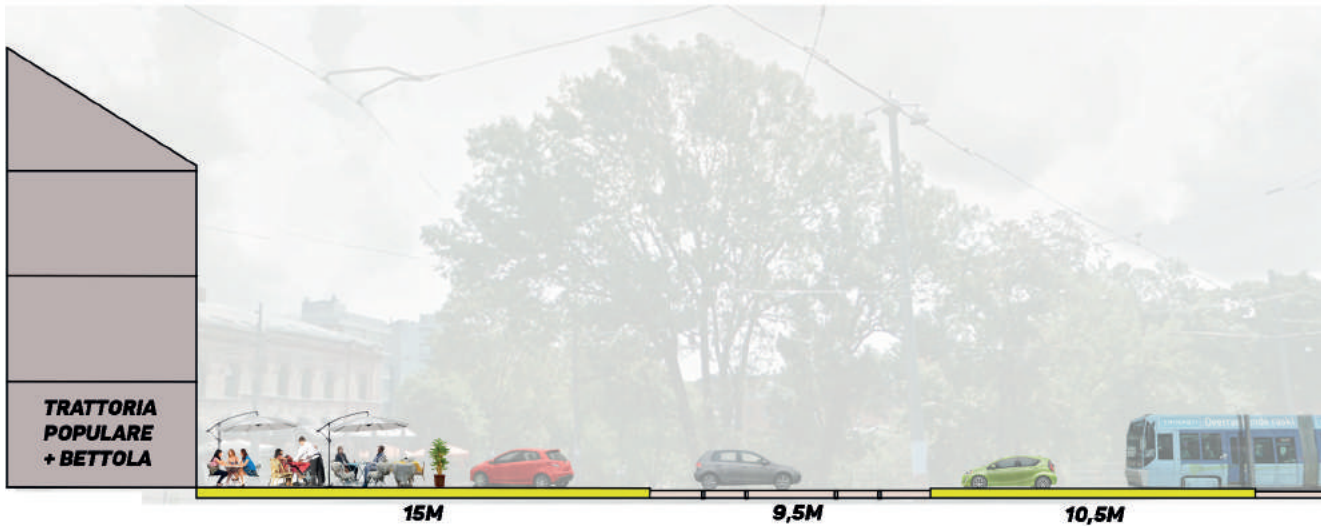
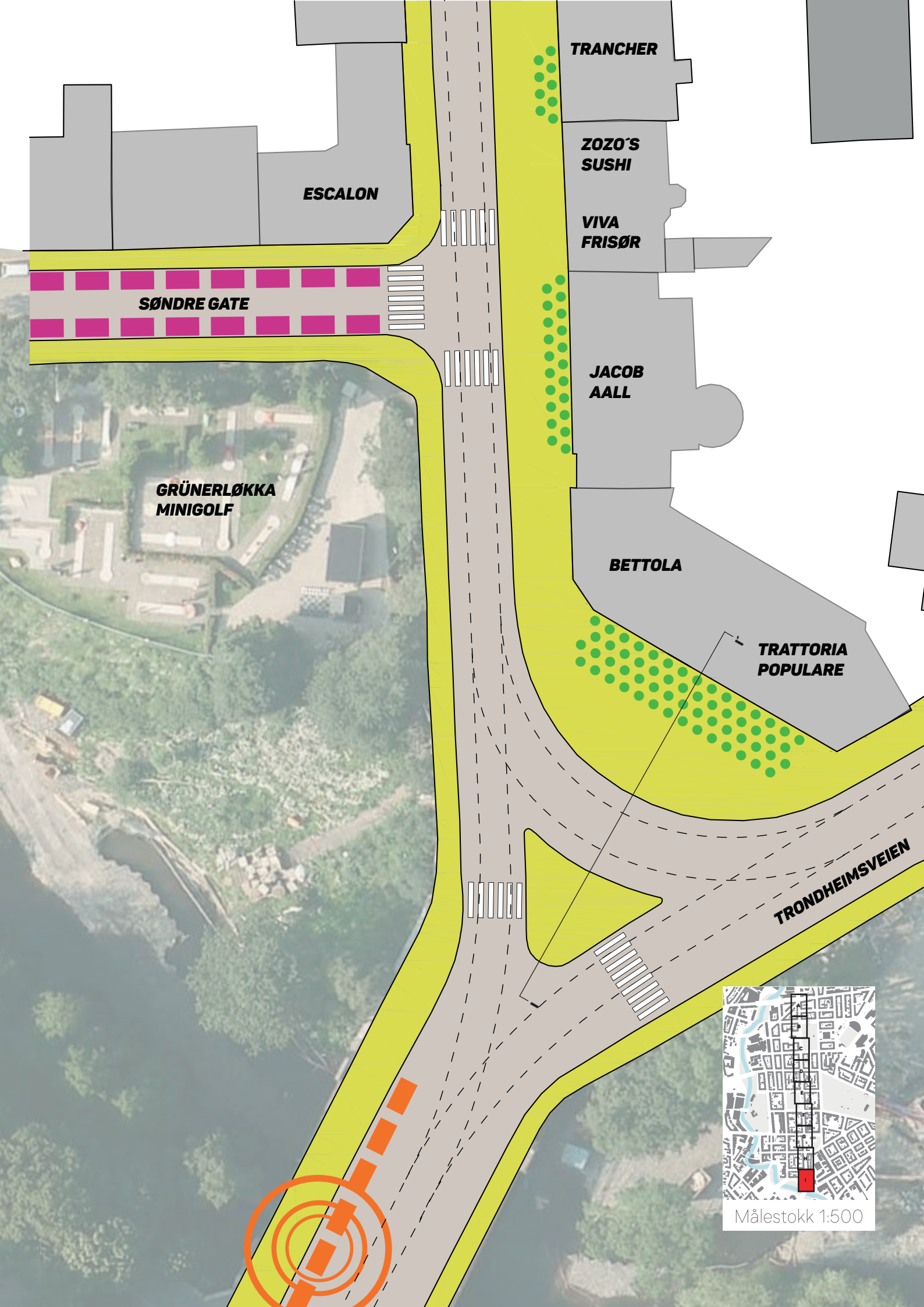

Fig 138. Snitt I-I' Målestokk 1:250

TRANCHER: Restaurant
HYTTA: Bar
ZOZO'S SUSHI: Restaurant
ESCALON: Restaurant
VIVA FRISØR: Frisør
JACOB AALL: Restaurant
GRÜNERLØKKA MINIGOLF: Minigolf
BETTOLA: Bar
TRATTORIA POPULARE: Restaurant

- VEIGRUNN
- FORTAU
- BEBYGGELSE
- IKKE-REGULERT PARKERING
- REGULERT PARKERING
- IKKE-REGULERT VARELEVERING/
PARKERING
- TAXIPARKERING
- OPPARBEIDET SYKKELFELT
- UTESERVERING
- TRIKKESKINNER
- ☺ TRIKKEHOLDEPlass
- ☺ BUSSHOLDEPlass
- ☺ TAXIHOLDEPlass
- FOTGJENGEROVERGANG
- BEPLANTNING
- INN- OG UTKJØRSEL
- TRE

(t.h) Fig 139.

ESCALON

TRANCHER

**ZOZO'S
SUSHI**

**VIVA
FRISØR**

SØNDRE GATE

**JACOB
AALL**

**GRÜNERLØKKA
MINIGOLF**

BETTOLA

**TRATTORIA
POPULARE**

TRONDHEIMSVEIEN

Målestokk 1:500

SWOT-ANALYSE

HISTORIE
DEMOGRAFI
SOSIOKULTURELLE FORHOLD
FUNKSJONSSAMMENSETNING
FOTGJENGERE TRIKK OG SYKKEL
THORVALD MEYERS GATE
BILTRAFIKK OG TRAFIKKMENGDE
SEKVENSER
AREALDIPONERING
AKTØRER I 1. ETASJE

SWOT

Fig 140.

En SWOT-analyse er et verktøy som kan belyse styrkene (Strengths), svakhetene (Weaknesses), mulighetene (Opportunities) og truslene (Threats) i et område som utvikles. Analysen i denne oppgavedelen tar utgangspunkt i registreringene som er gjort og danner et godt utgangspunkt for å ta beslutninger for videre arbeid. Den kan være et nyttig verktøy for å identifisere områder som bør fokuseres på ved en gjennomføring av temporære tiltak.

STYRKER

GRÜNERLØKKA

- Høy tetthet av boliger, tjenester, kultur, offentlig institusjoner og grønne rekreasjon- og aktivitetsarealer.
- Kreativ og ung befolkning
- Mangfold.
- Tydelig identitet
- Aktører som er sterkt engasjerte i utviklingen av Grünerløkka.
- Populært og attraktivt område mange vil besøke og etablere seg i.
- Levende igjennom døgnet.
- Mange aktive førsteetasjer.
- Byrom med en menneskelig skala
- Sentral beliggenhet i Oslo.
- Gode forbindelser for kollektiv transport, sykkel, gående og bil.
- Høy andel sykkelreisende.
- Få i bydelen disponerer bil.
- Flere kulturelle arrangementer og markeder igjennom året.
- Det har vært og er i en økonomisk vekst.
- Nylig opprettet ordningen "Grønne midler" for midler til gjennomføring av Grønne tiltak på Grünerløkka.

THORVALD MEYERSGATE

- Strøksgate med høy andel aktive førsteetasjer.
- Boliger, tjenester, kultur, offentlig institusjoner og grønne rekreasjon- og aktivitetsarealer gir et mangfoldig tilbud.
- Uteservering.
- Mye i bruk og levende igjennom døgnet.
- Birkelunden, Olaf Ryes Plass, Schous Plass og Ruth Reeses plass gir Thorvald Meyersgate åpne offentlige plasser og grønne rom.
- God tilgjengelighet for kollektiv reisende, syklist, gående og bilister.
- 2 trikkeholdeplasser.
- Byrom med en menneskelig skala.
- Flere parkeringsplasser som ikke er regulert til parkeringsformål.

SVAKHETER

GRÜNERLØKKA

- Gentrifisering virker ekskluderende for mangfoldet i området og svekker stedsidentiteten
- Bilprioriterte gater
- Dårlig tilrettelagt for myke trafikanter.
- Mange brukere i området legger press på gang og oppholdarealene.
- Dårlig fremkommelighet for trikken
- Fremdeles en sosialt og økonomisk belastet bydel.
- Klasseskiller

THORVALD MEYERSGATE

- Gentrifisering virker ekskluderende for mangfoldet i gata og stedsidentiteten.
- Bilprioritert gateareal som skaper trafikk, farlige situasjoner og virker miljø- og helseskadelig.
- Dårlig fremkommelighet for trikken
- Dårlig tilrettelagt for myke trafikanter.
- Smale fortau.
- Dårlig plass for mer uteservering
- Dårlig tilrettelagt for ikke-kommersielle møteplasser i gata.
- Mange brukere skaper trange og lite effektive gå- og oppholdsarealer.
- Dårlige utnyttede arealer
- Flere parkeringsplasser som er regulert til parkeringsformål

MULIGHETER

GRÜNERLØKKA

- Ivareta og forsterke det eksisterende mangfoldet og stedsidentiteten.
- Involvere lokale aktører som er engasjerte i fremtidens Grünerløkka
- Involvere, engasjere og bevisstgjøre flere lokale aktører.
- Nedprioritere bilen
- Skape bedre fremkommelighet for trikken
- Tilrettelegge for myke trafikanter, opphold og møteplasser.
- Søke om støtte fra ordningen "Grønne midler" til grønne tiltak i Grünerløkkas offentlige rom.
- Bruke perioden som et diskusjonsgrunnlag for en videre utvikling av området.

THORVALD MEYERSGATE

- Ivareta og forsterke det eksisterende mangfoldet og den verdifulle stedsidentiteten.
- Bruke medvirkning som et sentralt ledd for gjennomføringen av de temporære tiltakene.
- Involvere og bevisstgjøre lokalsamfunnet om utviklingen av Thorvald Meyersgate og gi dem et eierskap til prosessen.
- Eksperimentering med ny arealdisponering og innhold i gatearealet.
- Nedprioritere bilen.
- Skape bedre fremkommelighet for trikken
- Tilrettelegge for myke trafikanter, opphold og møteplasser.
- Aktivisere og utnytte plassene mer.
- Bruke det offentlige rommet som en arena for dialog, kultur- og samfunnsformidling.
- Gi aktørene mulighet ta i bruk gatearealet til formål som gagnar dem og brukerne.
- Organisere arrangementer og begivenheter.
- Skape alternative samlingssteder.
- Bruke perioden som et diskusjonsgrunnlag for en videre utvikling av området.

TRUSLER

GRÜNERLØKKA

- Økt gentrifisering.
- Svekkelse av stedsidentiteten.
- Nedleggelse av identitetsskapende virksomheter.
- Ekskludering av mangfoldet.
- Større klasseskiller.
- Sosiale barrierer.
- Tregere og dyrere planprosesser.
- Mindre medvirkning og svakere demokrati.
- Homogenisering.
- "Kjedeligere" område.
- Bilprioriterte byrom med miljø- og helseskadelige virkninger.
- Dårlig fremkommelighet for trikken og flere forsinkelser.
- Byrom som ikke er basert på brukernes behov.
- Mer hærverk.
- Færre turister

THORVALD MEYERSGATE

- Økt gentrifisering.
- Svekkelse av stedsidentiteten.
- Nedleggelse av identitetsskapende virksomheter.
- Ekskluderende for mangfoldet.
- Sosiale barrierer
- Homogenisering
- "Kjedeligere" gate.
- Kommersialisering av gata
- Mindre kultur
- Bilprioritering av gata med miljø- og helseskadelige virkninger.
- Dårlig fremkommelighet for trikken og flere forsinkelser.
- Dårlige forhold for myke trafikanter.
- Færre ikke-kommersielle møteplasser
- Tregere og dyrere planprosess
- Mindre lokal medvirkning og svakere demokrati.
- Mer hærverk.

Fig 141. Skrekkscenario? Flere biler i gata, mer stans i trikketrafikken, mer forurensing, høykommersielle kjedebutikker inntar flere butikklokaler, Thon Eiendom og private eiendomsselskaper kjøper opp bygårdene. Mangfoldet og Grünerløkka-identiteten forsvinner

MÅL FOR GJENNOMFØRING AV TEMPORÆRE TILTAK I THORVALD MEYERS GATE

Med utgangspunkt i de overordnede målene for gjennomføring av retningslinjene (s55), registreringene og swot-analysen er det laget fem mål for gjennomføring av de temporære tiltakene i Thorvald Meyers Gate. Målene som presenteres er elementer som bør fokuseres på i det videre arbeid med å gjennomføre temporære tiltak i gata for å skape en utvikling som tar utgangspunkt i stedets og brukernes premisser.

1 AKTIVT INVOLVERE AKTØRER OG DRIVE MEDVIRKNING

4 TILRETTELEGGE FOR SOSIALE MØTEPLAS- SER OG AKTIVITETER

Fig 142, 143.
(t.h)Fig 144, 145, 146.

2 BEDRE FREMKOMMELIGHETEN FOR TRIKKEN

3 BEVARE OG STYRKE STEDSIDENTITETEN

5 TILRETTELEGGJE FOR MYKE TRAFIKANTER

MULIGHETSPLAN

PARKERINGSAREALER

GATEKRYSS

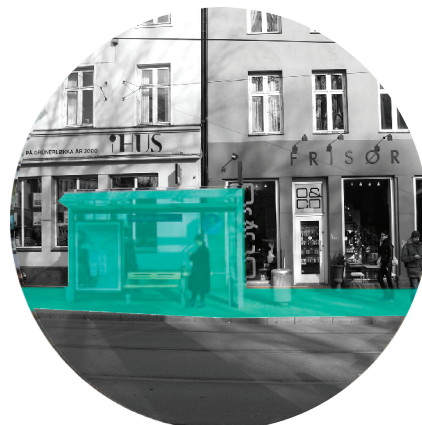

PARKAREALER

VINDUER I TOMME NÆRINGSLOKALER

HOLDEPLASSER

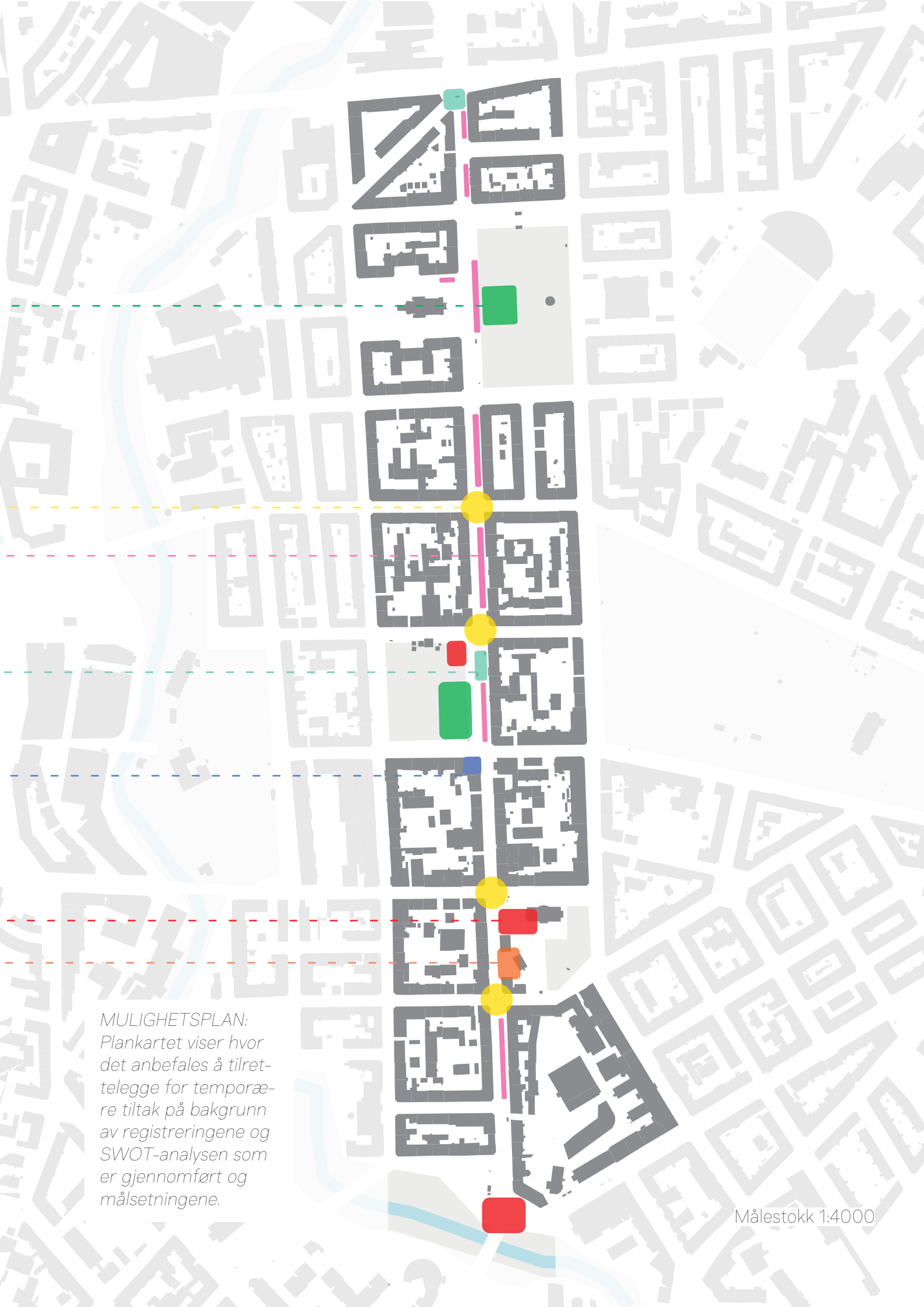

148 ÅPNE PLAGSER

RESTAREAL/INNFILL-TOMT

Fig 147

*MULIGHETSPLAN:
Plankartet viser hvor
det anbefales å tilret-
telegge for temporæ-
re tiltak på bakgrunn
av registreringene og
SWOT-analysen som
er gjennomført og
målsetningene.*

Målestokk 1:4000

TEMPORÆR BRUK AV PARKERINGSAREAL

(t.v) Fig 148. (Over) Fig 149.
Midlertidig fjerning av
parkeringsplasser kan bedre
fremkommeligheten til trikken og
samtidig frigjøre areal som kan
bli brukt til nye formål. Kanskje
man kunne tilrettelegge for
større områder for uteservering,
flere ikke-kommersielle
møteplasser eller et bredere
gangareal?

TEMPORÆRE TILTAK I GATEKRYSS

(t.v) Fig 150. (t.h) Fig 151.
Flere av kryssene i Thorvald Meyers gate er trafikkerte og bilprioriterte. Enkle tiltak kan på ulike måter virke fartsreducerende for biler og i større grad få dem til å vise større hensyn. Hva med å markere gatekryss med farger for å definere dem som en plass og ikke bare som et trafikkert kryss?

TEMPORÆRE TILTAK I PARKAREAL.

(t.v) Fig 152. (Over) Fig 153.

Deler av parkarealene kan egne seg for temporære tiltak som også forholder seg til Thorvald Meyersgate, da gata grenser til disse områdene. Kanskje man kunne iverksette tiltak som tilrettelegger for aktivitet og som kan bli en sosial møteplass? En skateramp foreksempel?

**TEMPORÆRE TILTAK PÅ TRIKKEHOLDE-
PLASSER.**

Jeg er så lei av å stå å
vente på trikken... Kan
det ikke være noe som
får tiden til å gå litt
fortere?

(t.v) Fig 154. (Over) Fig 155.
Trikken og trikkeholdeplassene er viktige elementer for transport på Grünerløkka. Tiltak ved trikkeholdeplassene kunne økt bevisstheten til brukerne om kollektiv transport og gjort holdeplassene og byrommene triveligere. Tenk å kunne huske mens man venter på trikken eller kunne ta med seg en bok ombord?

TEMPORÆR BRUK AV TOMME NÆRINGSLOKALER

Fig 156

(t.v) Fig 156. (Over) Fig 157.

Næringslokaler i Thorvald Meyersgate er stadig i endring og i perioder står de ubrukt. Lokalene eller vinduene kan i slike perioder brukes midlertidig til alternative formål. Hva med å opprette et utstillingsvindu i Hallengården for lokale kunstnere eller et sted å presentere forslag til fremtidige løsninger for Thorvald Meyersgate og Grunerløkka?

Fig 157

TEMPORÆRE TILTAK PÅ ÅPNE PLAGSER

Fig 158

(t.v) Fig 158. (Over) Fig 159.
De større åpne plassene langs
med Thorvald Meyers gate, i
hovedsak ved Olaf Ryes Plass,
Schous Plass og Ruth Reeses
plass kan egne seg til ulike
temporære bruksformer. Hva
med å tilrettelegge bedre for
opphold og aktivitet, eller et
ukentlig marked?

Fig 159

TEMPORÆR BRUK AV "RESTAREAL"/IN-FILL-TOMTER

Fig 160

(t.v) Fig 160. (Over) Fig 161.
I nedre del av Thorvald Meyersgate finnes det en infilltomt som idag blir brukt til parkeringsformål. Dette er et område med potensiale hvor man kan finne nye midlertidige løsninger. Hva med å opprette en nabolags- og skolehage hvor man kan dyrke frukt og grønt eller drive med urban birøkt?

Fig 161

FASE 3: AKTØRINVOLVERING

I fasen skal man danne seg et nettverk av relevante aktører som kan fungere som samarbeidspartnere i gjennomføringen av tiltakene. Man skal også undersøke hvilke arenaer som kan egne seg for å involvere aktører.

Fig 162. "Inngangen" til nedre del av Thorvald Meyers gate, ved Ruth Reeses plass (Foto: Eget, 2016)

Schous Bryggeri

RIS Schous Bryggeri
ETABL. 1821

Kulturstiftelsen

KULTURKONSTEN 1000

AKTØRINVOLVERING OG AKTØRBIBLIOTEK

HVEM KAN INVOLVERES

I prosessene rundt gjennomføringen av de temporære tiltakene må det involveres aktører som på ulike måter kan ha interesser i utviklingen av Thorvald Meyersgate. Involveringen og medvirkningen bør fungere som fundamentet i prosessene rundt gjennomføringen. Ved at de temporære tiltakene i stor grad tar utgangspunkt i aktørene er dette med på å demokratisere transformasjonsprosessene som foregår i Thorvald Meyersgate og bydelen. En involvering kan også medføre et lokalt engasjement og skape en økt bevisstgjøring i spørsmål rundt samfunnsutviklingen.

De følgende sidene presenterer et utvalg av aktører som kunne vært relevante å involvere i en prosess. Utvalget er delt inn i tre deler; aktører i Thorvald Meyersgate, aktører på Grünerløkka og aktører utenfor Grünerløkka.

ENGASJERTE BRUKERE

Sirkeldiagram under - basert på digital spørreundersøkelse med 102 svar:

"Er du positiv til tanken om at Thorvald Meyersgate kan brukes til temporære formål i en periode?"

JA
100%

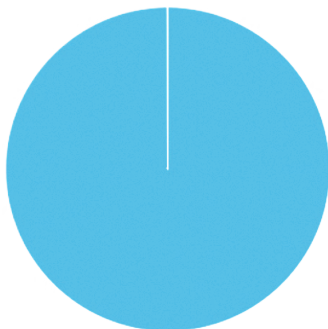

Fig 163

Sirkeldiagram under - basert på digital spørreundersøkelse med 102 svar:

"Hvis det hadde vært mulighet for det, ville du ha vært interessert i å ha blitt med på kreative verksteder for å finne ut hvordan man kan bruke Thorvald Meyersgate midlertidig på nye og spennende temporære måter før gata bygges om?"

NEI
16,5%

KANSKJE
44%

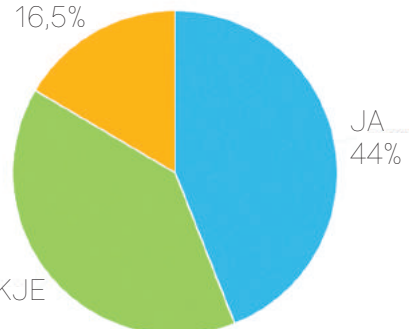

Fig 164

(t.h) Diagrammet på høyre side viser inndelingen av aktørgruppene og hvilke aktører som bør involveres i en prosess. Hva aktørene representerer og hvorfor de bør involveres er utdypene på følgende sider.

ORANSJE: Aktører i fargen oransje er aktører som ansees som viktige å involvere og må derfor taes til betraktning videre i prosessene.

BLÅ: Aktører i fargen blå er aktører som ansees som relevante for involvering og kan derfor taes til betraktning videre i prosessene.

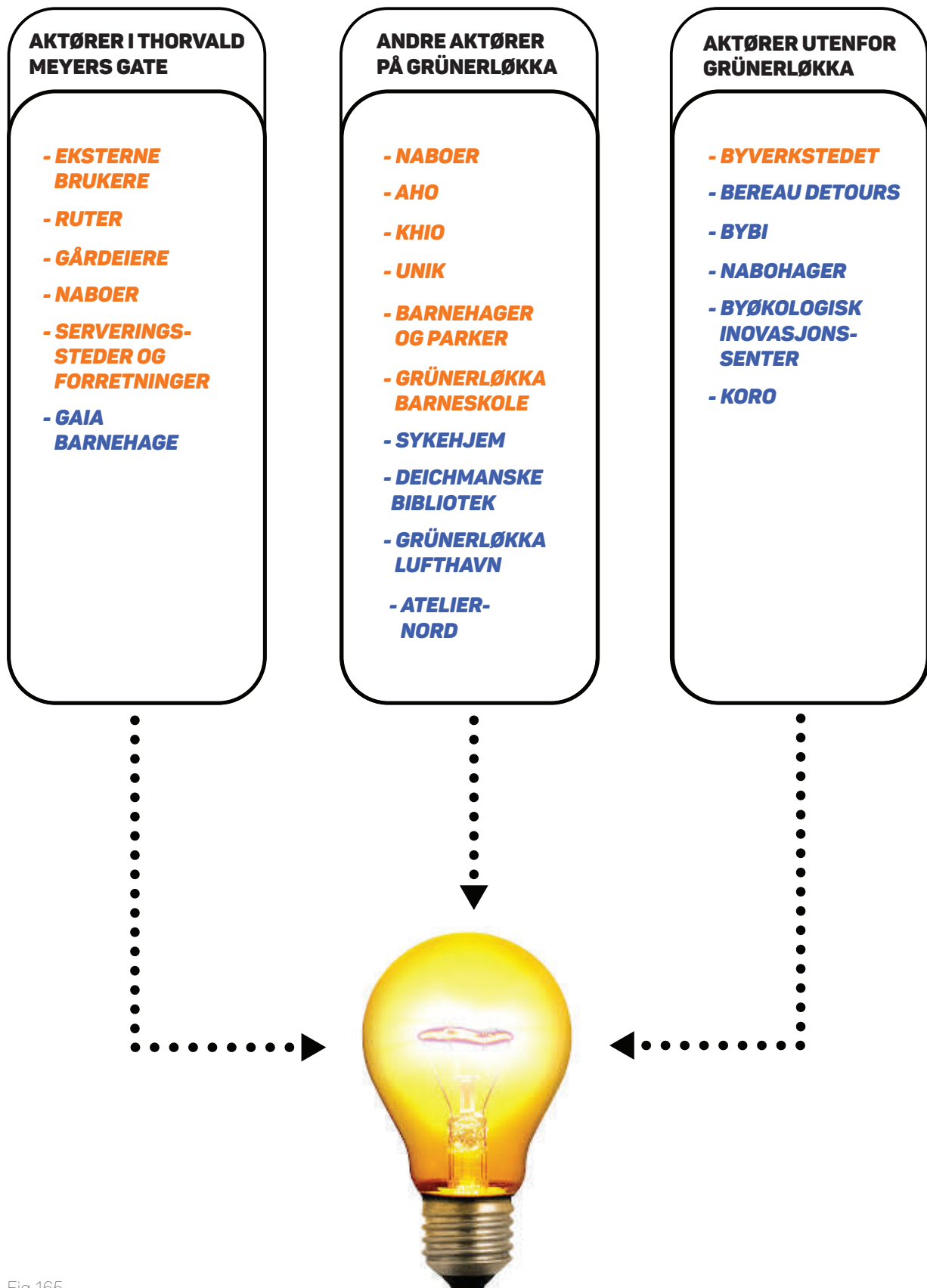

Fig 165

AKTØRER I THORVALD MEYERSGATE

BEBOERE

Det bor mange mennesker med ulike alder og bakgrunn i bygårdene langs med Thorvald Meyersgate. Området er kjent for å ha kreative og samfunnsengasjerte innbyggere.

HVORFOR

Utviklingen av Thorvald Meyersgate og gjennomføring av temporære tiltak bør i stor grad ta utgangspunkt i de som bor der. Derfor bør beboere aktivt engasjeres til å delta i denne utviklingen. Lokal deltagelse kan gi beboerne økt eierskap til lokalområdene sine og bevisstgjøre dem om endringsprosessene som foregår. Med en slik medvirkning kan de som lever der bli med på å forme nabolaget slik de vil bruke det og tilrettelegge og oppfordre til ny bruk. Deltakelseplattformer og tilrettelegging for økt bruk av det offentlige byrom kan fungere som sosiale arenaer, skape nye relasjoner og fjerne barrierer i et lokalsamfunn.

SERVERINGSSTEDER OG FORRETNINGER

I Thorvald Meyersgate finnes det i dag omlag 48 serveringssteder med et bredt utvalg av restauranter, caféer, bakerier og barer.

HVORFOR

En gjennomføring av temporære tiltak bør gagne forretningene og serveringsstedene i Thorvald Meyersgate slik at mangfoldet kan ivaretas og styrkes. Det må derfor legges tilrette for en aktiv dialog med næringene og oppfordre dem til å involvere seg i gjennomføring av temporære tiltak slik at de på ulike måter kan gagne dem selv. Ved at næringene kan ta i bruk byromsgulvet på nye måter som tjener dem, kan det i tillegg også aktivisere gata og legge tilrette for et større folkeliv.

EKSTERNE BRUKERE

Mange besøker og bruker Thorvald Meyersgate og området er en destinasjon for flere. Disse brukerne er med på å gjøre Grünerløkka og Thorvald Meyersgate levende og mangfoldig.

HVORFOR

Thorvald Meyersgate og Grünerløkka er et viktig og aktivt brukt sted for ulike former for gjøremål også for mennesker som ikke bor i området. En prosess burde derfor også kunne involvere denne eksterne og store brukergruppen. Med en slik inkludering kan også en demokratisering og bevisstgjøring av samfunnsutviklingen i større grad bevege seg utenfor det lokale området.

GÅRDEIERE

Flere av bygårdene ved Thorvald Meyersgate eies av gårdeiere, enten av privatpersoner eller større eiendomsselskaper.

HVORFOR

Gårdeiere bør involveres i prosessene da gjennomføring av temporære tiltak og transformasjonsprosesser kan ha innvirkning på dem og deres interesser. Gårdeierne kan ha en stor makt i byutviklingen og på ulike måter styre den i egne retninger som kan virke motstridende i forhold til lokale ønsker og kommunale og nasjonale målsetninger. Derfor er en involvering og dialog med disse aktørene viktig for å i større grad kunne utvikle samfunnet i en retning som i tar hensyn til mangfoldet. En aktiv involvering kan muligens også føre til mindre usikkerhet og uvitenhet hos gårdeierne som kan oppstå ved en gjennomføring.

RUTER

Ruter planlegger, samordner, bestiller og markedsfører kollektivtrafikken i Oslo og Akershus, deriblant trikken som kjører igjennom Thorvald Meyersgate (Ruter, 2016). Ruter har som mål å bedre framkommeligheten til den kollektive transporten og gjøre kollektivtrafikken sammen med sykkel og gange, til et naturlig førstevalg.

HVORFOR

Det er hensiktsmessig å involvere Ruter da utgangspunktet for gjennomføring av temporære tiltak er å bedre framkommeligheten for trikken.

GAIA BARNEHAGE

Gaia Barnehage er privat og har en tospråklig profil – norsk og spansk (Oslo kommune, 2016c). I barnehagen går det omlag 69 barn.

HVORFOR

Barnehagen kan bruke de temporære tiltakene, og gjennomføringen av dem, som et pedagogisk element for barna. I tillegg til å få et læringsutbytte kan barna sette sitt preg på området og bidra med en stemme i utviklingen.

DEICHMANSKE BIBLIOTEK

Ved Schous Plass ligger Deichmanske Bibliotek filial Grünerløkka. Biblioteket tilbyr i tillegg til et bredt utvalg av litteratur, også et kinotek og servering (Deichman).

HVORFOR

Som en viktig offentlig aktør på Grünerløkka kan Deichmanske bibliotek igjennom temporære tiltak og aktiviteter markedsføre seg selv og øke bevisstheten til innbyggerne og andre brukere om deres tilbud og tilstedeværelse.

AKTØRER PÅ GRÜNERLØKKA

NABOER

Det bor et mangfold av mennesker med ulike alder og bakgrunn på Grünerløkka. Området er kjent for å ha mange kreative og samfunnsengasjerte innbyggere.

HVORFOR: Utviklingen av Thorvald Meyersgate og gjennomføring av temporære tiltak bør i stor grad ta utgangspunkt i de som lever i området. Derfor bør naboer aktivt engasjeres til å delta i denne utviklingen. Lokal deltagelse kan gi naboene økt eierskap til lokalområdene sine og bevisstgjøre dem om endringsprosessene som foregår. Med en slik medvirkning kan de som lever der bli med på å forme nabolaget slik de vil bruke det og tilrettelegge og oppfordre til ny bruk. Deltakelseplattformer og tilrettelegging for økt bruk av det offentlige byrom kan fungere som sosiale arenaer, skape nye relasjoner og fjerne barrierer i et lokalsamfunn.

UNIK

UNIK ble stiftet i 2007 og er en bydelsbevegelse som i hovedsak består av beboere og næringsdrivende på Grünerløkka. Bevegelsens hjertesak ligger i å ta vare på særpreget og mangfoldet på Grünerløkka og det unike bydelen har å by på. (se mer side 102)

HVORFOR: UNIK sitt sterke lokale engasjement knyttet til å bevare bydelens identitet, bør involveres i transformasjonsprosessene som foregår da identiteten i disse dager kan sees på som truet. I tillegg til at bevegelsen i større grad kan bli hørt i utviklingen kan disse mindre næringene også dra nytte av de temporære tiltakene hvis de kan anvende deler av bygulvet til formål som på ulike måter kan gagne dem. På denne måten kan disse viktige aktørene i bydelen styrkes.

KHIO

Kunsthøgskolen i Oslo rommer studieprogram på Balletthøgskolen, Teaterhøgskolen, kunstakademiet og avdelinger for fagområder innen design og kunst og håndverk (KHIO). Nylig har det også åpnet en master i Kunst i offentlige rom.

HVORFOR: KHIO, som en ledende nasjonal utdanningsinstitusjon innen kunst, sitter elever og ansatte på mengder av verdifull og variert kreativ kunnskap og et stort nettverk. Denne lokale gullgruva bør i aller høyeste grad involveres i gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate. Kanskje kunne det være muligheter for at en slik involvering kunne integreres i Høgskolens undervisning.

AHO

Arkitektur- og designhøgskolen tilbyr studieprogram innen design, arkitektur, landskapsarkitektur og urbanisme (AHO). Det går omlag 700 elever på Høgskolen.

HVORFOR: AHO er en ledende nasjonal utdanningsinstitusjon for arkitektur og design. Med deres praktiske og teoretiske kunnskap og fokus på arkitektur, landskap, byutvikling og design, er dette en verdifull aktør å involvere i gjennomføringen av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate. Det kan finnes flere elever og studieprogram som kan finne det interessant i å bidra på ulike plan. Kanskje kunne det være muligheter for at en slik involvering kunne integreres i Høgskolens undervisning. Kurs på AHO har tidligere vært med på gjennomføring av temporære prosjekter, deriblant ved Theresesgate og Tjuvholmen.

GRÜNERLØKKA SKOLE

Barneskolen har omlag 500 elever fra 1. til 7. trinn (Osloskolen, 2015).

HVORFOR: Fremtidens Grünerløkka bør i stor grad formes av de fremtidige brukerne – barna. Ved å involvere skolebarna i prosessene vil de kunne utvikle et større eierskap til deres lokalområde og få en tydeligere stemme i utviklingen av det. Elevene kan få et læringsutbytte av deltakelsen og det kan vurderes og integrere slike aktiviteter som en del av undervisningen.

BARNEHAGER OG PARK

Det finnes 3 barnehager og 1 barnepark nær Thorvald Meyersgate. På Grünerhaven, Birk og Akersløkka barnehage samt Sofienbergparken barnepark går det til sammen over 280 barn (Oslo kommune, 2016a).

HVORFOR: Barnehagene kan bruke de temporære tiltakene, og gjennomføringen av dem, som et pedagogisk element for barna. I tillegg til å få et læringsutbytte kan barna sette sitt preg på området og bidra med en stemme i utviklingen.

SYKEHJEM

Paulus og Grünerløkka sykehjem ligger begge i Markveien, parallellgata til Thorvald Meyersgate. Tilsammen har de 190 langtidsplasser. Paulus sykehjem har også en åpen café i bakgården (Oslo kommune, 2016b).

HVORFOR: Ved å involvere de eldre får prosessene en bredere stemme og kan gi temporære tiltak som også kan ta hensyn til og tilrettelegge for dem. Eldre, som har bodd i området i lengre tid, kan sitte på verdifull lokal kunnskap som kan være spennende og nyttig i prosessene.

ATELIER NORD

Atelier Nord ligger i atelierhuset på Olaf Ryes plass 2 og leies av Oslo kommune ved Kulturetaten (Ateliernord). Visningsrommet brukes blant annet til utstillinger, videovisninger produksjon og forskning. Atelier Nord støtter produksjoner og prosjekter gjennom administrativ, kunstnerisk og teknisk kompetanse og gir tilgang til utstyr og annen infrastruktur innen mediekunst.

HVORFOR: Atelier Nord har et stort nettverk av kunstnere og samfunnsengasjerte som kunne sett det interessant i å være med på temporære prosjekter i Thorvald Meyersgate. Kanskje det også finnes flere personer der, eller i deres nettverk, med erfaringer innen tilsvarende prosjekter. En slik involvering av lokalbaserte kunstnere kan styrke det lokale mangfoldet som knytter seg til stedsidentiteten og fungere som en offentlig og tilgjengelig visningsplattform for kunst og kultur.

GRÜNERLØKKA LUFTHAVN:

Grünerløkka Lufthavn ble etbalert i 1994 og er en ikke-kommersiell organisasjon som driver scenen og cafeen MIR, Galleri 69 og øvings- og arbeidsrom for musikere og kunstnere i Oslo (Lufthavna, 2013). Organisasjonen er støttet av Kulturetaten Oslo kommune og musikkutstyrsordningen og ligger i Toftesgate 69, som er parallellgata til Thorvald Meyersgate.

HVORFOR: Grünerløkka Lufthavn har et stort nettverk av kunstnere og samfunnsengasjerte som kunne sett det interessant i å være med på temporære prosjekter i Thorvald Meyersgate. Kanskje det også finnes flere personer der, eller i deres nettverk, med erfaringer innen tilsvarende prosjekter. En slik involvering av lokalebaserte kunstnere kan styrke det lokale mangfoldet som knytter seg til stedsidentiteten og fungere som en offentlig og tilgjengelig visningsplattform for kunst og kultur.

AKTØRER UTENFOR GRÜNERLØKKA

BYVERKSTEDET

Byverkstedet har vært drevet som en forening på Tøyen basert i hovedsak på frivillig arbeid (Byverkstedet, 2016). Foreningen ønsker å skape et åpent lavterskelverksted som skal fungere som et alternativt samlingssted på Tøyen med fokus på praktisk og kreativ utfoldelse i områdets offentlige rom. De siste årene har foreningen gjennomført en rekke midlertidige tiltak i lokalområdet. (Les mer side 42)

HVORFOR: Byverkstedet har kunnskap og erfaringer med gjennomføring av flere medvirkningsbaserte temporære tiltak i byrom på Tøyen. Man bør iverksette en tett dialog med bevegelsen som i tillegg til erfaring også har et stort relevant nettverk. Prosjektene deres, særskilt på Tøyen Torg, bør fungere som inspirasjonskilde.

BEREAU DETOURS

Dette er en kreativ organisasjon som arbeider fysisk og psykisk med å skape sosiale miljøer i offentlige rom (Detours, 2016). Deres mål er å gi innbyggere et sterkere eierskap til byen eller nabolaget de lever i, samt engasjere og inspirere dem til å ta del i utviklingen av området. Organisasjonen blander kunst, design, arkitektur og byplanlegging i prosjektene. De har base i Danmark, men har også representanter i blant annet Oslo. Bureau Detours deltok under planleggingen og byggingen av de temporære tiltakene på Tøyen Torg (Se side 42).

HVORFOR: Bureau Detours unike kunnskap og erfaringer innen temporære prosjekter kunne ha vært nyttig og spennende å involvere i prosessene rundt gjennomføringen av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate. Resultatet fra Tøyen Torg, hvor de deltok, kan sees som svært vellykket.

BYBI

ByBi er et urbant birøkterlag med urbane bier og bybønder, etablert i 2012 (ByBi). Birøkterlaget jobber for mobilisering og rekruttering av birøktere og en vekst av bier og nektarrike vekster i urbane strøk i Norge. Det finnes flere gode eksempler på urban birøkting i Oslo. Med en markant nedgang av verdens bier, spesielt i byer, ble prosjektet "Pollinatorpassasjen" startet i 2015 i Oslo. Målet er å skape bedre naturlige rute for humler og bier gjennom Oslo sentrum. Prosjektet er et nettverkssamarbeid mellom blant annet byens befolkning, fagmiljøer, etater og bydeler. ByBi koordinerer prosjektet og får støtte fra Miljødirektoratet.

HVORFOR: En etablering av bikuber og beplantning ved Thorvald Meyersgate kan gi biene bedre leveforhold som kan føre til en økning av biebestanden i Oslo og en mer pollinering av blomster. Som en bonus får man i tillegg deilig lokalprodusert honning.

NABOLAGSHAGER

Nabolagshager er et senter for urban dyrking, byøkologisk innovasjon og grønt nærmiljøarrangement og gir kurs, produkter og tjenester relatert til urban dyrking (Nabolagshager). Gjennom alle deres aktiviteter, tjenester og produkter har de fokus på miljø, gjenbruk, økologi og smarte kretsløpsløsninger.

HVORFOR: Ved å tilrettelegge for urban dyrking i Thorvald Meyersgate kan man skape spennende byrom og mulighet for lokal produksjon av frukt og grønt, deriblant for beboere eller cafeer og restauranter. Slike aktiviteter kan skape sosial interaksjon mellom naboer og besøkende og bevisstgjøre brukerne på å ta grønne valg. Grønne flater tar også opp regnvann og kan tilrettelegge for et økt biologisk mangfold.

BYØKOLOGISK INNOVASJONSSENTER

Det ble med nytt bystyre i 2015 bevilget 1,5 millioner kroner til opprettelse av et Byøkologisk innovasjonssenter. Senteret vil samle fagkompetanse om hvordan man kan forbedre påvirkningen byen har på miljøet. Dette kan blant annet inspirere innbyggerne til å gjøre Oslo til en miljøhovedstad. Senteret vil ligge under BYM, og utredes i disse dager.

HVORFOR: Senteret kan bruke Thorvald Meyersgate som en arena for midlertidig utprøving av byøkologiske tiltak. Dette kan også bevisstgjøre og inspirere brukere til miljøvennlige valg.

KORO

KORO, Kunst i Offentlig Rom, sin hovedoppgave er å sikre at flest mulig skal kunne oppleve kunst av høy kvalitet i offentlige inne- og uterom i Norge. (KORO, 2016) Dette ansvaret ivaretas ved at de produserer, forvalter og formidler kunstprosjekter for offentlige anlegg, deriblant i byrom. KORO ligger under Kulturetaten .

HVORFOR: En involvering av KORO igjennom midlertidige kunstprosjekter i Thorvald Meyersgate kunne ha vært interessant for organisasjonen og brukere. Gata og tomme lokaler kan være en spennende og aktuell visningsplattform for KORO som spesielt jobber med å etablere kunst i fellesarenaene hvor folk ferdes og oppholder seg. Offentlig og tilgjengelig kunst kan gjøre Thorvald Meyersgate mer fargerik og kan i tillegg skape engasjement, provosere, underholde og skape debatt rundt byutviklingen.

HVORDAN INVOLVERE

For å involvere aktører i prosessen må det iverksettes lavterskel medvirkningsplattformer som skaper dialog mellom de involverte og som kan engasjere og bevisstgjøre samfunnet.

Det bør derfor tilrettelegges for utstrakt bruk av sosiale medier, nyhetsmedier, nabovarsel og informasjonsmøter, direkte oppsøking samt fysisk tilstedeværelse. Dette kan danne grunnlaget for en mangfoldig prosess som tar utgangspunkt i medvirkning.

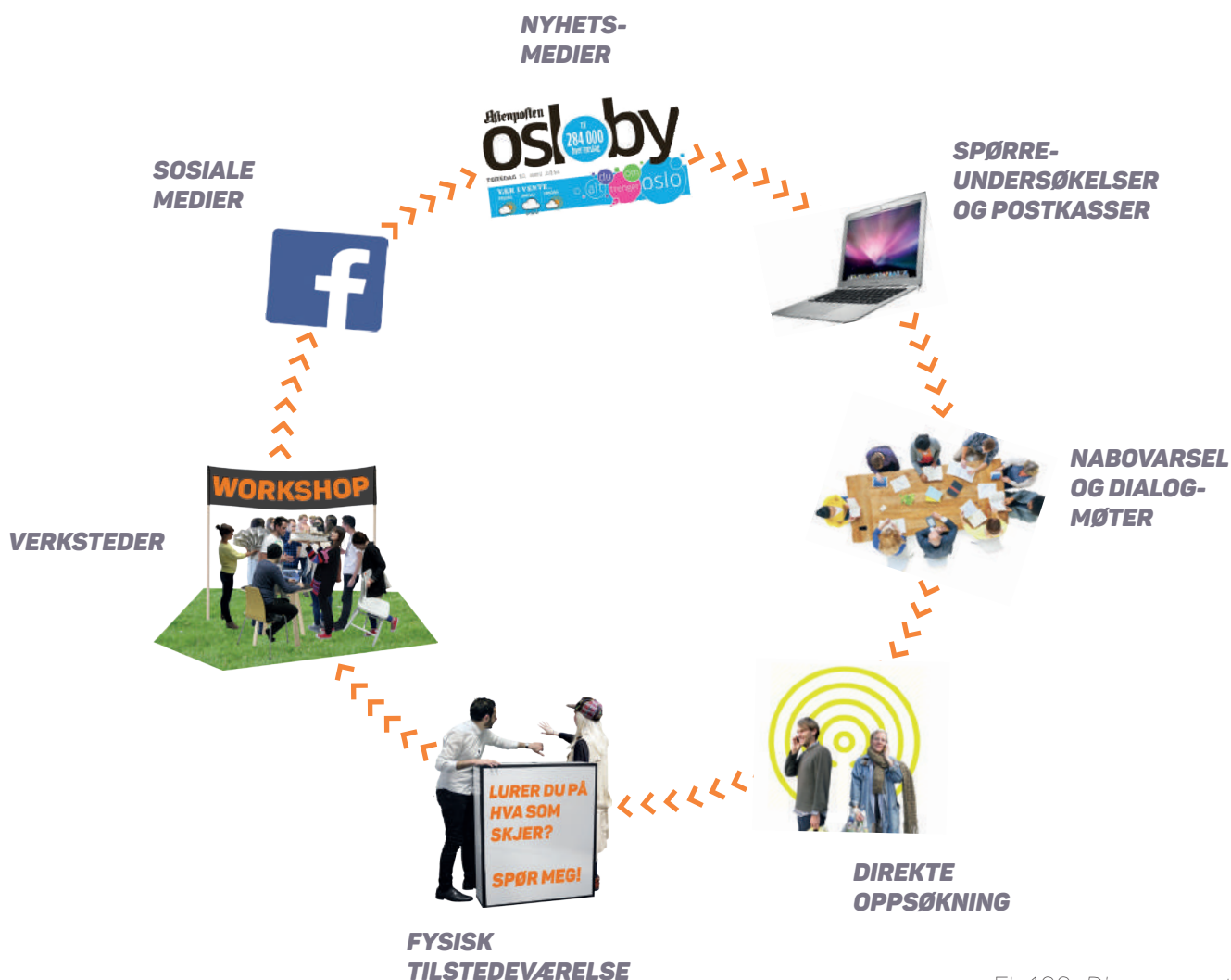

Fig166. Diagrammet viser hvilke arenaer man kan involvere og medvirke aktører i.

SOSIALE MEDIER.

Sosiale medier, som Blogger, Facebook og Instagram, kan fungere som gode dialogbaserte kommunikasjonsverktøy. Igjennom sosiale medier kan man enkelt nå ut til ulike målgrupper for å informere dem om hva som skjer til enhver tid. Mediene kan også anvendes som en medvirkningsarena hvor aktører kan dele sine ideer og komme med brukererfaringer fra allerede gjennomførte tiltak.

NYHETSMEDIER

I nyhetsbaserte medier, deriblant aviser og TV, kan man informere samfunnet om prosessene som foregår og engasjere til involvering. Publisitet bevisstgjør og skaper oppmerksomhet rundt tiltakene og utviklingen.

SPØRREUNDERSØKELSER OG POSTKASSER

Spørreundersøkelser og postkasser kan samle inn aktørers ideer og tanker rundt gjennomføring av temporære tiltak eller synspunkter om allerede iverksatte eller gjennomførte tiltak. Undersøkelsen kan sendes ut til ulike målgrupper, digitalt eller fysisk. Postkassen kan være digital eller plasseres ut fysisk i Thorvald Meyersgate

NABOVARSEL OG DIALOGMØTER

Nabovarsling og informasjon knyttet til prosessene kan sendes ut fysisk i posten eller digitalt på epost. Det kan også informeres på plakater eller bannere. Det bør også arrangeres dialogmøter av kommunen igjennom prosessen for aktører som blir berørt av de temporære tiltakene og andre nysgjerrige.

DIREKTE OPPSØKNING

Direkte oppsøking av potensielle aktører som kan være relevant å involvere er nødvendig, både for å informere og involvere.

FYSISK TILSTEDEVÆRELSE.

Fysisk tilstedeværelse av prosjektmedarbeidere på Grünerløkka kan gi prosjektet en lavterskel arena for informasjon og dialog. I denne sammenheng bør man etablere et lokalt senter og verksted for dialog i Thorvald Meyersgate som kan fungere som en *Idébank*. Et slikt sted, med faste åpningstider og aktiviteter knyttet til gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate og utviklingen av Grünerløkka, kunne gi prosjektet en mer menneskelig skala, sterkere lokal tilhørighet og engasjert. Det kan med et slikt tilbud også bli enklere å involvere flere samt gi prosjektet en større troverdighet og en forutsigbarhet for de berørte aktørene.

VERKSTEDER

Verksteder, knyttet til gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate, bør arrangeres kontinuerlig igjennom prosjektet. I verkstedene kan involverte aktører i felleskap komme fram til muligheter og løsninger for temporære tiltak som kan gjennomføres. Denne utstrakte bruken av medvirkning i gjennomføringen kan medføre at tiltakene bygger på brukernes preferanser og behov og gir dem et økt eierskap til de temporære tiltakene og prosessen. Verkstedene kan for eksempel arrangeres i det nye *Idébank*-lokalet som bør opprettes ved eller i gata, eller i andre lokaler på Grünerløkka som kan egne seg, for eksempel på AHO eller KHIO.

Fig 167. Illustrasjonen viser et forslag til et tenkt Idébank-lokale på Olaf Ryes Plass. Et lokale for verksted, dialog og informasjon knyttet til utviklingen av Thorvald Meyersgate og Grünerløkka

DEL 5

AVSLUTNING

OPPSUMMERING OG REFLEKSJON

Innledningsvis stilte masteroppgaven spørsmålet og problemstillingen:

Hvilke innholdsmomenter bør retningslinjer for gjennomføring av temporære tiltak i Oslo Kommune inneholde for å ivareta fenomenets prinsipper, og hvordan kan disse være utgangspunkt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyersgate?

FENOMENET

For å utforme retningslinjer for gjennomføring av temporære byromstiltak i Oslo kommune, har jeg etter å ha undersøkt temporære tiltak som fenomen sett at involvering og medvirkning fra lokale aktører bør fungere som et "fundament" i gjennomføringen. Dette for å sikre at prosessene, knyttet til de temporære tiltakene og større transformasjonsprosesser, kan demokratiseres, effektiviseres, være økonomisk samt ha sosiokulturelle og miljømessige effekter. Gjennomføringen kan også danne et diskusjonsgrunnlag for videre utvikling av området, for eksempel en ny permanent løsning.

TEMPORÆRE BYROMSTILTAK I OSLO

Ved å undersøke temporære prosjekter i Oslo som er gjennomført, eller gjennomføres, har jeg sett forskjeller på hvordan prosessene rundt gjennomføringen har vært, i forhold til fenomenets prinsipper. I Theresesgate ble aktørene involvert for sent i prosessene noe som skapte kraftige reaksjoner hos ulike brukergrupper. For eksempel ble parkeringsplassene ble fjernet uten særlig forvarsel. Som et resultat av dette måtte enkelte næringsdrivende i gata etterhvert legge ned sin virksomhet.

I Torggata ble i stor grad kun næringen og gårdeiere involvert i gjennomføringen. Andre aktører, som foreksempel naboer, kreative ressurspersoner eller organisasjoner, kunne med fordel bidratt i prosessene. Dette kunne gitt et sterkere utbytte, særlig knyttet til det demokratiske, sosiokulturelle og kvalitetsmessige aspektet.

Gjennomføring av de temporære tiltakene på Tøyen Torg har et annet utgangspunkt og en annen tilnærming til prosess i forhold til de andre vurderte prosjektene. Med Byverkstedet, som et lokalt initiativ og organisasjon, som prosjektansvarlig, har prosessene hatt en svært lokal tilnærming, i motsetning til Theresesgate og Torggata. Her var BYM i hovedsak prosjektansvarlige. Byverkstedets gjennomføring av de temporære tiltakene er utført med utgangspunkt i involvering og bred medvirkning fra lokale aktører. Med erfaringer fra perioden har Byverkstedet laget en rapport som kan påvirke løsningsforslaget for en permanent utarbeidet løsning. Utforming av retningslinjer for gjennomføring av temporære tiltak i Oslo kommune har derfor hentet stor inspirasjon fra Tøyen Torg, og Byverkstedets arbeid.

FORSLAG TIL RETNINGSLINJER

Med utgangspunkt i fenomenets prinsipper, lærdommen fra gjennomførte prosjekter i Oslo samt inspirasjon fra internasjonal eksempler, er det utformet retningslinjer for gjennomføring av temporære tiltak for Oslo kommune. Retningslinjene forklarer en prosess og dens faser, fra en ide og et utgangspunkt, gjennom registreringer, analyser og målsetting, aktørinvolvering, prosjektbeskrivelse, iverksetting, endring og drift samt en avsluttende vurdering av perioden. Fundamentalt ved retningslinjene er involvering og medvirkning av brukergrupper, og andre relevante aktører.

CASE: THORVALD MEYERS GATE

De utformede retningslinjene kan fungere som et godt utgangspunkt for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers Gate på Grünerløkka, oppgavens case-område. Bakgrunnen for gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate var i utgangspunktet BYM og Ruter sitt mål om å gjennomføre strakstiltak for å bedre fremkommeligheten for trikken mens planlegging av en ny permanent løsning utarbeides og en KVV for Grünerløkka utføres. Registreringene og analysene, som i oppgaven er utført i prosjektområdet, forteller at det er utfordringer i gata og bystrøket hovedsakelig knyttet til arealdisponeringen i byrommene og en truet stedsidentitet:

Bilene er prioritert i gata, noe som blant annet gir dårlig fremkommelighet for trikken, dårlige forhold for myke trafikantgrupper, uteservering og ikke-kommersielle møteplasser. Den sterke stedsidentiteten på Grünerløkka, knyttet til mangfold, svekkes med gentrifiseringen som foregår. I tillegg til tiltak som skal bedre fremkommeligheten til trikken i Thorvald Meyers gate, bør også disse andre elementene fokuseres på ved en gjennomføring.

Derfor er det videre laget fem mål for gjennomføring av temporære tiltak som skal bidra til å aktivt involvere aktører og drive medvirkning, bedre fremkommeligheten for trikken, bevare og styrke stedsidentiteten, tilrettelegge for sosiale møteplasser og aktiviteter samt tilrettelegge bedre for myke trafikanter. En mulighetsplan (se s149) presenteres deretter, med anbefalinger for steder hvor temporære tiltak hensiktsmessig kan gjennomføres for å kunne nå disse målene.

AKTØRINVOLVERING

For å sikre en god involvering og medvirkning av relevante aktører, presenteres en gjennomgang av aktører som kan og må involveres videre i prosjektet. Deretter legges det frem et forslag om hvilke arenaer det kan være hensiktsmessig å involvere og drive medvirkning for å skape en god prosess.

OPPGAVENS HOVEDFUNN

- 1.** I henhold til fenomenets prinsipper, og forskning rundt dette, bør aktører og involvering av lokale aktører fungere som et "fundament" ved gjennomføring av temporære tiltak.
- 2.** BYM bør tilrettelegge for økt involvering, medvirkning og lokalt initiativ i gjennomføring av temporære tiltak, slik det ble gjort på Tøyen Torg med Byverkstedet.
- 3.** Utformede retningslinjer for Oslo kommune setter brukerne som premissgivere for gjennomføringen og ivaretar fenomenets prinsipper
- 4.** På Grünerløkka og i Thorvald Meyers gate ser man utfordringer i gata og bystrøket i hovedsak knyttet til arealdisponeringen i byrommene samt en truet stedsidentitet.
- 5.** I en gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate bør man aktivt involvere aktører, drive medvirkning, bedre fremkommeligheten for trikken, bevare og styrke stedsidentiteten, tilrettelegge for sosiale møteplasser og aktiviteter samt tilrettelegge for myke trafikanter.

ET SAMLET ARBEID OG SELVSTENDIGE DELER

Oppgavedelene er ment som å fungere som et samlet arbeid men noen kan også tenkes å leses videre som selvstendige elementer. Del 1 kan for interesserte, f.eks i kommunen, fungere som en generell innføring i hva temporære tiltak som fenomen er. Retningslinjene i del 3 er spesielt utformet for å fungere selvstendig, da disse kan være aktuelle i fremtidige gjennomføringer av temporære tiltak i Oslo, eller i andre byer. Del 3 og 4 kan videre sees alene i et kommende arbeid med gjennomføring av temporære tiltak i Thorvald Meyers gate på Grünerløkka.

VIDERE

Det kan sies at temporærhet som et element i byutviklingen, er i vinden. Det kan se ut som at dette fenomenet kommer til å bli mer aktuelt og anvendt i større grad i årene som kommer. Derfor bør man i Oslo kommune videre se muligheten for å samle kompetanse knyttet til gjennomføring av temporære tiltak i et eget organ. Organet kunne fungert selvstendig, men vært underordnet for eksempel BYM, PBE, EBY og Kulturetaten i Oslo kommune, og hatt en "fot" i hver bydel. På denne måten kunne man arbeidet systematisk for å få gjennomført vellykkede temporære prosjekter tilpasset stedet, menneskene og prosessene, med bakgrunn i erfaringer og kompetanse.

Når jeg nå overlater arbeidet med å gjennomføre temporære tiltak i Thorvald Meyers gate, og andre steder i hovedstaden, videre til Oslo kommune er mitt ønske at prosessene knyttet til temporære tiltak i større grad må fokusere på medvirkning og involvering av lokale aktører og at slike prosesser knyttet til gjennomføring av temporære tiltak kan bli et aktivt innslag i byens transformasjonsprosesser. Dette kan bidra til å skape prosesser og løsninger som tar utgangspunkt i brukernes behov og ønsker og sikre en byutvikling hvor menneskene, sammen, står i sentrum.

EGEN PROSESS

Å skrive masteroppgave har vært en spennende, krevende og lærerik prosess. Temporærhet som fagområdet har vært nytt for meg og jeg har dermed igjennom perioden lært mye nytt, samtidig som jeg har kunne forene det med faglige interesseområder og tilegnet kunnskap fra tidligere kurs i landskapsarkitektutdanningen.

Man kan holde på med en masteroppgave i det uendelige, men et sted må man sette seg rammer. Det har derfor vært viktig for meg å være realistisk i forhold til hva oppgaven skal inneholde og tiden jeg har hatt til rådighet. Jeg har vært flink til å sette meg klare periodemål og ta meg fri i helgene for å få avstand til oppgaven. Dette har vært med på å gi meg en god prosess.

Det er lett å være optimistisk i starten av et oppgavearbeid, men etterhvert innse at det ikke er alt man får tid til. Målet var innledningsvis i semesteret å avslutte masterarbeidet med en workshop med lokale aktører, og med utgangspunkt i denne iverksette et temporært tiltak i Thorvald Meyers gate, fysisk i målestokk 1:1. Dette innså jeg etterhvert ble for ambisiøst, men er noe som hadde vært spennende å ta opp igjen etter at oppgaven er levert.

I januar 2016 var jeg på studietur i London, med støtte fra Statens Vegvesen og BYM, for å besøke Urban design London (UDL), en organisasjon i hovedstaden som i hovedsak forsker og rådgiver bydelene om byutvikling. Studieturen ble planlagt før det ble ordentlig bestemt at jeg skulle arbeide med temporære tiltak, og fokuset på turen ble derfor lite relevant for masteroppgavens problemstilling, men var selvsagt interessant og inspirerende. Med et tilbakeblikk hadde det vært interessant og relevant for meg å dratt på befaringer til byer med relevante temporære prosjekter, f.eks San Fransisco som er en foregangsby innen gjennomføring av temporære tiltak. Dette er dog noe jeg vil foreta meg en gang i fremtiden.

Avslutningsvis vil jeg si at masterarbeidet, som markerer avslutningen på mitt femårige landskapsarkitektstudie, leveres både med vedmod, stolthet og glede. Kunnskap og erfaringen jeg har fått igjennom studietiden og masterarbeidet skal jeg ta med meg videre i livet som nå beveger seg inn i en ny fase.

Fig 168

KILDELISTE

LITTERATUR

BYM. (2011). Torggata som gå- og sykkelgate - Presentasjon av skisseprosjekt 05.07.2011. Lysaker: SWECO

BYM. (2015a). Brev fra byrådsavdeling - Thorvald Meyersgate, 06.03.2015. Oslo: Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

BYM. (2015b). Thorvald Meyers gate - Forprosjekt og reguleringsplan - Status, tid, kvalitet, Styringsgruppermøte 09. Desember 2015. Oslo: BYM

BYM. (2016a). KVV Grünerløkka- rapport fra interessentmøte, 11 januar 2016. Oslo: Norconsult

BYM. (2016b). Permanent utforming av Thereses gate - Konseptvalgutredning. Sandvika: Norconsult

Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement. (2008). Ot.prp. nr. 45, 2007-2008 - Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven) (Byggesaksdelen). Oslo: Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement

Hausenberg (2008). Midlertidige aktiviteter som værktøj i byutviklingen. Århus: Århus kommune

Hansen L.E. (2004). Gentrifisering: Forvandling av gamle arbeiderstrøk. Fremtid for fortiden - nr 3/4, 2004. Oslo: Oslo og Akershus avdeling av Foreningen til fortidsminnesmerkers Bevaring.

Indenrigs- og Socialministeriet (2009): Mental byomdannelse - Midlertidig anvendelse som kick starter for en omdannelsesprosess. København: Indenrigs- og socialministeriet.

Jørgensen, K. F. (2011). Temporære byrom - og midlertidighet som strategi i byplanlegging. Oslo: Miljøverndepartementet.

Lydon et al. (2012). Tactical Urbanism 2 - Short-term action, long-term change. Miami, New York: The Street Plans Collaborative

Miljøverndepartementet (2000). Sentrumsutvikling - Råd og eksempler. Oslo: Miljøverndepartementet

Norconsult. (2015). Thorvald Meyers gate - Presentasjon konseptfase, styringsgruppermøte 09.12.2015. Sandvika: Norconsult

NIBR (2007). Sosiokulturelle stedsanalyser - Veileder. Oslo: NIBR

Oslo kommune. (2013). Pressemelding fra Høyre, Venstre, KrF og SV, 29.05.2013 - Flertall for Munch i Bjørvika og satsing på Tøyen. Oslo: Oslo kommune

Oslo kommune. (2014). Fremdrift på prøveprosjekt i Thorvald Meyers gate, 23.09.2014. Oslo: Bymiljøetaten

Pfeifer. (2013). The Planner's Guide to Tactical Urbanism. Montreal, Canada: McGill School of Urban Planning.

Sadler. (1998). The Situationist City. Cambridge: The MIT Press

Studio Urban Catalyst (2003). Strategies for temporary uses - potential for development of urban residual areas in European metropolises. Berlin.

Thuesen N.P. (1998). Grünerløkka: en vandring gjennom 1000 år. Oslo: Grøndahl og Dreyer.

NETTSIDER

AHO. (Dato ukjent). Om AHO/Kontakt. Tilgjengelig fra: <https://aho.no/no/omaho> (Hentet 18.04.2016)

Ateliernord (Dato ukjent). Historie. Tilgjengelig fra: <http://ateliernord.no/om-oss/historie/> (Hentet 18.04.2016)

ByBi (Dato ukjent). Om ByBi - ByBi birøkerlag. Tilgjengelig fra: <http://www.bybi.no/index.php> (Hentet 19.04.2016)

Byverkstedet. (2016). Byverkstedet. Tilgjengelig fra: <http://byverkstedet.no/> (Hentet 19.04.2016)

Deichman. (Dato ukjent). Grünerløkka. Tilgjengelig fra: <https://www.deichman.no/filial/grunerlokka> (Hentet 18.04.2016)

Detours. (2016). About. Tilgjengelig fra: <http://detours.biz/bureau-detours/> (hentet 19.04.2016)

Infill. (2011). Null hull i Oslo by. Tilgjengelig fra: <http://infill.no/klemmer-inn-nye-hus/> (Hentet 04.05.2016)

KHiO. (2016). Studier. Tilgjengelig fra: <http://www.khio.no/studier> (Hentet 18.04.2016)

KORO. (2016). Om oss. Tilgjengelig fra: <http://koro.no/om/koro/> (Hentet 19.04.2016)

Kraftpakke. (Dato ukjent). Kraftfulle fremkommelighets tiltak. Tilgjengelig fra: <http://kraftpakke.no/kraftpakker/kraftpakke-1/> (Hentet 16.02.2016)

Lufthavna. (2013). Om oss. Tilgjengelig fra: <http://www.lufthavna.no/kontakt/om-oss/> (Hentet 18.04.2016)

Nabolagshager. (Dato ukjent). Nabolagshager. Tilgjengelig fra: <https://nabolagshager.no/> (Hentet 19.04.2016)

Nextcity (18.09.2015). Hacking Public Space With the Designers Who Invented Park(ing) Day. Tilgjengelig fra: <https://nextcity.org/daily/entry/hacking-public-space-designers-parking-day> (Hentet: 12.03.2016)

Norconsult. (2016). Om Norconsult. Tilgjengelig fra: <http://www.norconsult.no/om-oss/om-norconsult/> (Hentet 04.05.2016)

NRK (2015). Ti grafer som viser Forskjells-Oslo. Tilgjengelig fra: <http://www.nrk.no/norge/ti-grafer-som-viser-forskjells-oslo-1.12521009> (Hentet 14.03.2016)

Osloby. (2015). Får 1,5 millioner til "Byøkologisk innovasjonscenter" - men hva er det?. Tilgjengelig fra: <http://www.osloby.no/politikk/Far-1.5-millioner-til-Byokologisk-innovasjonscenter---men-hva-er-det-8251434.html> (Hentet 19.04.2016)

Osloby. (2016). Grünerløkkas matbutikk nummer 1 legges ned. Tilgjengelig fra: <http://www.osloby.no/nyheter/Grunerlokkas-matbutikk-nummer-1-legger-ned-8374624.html> (Hentet den 13.03.2016)

Oslo kommune. (2016a). Alle barnehager i Oslo - Søk Grünerløkka. Tilgjengelig fra: https://www.oslo.kommune.no/barnehage/alle-barnehager-i-oslo/#!m|list/c|district_1665 (Hentet 18.04.2016)

Oslo kommune. (2016b). Alle sykehjem - Søk Grünerløkka. Tilgjengelig fra: https://www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/eldreomsorg/sykehjem-og-dagsenter/alle-sykehjem/#!c|district_1665 (Hentet 18.04.2016)

Oslo kommune (2016c). Gaia barnehage. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/barnehage/alle-barnehager-i-oslo/gaia-barnehage/> (Hentet 18.04.2016)

Oslo kommune. (2016d). Folkemengden etter administrativ bydel og alder. Tilgjengelig fra: <http://statistikkbanken.oslo.kommune.no/webview/> (hentet den 01.03.2016)

Oslo kommune. (2016e). Om bymiljøetaten. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/etater-og-foretak/bymiljoetaten/> (Hentet 04.05.2016)

Oslo kommune. (2016f). Om eiendoms- og byfornyelsesetaten. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/etater-og-foretak/eiendoms-og-byfornyelsesetaten/> (Hentet: 05.05.2016)

Oslo kommune. (2016g). Om kulturetaten. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/etater-og-foretak/kulturetaten/> (Hentet 05.05.2016)

Oslo kommune. (2016h). Om Plan- og bygningsetaten. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/etater-og-foretak/plan-og-bygningsetaten/> (Hentet 05.05.2016)

Oslo kommune. (2016i). Thorvald Meyersgate – Ny løsning. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/prosjekter/thorvald-meyers-gate-ny-losning/> (Hentet 02.04.2016)

Oslo skolen. (07.04.2015). Vår profil. Tilgjengelig fra: <https://grunerlokka.oslo.skolen.no/om-skolen/om-oss/var-profil/> (Hentet 18.04.2016)

Pavement to parks. (År ikke gitt). About Pavements to Parks. Tilgjengelig fra: <http://pavementtoparks.org/about/> (Hentet: 12.03.2016)

Regjeringen (2010). Forprosjekt. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/krd/tema-og-redaksjonelt-innhold/kampanjesider/2008/ry/verktoykasse-2/sjekkliste/forprosjekt/id525328/> (Hentet 05.04.2016)

Regjeringen (2012) Ekstern kvalitetssikring. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/statlig-okonomistyring/ekstern-kvalitetssikring/id670595/> (Hentet 05.04.2016)

Ruter. (2016). Om ruter. Tilgjengelig fra: <https://ruter.no/om-ruter/selskapsinformasjon/> (Hentet 18.04.2016)

SNL. (2010). Oslo – Byutvikling og areal. Tilgjengelig fra: https://snl.no/Oslo/byutvikling_og_areal (hentet den 01.03.2016)

SNL. (2015). By. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/by> (Hentet 04.05.2016)

Statens Vegvesen. (2013). Konseptvalgutredning (KVU) og (KS1). Tilgjengelig fra: <http://www.vegvesen.no/fag/Veg+og+gate/Planlegging/Konseptvalgutredninger+%28KVU%29+og+%28KS1%29> (Hentet 05.04.2016)

SSB. (2012). Privathusholdninger etter husholdningstype, fylke, kommune og bydel. Andel som disponerer personbil, 2001 og 2011. Tilgjengelig fra: <http://www.ssb.no/a/kortnavn/fobhushold/tab-2012-12-18-15.html> (Hentet 28.03.2016)

SSB. (2015). Folkemengde og befolkningsendringer. Tall 1. Januar 2015, bydel Grünerløkka. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statistikkbanken/SelectVarVal/save-selections.asp> (Hentet 14.03.2016)

SSB. (2016a). 2004 – gjennomsnittlig bruttoinntekt, 030102a Grünerløkka. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectout/ShowTable.asp?FileformatId=2&Queryfile=201653132043327146505InntFormueAld&PLanguage=0&MainTable=InntFormueAld&pot-size=1> (Hentet 15.03.2016)

SSB. (2016b). 2014 – gjennomsnittlig bruttoinntekt, 030102a Grünerløkka. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectout/ShowTable.asp?FileformatId=2&Queryfile=20165313852927146505InntFormueAld&PLanguage=0&MainTable=InntFormueAld&pot-size=1> (Hentet den: 15.03.2016)

Skoledata (Dato ukjent). Definisjoner – Retningslinje. Tilgjengelig fra: <http://www.skoledata.net/Kommune/Hms/Kap1/k1-4.htm> (Hentet den 10.04.2016)

Syklistene. (27.03.2014). Oslo øker sykkelandelen. Tilgjengelig fra: <http://www.syklistene.no/2014/03/oslo-okker-sykkelandelen/> (Hentet den 16.03.2016)

Unikoslo (Dato ukjent). Unik Oslo. Tilgjengelig fra <http://www.unikoslo.no/> (Hentet den 18.04.2016)

Utdanningsnytt. (17.10.2014). Skal løfte Tøyen bydel i Oslo. Tilgjengelig fra: <https://www.utdanningsnytt.no/nyheter/2014/oktober/skal-lofte-toyen-bydel-i-oslo/> (Hentet den 22.02.2016)

SAMTALER/EPOST-KORRESPONDANSE/ INTERVJU

Veiledning med Professor Einar Lillebye, NMBU. Perioden Oktober 2015 – Mai 2016

Møter, samtaler og epost-korrespondanse med Odd Helge Løyning, BYM. Perioden Oktober 2015 – April 2016.

Intervju med Matti Lucie Arentz, Byverkstedet. På DOGA, 19.02.2016

Epost-korrespondanse med Per Østvold, Representant fra SV i Bystyret på Grünerløkka. 11.03.2016

SPØRREUNDERSØKELSE

"Midlertidig bruk av Thorvald Meyers gate - En spørreundersøkelse for beboere og brukere av Grünerløkka" 102 svar i perioden Mars – April 2016. Tilgjengelig fra: <http://www.survio.com/survey/d/L6F8K8H5D5Y-2A2X5V?preview=1>

FIGURLISTE

Fig 1. Eget fotografi - Thorvald Meyers gate (Mars, 2016)

Fig 2. Egenprodusert diagram - Oppgavestruktur

Fig 3. Egenprodusert diagram - metoder for gjennomføring av temporære tiltak

Fig 4. Egenprodusert diagram - Impuls: I nåtiden

Fig 5. Egenprodusert diagram - Impuls: I mellomtiden

Fig 6. Egenprodusert diagram - Impuls: I mellomtiden

Fig 7. Egenprodusert diagram - Impuls: I fremtiden?

Fig 8. Fotografi - Times Square, i fortiden. Hentet fra: <http://www.worldofasp.net/wp-content/uploads/2016/01/new-york-2.jpg>

Fig 9. Fotografi - Times Square, i mellomtiden. Hentet fra: https://ja.wikipedia.org/wiki/%E6%AD%A9%E8%A1%8C%E8%80%85%E5%A4%A9%E5%9B%BD#/media/File:People_on_Times_Square.jpg

Fig 10. Fotografi - Times Square, fremtiden. Hentet fra: <http://snohetta.com/project/9-times-square-reconstruction>

Fig 11. Eget fotografi - Gerilja gardening, Berlin - Kreuzberg (Juli, 2013)

Fig 12. Fotografi - Park(ing) day, (Bergen. Kjosnes, 2015). Hentet fra: <http://www.magasinetkote.no/artikler/2015/9/17/parking-day-2015>

Fig 13. Eget fotografi - Temporær bruk av byrom i Helsinki (August, 2014)

Fig 14. Fotografi - Lysaksjon i Theresesgate. Hentet fra: <http://www.osloby.no/nyheter/Lysaksjon-i-Thereses-gate-mot-parkeringsforbudet-7495380.html>

Fig 15. Fotografi - Lovlig eller ulydighet? (Team Better Block) Hentet fra: <https://reginaurbanecology.files.wordpress.com/2013/10/tuguide1.pdf> (s5)

Fig 16. Utklipp fra avis - Feilparkerte biler i Thereses gate. Hentet fra: <http://www.osloby.no/nyheter/Feilparkering-forsinket-trikken-med-atte-timer-i-lopet-av-to-uker-7114236.html>

Fig 17. Egenprodusert kart - Thereses gate

Fig 18. Utklipp fra PDF - Ideverksted, Thereses gate Hentet fra: BYM, endringer av byrom -muligheter, konflikter og løsninger.

Fig 19. Fotografi - Åpning av midlertidig visningsrom for kunst. Hentet fra: https://scontent-arn2-1.xx.fbcdn.net/t31.0-8/10482249_1513911982185574_2213102616683476471_o.jpg

Fig 20. Fotografi - Gatearrangement i Thereses gate. Hentet fra: https://scontent-arn2-1.xx.fbcdn.net/t31.0-8/10688436_1513921598851279_5554015713405150878_o.jpg

Fig 21. Fotografi - Plantebed i Thereses gate. Hentet fra: <http://www.nettavisen.no/ipad/8484746.html>

Fig 22. Utklipp fra PDF - Sykkelportal i Thereses gate. Hentet fra: BYM, endringer av byrom -muligheter, konflikter og løsninger.

Fig 23. Utklipp fra PDF - Benk i Thereses gate. Hentet fra: BYM, endringer av byrom -muligheter, konflikter og løsninger.

Fig 24. Fotografi (Istad) - Iskunst i Theresesgate. Hentet fra: <http://www.pederistad.no/nyheter/sceneskift-i-theresegate-oslo-2014>

Fig 25. Egenprodusert collage av avisutklipp om Thereses gate

Fig 26. Illustrasjon - KVVU Thereses gate. Hentet fra: <http://www.osloby.no/nyheter/--Det-skal-ikke-bli-lettere-a-kjore-bil-i-Thereses-gate-8317888.html>

Fig 27. Illustrasjon - KVVU Thereses gate. Hentet fra: <http://www.osloby.no/nyheter/--Det-skal-ikke-bli-lettere-a-kjore-bil-i-Thereses-gate-8317888.html>

Fig 28. Illustrasjon - KVVU Thereses gate. Hentet fra: <http://www.osloby.no/nyheter/--Det-skal-ikke-bli-lettere-a-kjore-bil-i-Thereses-gate-8317888.html>

Fig 29. Egenprodusert kart - Torggata

Fig 30. Fotografi - Google street view, Torggata. Hentet fra: https://www.google.no/maps/place/Torggata,+Oslo/@59.9164604,10.7523119,3a,75y,39.34h,94.4t/data=!3m7!1e1!3m5!1sVYke1pv9c8Bz-GAJGoYdgyQ!2e0!6s%2F%2Fgeo3.ggpht.com%2Fcb-k%3Fpanoid%3DVYke1pv9c8BzGAJGoYdgyQ%26output%3Dthumbnail%26cb_client%3Dmaps_sv.tactile.gps%26thumb%3D2%26w%3D203%26h%3D100%26yaw%3D43.245846%26pitch%3D0!7i13312!8i6656!4m5!3m4!1s0x46416e63dbb13ac3:0x1c4521f62c8a4e6b!8m2!3d59.9159455!4d10.7513851

Fig 31. Utklipp fra nettavis - "Kebabsjappegata blir ny". Hentet fra: <http://www.osloby.no/nyheter/Kebabsjappegaten-blir-ny-7013425.html>

Fig 32. Fotografi (Jørgensen, 2011) - Temporære tiltak i Torggata. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/subnettsteder/framtidens_byer/Byrom/Studentoppgave2011_Kristina_Jorgenden/Temporare_byrom_oppdatert13092011.pdf (s29)

Fig 33. Fotografi (Jørgensen, 2011) - Temporære tiltak i Torggata. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/subnettsteder/framtidens_byer/Byrom/Studentoppgave2011_Kristina_Jorgenden/Temporare_byrom_oppdatert13092011.pdf (s29)

Fig 34. Eget fotografi (September, 2015) - Torggata i ny prakt.

Fig 35. Utklipp fra nettavis - Torggata er blitt en av Oslos hippestegater. Hentet fra: www.osloby.no/nyheter/Torggata-er-blitt-en-av-Oslos-hippestegater-7711347.html

Fig 36. Egenprodusert kart - Tøyen torg

Fig 37. Fotografi (2008) - Tøyen torg. Hentet fra: <http://ostkantliv.no/toyen/endelig-toyen-torg-rustes-opp/>

Fig 38. Fotografi - Tøyen-løftet. Hentet fra: <http://www.aftenposten.no/meninger/kommentarer/Tiden-er-inne-for-Toyen-8060567.html>

Fig 39. Utklipp fra Facebook - Workshop på Tøyen Torg. Hentet fra: <https://www.facebook.com/byverkstedet/?fref=ts>

Fig 40. Eget fotografi (2016) - Byverkstedet på Tøyen Torg.

Fig 41. Utklipp fra nettavis - Nå er alt klart for nye Tøyen. Hentet fra: <http://www.nettavisen.no/dittoslo/na-er-alt-klart-for-nye-tyen/8543594.html>

Fig 42. Eget fotografi (2016) - Temporære installasjoner på Tøyen Torg

Fig 43. Eget fotografi (2016) - Temporære installasjoner på Tøyen Torg

Fig 44. Fotografi Vangberg (2016) - Næringen tjener på temporære tiltak. Hentet fra: <https://www.facebook.com/byverkstedet/photos/>

Fig 45. Egenprodusert illustrasjon

Fig 46. Fotografi - Urban Catalyst. Tilgjengelig fra: <http://popupcity.net/wp-content/uploads/2013/07/Urban-Catalyst-The-Power-of-Temporary-Use-1.jpg>

Fig 47. Fotografi - Mental byomdanning. Tilgjengelig fra: <https://img.yumpu.com/17956338/1/358x507/mental-byomdanning.jpg>

Fig 48. Fotografi - Pedestrian plaza proposal package. Tilgjengelig fra: http://pavementtoparks.org/wp-content/uploads/2015/12/Plaza_Proposal_Package_V.03.31.2016_COVER.jpg

Fig 49. Fotografi - San Fransisco, Parklet. Tilgjengelig fra: <http://pavementtoparks.org/parklets/featured-parklet-projects/22nd-street-parklet/>

Fig 50 - 67. Egenproduserte illustrasjoner

Fig 68. Egenprodusert diagram

Fig 69. Eget fotografi - Thorvald Meyers gate (Mars 2016)

Fig 70 - 72. Egenproduserte kart

Fig 73. Illustrasjon - Kraftpakke 1, strekninger- Hentet fra: <http://kraftpakke.no/wp-content/uploads/2015/04/kraftpakke-1-oppslag.png>

Fig 74. Egenprodusert diagram

Fig 75. Eget foto - Markedsdag i Markveien (September 2015.)

Fig 76. Egenprodusert diagram

Fig 77. Egenprodusert diagram (av 102 svar fra spørreundersøkelse)

Fig 78. Eget fotografi - 17. Mai i Markveien (Mai, 2015)

Fig 79. Eget foto - Bruktbutikk i Markveien (Mars, 2016)

Fig 80. Egenprodusert ordsky (av 102 svar fra spørreundersøkelse)

Fig 81 - 83. Egne fotografier.

Fig 84. Fotografi - Uteservering i Thorvald Meyers gate. Hentet fra: https://scandinaviantraveler.com/sites/default/files/styles/inline_large/public/schous-brygger-800.jpg?itok=nEyBbl7w

Fig 85. Fotografi - Parkliv i Birkelunden- Hentet fra https://krogsveen.no/var/krogsveen/storage/images/itmobjects/1109262939/pict/1107371068_main_full.jpg

Fig 86. Egenprodusert illustrasjon

Fig 87. Eget fotografi - Olaf Ryes Plass

Fig 88. Fotografi - Musikkens dag i Birkelunden. Tilgjengelig fra: http://i0.wp.com/planetlew.com/wp-content/uploads/2013/06/201306_Musikkfest3.jpg

Fig 89 -91. Egne fotografier.

Fig 92. Fotografi - Popsenteret. Hentet fra: http://www.popsenteret.no/images/image/byLarm/IMG_0923%20Bylarm%20fasade%202012.JPG

Fig 93. Egenprodusert kart.

Fig 94. Illustrasjon - Sultan, No Comprendo Press. Hentet fra: <https://pbs.twimg.com/media/CcTBJVmVIA-EYCpL.jpg:large>

Fig 95. Eget fotografi

Fig 96. Fotografi. Grønne midler på Sagene. Hentet fra: <http://geitmyra.no/wp-content/uploads/2015/06/snor-klipping.jpg>

Fig 97. Utklipp fra Facebook - Unik Oslo. Hentet fra: <https://www.facebook.com/unikoslo/photos>

Fig 98. Egenprodusert collage av avisoverskrifter fra artikler publisert på nett i avisen "Oslo By" i perioden 2005 -2016

Fig 99. Egenprodusert kart.

Fig 100. Egenprodusert diagram (Av 102 svar fra spørreundersøkelse)

Fig 101. Egenprodusert kart

Fig 102. Eget fotografi - Thorvald Meyersgate (Mars, 2016)

Fig 103. Utklipp fra nettside - Strava, Grünerløkka. Hentet fra: <http://labs.strava.com/hematemap/#15/10.76388/59.92347/orange/bike>

Fig 104. Egenprodusert kart

Fig 105. Fotografi - Thorvald Meyersgate i 1924 (Anders B. Wilse). Hentet fra: http://oslobilder.no/OMU/OB.Y2564?query=thorvald+meyers+1924&count=3&search_context=1&pos=0

Fig 106. Eget fotografi, Thorvald Meyersgate (August 2015)

Fig 107. Egenprodusert kart

Fig 108. Eget fotografi - Thorvald Meyers gate (Mars, 2016)

Fig 110. Egenprodusert kart

Fig 111 - 112. Egne fotografier - Thorvald Meyersgate (Mars 2016)

Fig 113. Egenprodusert kart

Fig 114 -120. Egne fotografier - Thorvald Meyersgate (Mars 2016)

Fig 121 - 139. Egenproduserte snitt og kart

Fig 140. Egenprodusert diagram

Fig 141 - 146. Egenproduserte illustrasjoner

Fig 147. Egenprodusert mulighetsplan.

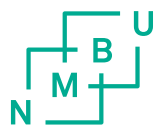
Fig 148 - 161. Egenprodusert illustrasjoner

Fig 162. Eget fotografi, Thorvald Meyers gate (Mars 2016)

Fig 163 - 164. Egenprodusert diagram (Av 102 svar fra spørreundersøkelse)

Fig 165 - 166. Egenprodusert diagram

Fig 167 - 168. Egenprodusert illustrasjon

Norges miljø- og biovitenskapelig universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway